

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/20-01/111

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 1. listopada 2020.

Hs**NP*022-03/20-01/111*65-20-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2019.*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 6. stavka 5. Zakona o izvršavanju kazne zatvora ("Narodne novine", broj 128/99, 55/00, 59/00-ispravak, 129/00, 59/01, 67/01-ispravak, 11/02-ispravak, 190/03-pročišćeni tekst, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11-Odluka Ustavnog suda RH, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19) dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 30. rujna 2020. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića i Juru Martinovića.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/20-07/248
URBROJ: 50301-21/21-20-4

Zagreb, 30. rujna 2020.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2019.

Na temelju članka 6. stavka 5. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, br. 128/99, 55/00, 59/00 – ispravak, 129/00, 59/01, 67/01 – ispravak, 11/02 – ispravak, 190/03 – pročišćeni tekst, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19), Vlada Republike Hrvatske podnosi Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2019.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića i Juru Martinovića.

**IZVJEŠĆE O STANJU I RADU KAZNIONICA, ZATVORA I
ODGOJNIH ZAVODA ZA 2019.**

SADRŽAJ

UVODNI DIO	4
Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju	5
Središnji ured	6
Centar za dijagnostiku u Zagrebu	6
Centar za izobrazbu	6
Kaznionice	6
Zatvori	7
Odgojni zavodi	7
Standardi izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod	7
Smještaj zatvorenika i maloljetnika	8
Prehrana zatvorenika i maloljetnika	9
1. OSOBE KOJIMA JE ODUZETA SLOBODA	10
1.1. Zatvorenici	11
1.1.1. Zatvorenici na izdržavanju kazne zatvora	11
1.1.2. Zatvorenici kojima je određena mjera istražnog zatvora	13
1.1.3. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona	15
1.1.4. Neubrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku	16
1.1.5. Zatvorenici strani državljanima	16
1.2. Maloljetnici	17
1.2.1. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod	17
1.2.2. Kazna maloljetničkog zatvora	17
1.3. Kažnjenici	18
1.4. Osobe starije životne dobi	18
1.5. Osobe s invaliditetom	19
1.6. Zatvorenici ovisnici	19
1.6.1. Ovisnici o drogama	19
1.6.2. Ovisnici o alkoholu	20
1.7. Zdravstvena zaštita zatvorenika i maloljetnika	21
1.7.1. Prevencija i liječenje virusnih hepatitisa	22
1.8. Tretman zatvorenika	22
1.8.1. Opći programi	22
1.8.2. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi	28
1.9. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju programa i aktivnosti za zatvorenike	29

1.9.1. Programi i projekti organizacija civilnog društva financirani iz dijela prihoda od igara na sreću dodijeljenih Ministarstvu pravosuđa.....	29
1.9.2. Aktivnosti organizacija civilnog društva financirane iz drugih izvora	31
1.10. Premještaj zatvorenika	31
1.11. Uvjetni otpust zatvorenika	32
1.12. Pogodnosti zatvorenika.....	32
1.13. Transferi (premještaji) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora.....	33
1.14. Prava zatvorenika i njihova zaštita	34
1.15. Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu prava suda izvršenja.....	34
2. ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA	35
2.1. Uvod – ocjena stanja sigurnosti.....	35
2.2. Primjena sredstava prisile.....	36
2.3. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti	37
2.4. Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola u organizmu te na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu.....	38
2.5. Samoubojstva i smrti zatvorenika.....	40
2.6. Pokušaj bijega i bjegovi.....	40
2.7. Ostali čimbenici sigurnosnih rizika	41
2.8. Stegovni prijestupi	45
2.9. Zaključak ocjena stanja sigurnosti.....	46
3. ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU	47
3.1. Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta	47
3.2. Bolovanja zaposlenika.....	47
3.3. Izobrazba službenika	48
3.4. Psihosocijalna pomoć zaposlenicima zatvorskog sustava i probacije.....	48
3.5. Suradnja sa sindikatima	49
3.6. Žalbe Odboru za državnu službu	49
3.7. Prestanak državne službe.....	49
4. REZULTATI POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA ZA RAZDOBLJE OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2019. GODINE (KONSOLIDARNO FINANCIJSKO IZVJEŠĆE).....	50
4.1. Temeljito financijsko izvješće	50
4.1.1. Struktura poslovanja.....	50
4.1.2. Struktura prihoda i primitaka	51
4.1.3. Struktura rashodna poslovanja	51
4.2. Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima.....	52
4.3. Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2019.g.....	55
4.4. Rad zatvorenika	56
5. NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I MALOLJETNICIMA	58

5.1. Nadzor Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav i probaciju	59
5.2. Obilasci sudaca izvršenja.....	59
6. MEĐUNARODNA SURADNJA	60
7. PROJEKTI.....	61
7.1. Operativni program "Učinkoviti ljudski potencijali" za razdoblje 2014.-2020.	61
POPIS SLIKA:	62
POPIS TABELA:	63

UVODNI DIO

Temeljem Zakona o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine br. 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03 - pročišćeni tekst, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13, 150/13 i 98/19, u daljnjem tekstu: Zakon o izvršavanju kazne zatvora), članka 6. stavaka 4. i 5. ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa o stanju i radu kaznionica i zatvora jedanput godišnje izvješćuje Vladu Republike Hrvatske i javnost. Vlada Republike Hrvatske temeljem Izvješća o stanju i radu kaznionica i zatvora izvješćuje jedanput godišnje Hrvatski sabor.

Nadležnosti i način rada Uprave za zatvorski sustav i probaciju kao i prava zatvorenika propisana su Zakonom o izvršavanju kazne zatvora, Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), nacionalnim zakonima i međunarodnim ugovorima.

Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2019. godinu, sadrži osnovne pokazatelje o brojnom stanju i strukturi zatvorenika, vrsti i opisu poslova vezanih uz postupanje sa zatvorenicima, broju i strukturi službenika zatvorskog sustava, kao i financijskom poslovanju Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Tijekom 2019. godine u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju boravilo je **12603 zatvorenika** koji su izdržavali:

- kaznu zatvora koju izdržavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u kaznenom postupku (4199)
- kaznu zatvora koju izvršavaju punoljetne osobe kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom (639) ili drugom sudskom postupku i kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna (259), te prekršajno zadržavanje (1986),
- kaznu maloljetničkog zatvora (18),
- odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izrečena maloljetnim počiniteljima kaznenih djela (88)
- mjere istražnog zatvora (5414).

VIZIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Koordinirani sustav usklađen s europskim standardima u kojem se suradnjom na svim razinama zatvorskih službenika potiče zatvorenika/maloljetnika da se kroz aktivno i odgovorno korištenje vremena provedenog na izdržavanju kazne/izvršavanju odgojne mjere pripremi za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima.

Prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora glavna svrha izvršavanja kazne zatvora jest, uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, njegovo osposobljavanje za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima, a ona je u cijelosti sadržana u misiji i viziji Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

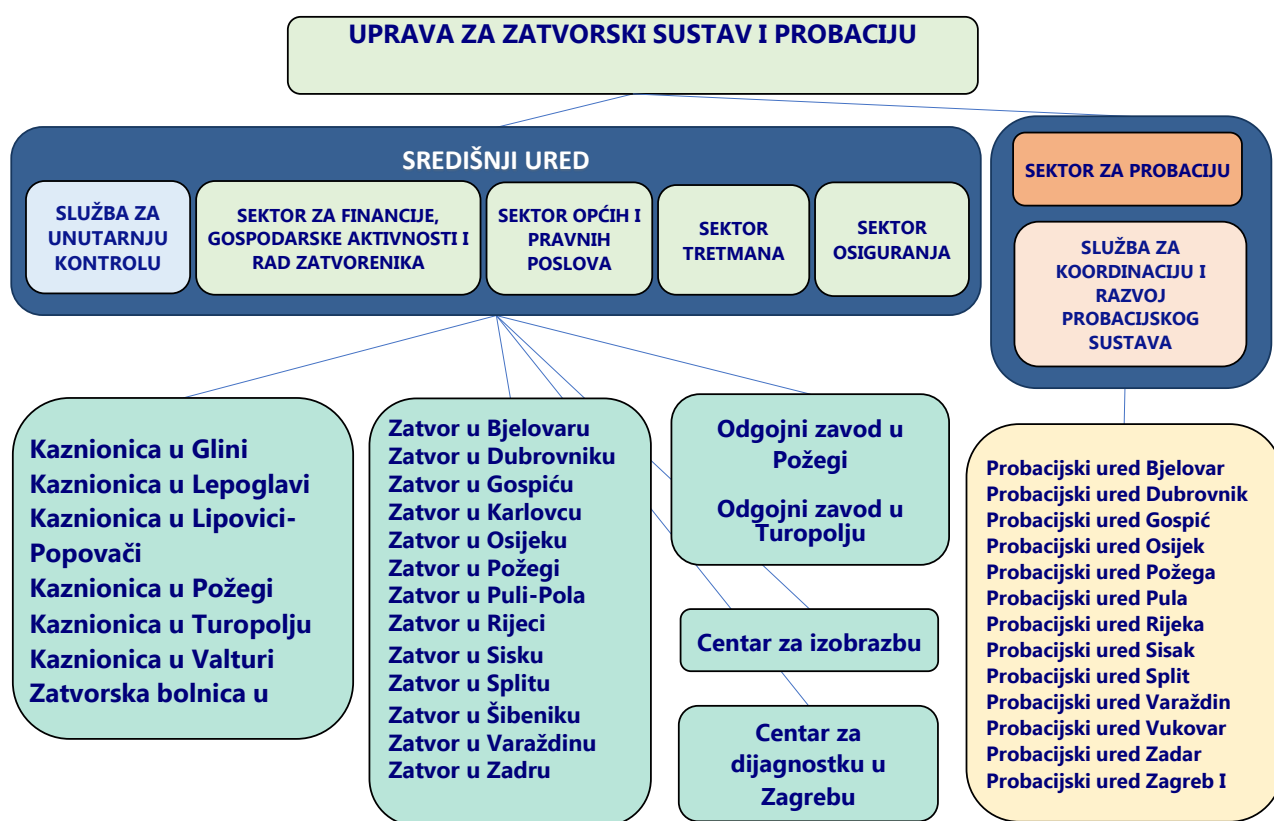
MISIJA Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Osigurati uvjete za ostvarivanje svrhe izvršavanja kazne zatvora i/ili izvršavanja odgojne mjere uz čovječno postupanje i poštovanje dostojanstva osobe koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora ili izvršavanju odgojne mjere, kroz jasno postavljene ciljeve, sigurno radno okruženje, motivirano osoblje i suradnju s lokalnom zajednicom i organizacijama civilnog društva.

Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Organizacijska struktura kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa utvrđen je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa (Narodne novine, broj 98/17) od 4. listopada 2017. godine, a sistematizacija (ustrojstvo) radnih mjesta utvrđena je Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa od 10. studenog 2017. godine, Ispravkom Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa od 15. studenog 2017. godine, Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa od 12. lipnja 2018. godine i od 20. rujna 2019. godine. Člankom 69. Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 66/19) propisano je da pomoćnici ministra nastavljaju obnašati dužnost i ostvarivati prava sukladno zakonu kojim se uređuju obveze i prava državnih dužnosnika do imenovanja ravnatelja te sukladno navedenom tijekom cijele 2019. godine je za poslove izvršavanje kazne zatvora u Ministarstvu pravosuđa bila nadležna pomoćnica ministra pravosuđa za zatvorski sustav.

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju čine Središnji ured, četrnaest zatvora, sedam kaznionica među kojima je i Zatvorska bolnica u Zagrebu, dva odgojna zavoda, Centar za dijagnostiku u Zagrebu, te Centar za izobrazbu. Dio Uprave za zatvorski sustav i probaciju je i Sektor za probaciju sa 14 probacijskih ureda, a u odnosu na koji se dostavlja posebno izvješće.

Središnji ured

Zadaće Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav i probaciju su: osiguravanje uvjeta potrebnih za izvršavanje kazne zatvora, mjere pritvora i istražnog zatvora te odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, donošenje odluke o kaznionici ili zatvoru u kojem će zatvorenik nakon obavljene dijagnostike nastaviti izdržavati kaznu, donošenje odluke o upućivanju u vanjsku zdravstvenu ustanovu, premještaji zatvorenika tijekom izdržavanja kazne u drugu kaznionicu ili zatvor, provođenje postupaka izručenja i premještaja (transferi) zatvorenika u drugu državu ili iz druge države, postupanje po predstavkama, pritužbama i žalbama zatvorenika, maloljetnika i državnih službenika i namještenika, postupanje po podnescima tijela državne vlasti, suca izvršenja te neovisnih tijela i međunarodnih organizacija ovlaštenih za nadzor i zaštitu ljudskih prava zatvorenika, nadziranje zakonitost rada i postupanja sa zatvorenicima i maloljetnicima te ujednačavanje rada i postupanja, planiranje zapošljavanja i popunjavanja radnih mjesta u zatvorskom sustavu, organiziranje prijma službenika pravosudne policije i postavljanja u zvanja, utvrđivanje potreba za dodatnom izobrazbom službenika zatvorskog sustava, planiranje financiranja kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda, Centra za izobrazbu i Centra za dijagnostiku u Zagrebu, planiranje nabave opreme i investicija za zatvorski sustav, prikupljanje, obrađivanje i objedinjavanje izvješća i dokumentacije kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda, Centra za izobrazbu i Centra za dijagnostiku u Zagrebu, organiziranje međunarodne suradnje u okviru svoje nadležnosti, izrađivanje nacrtu propisa iz djelokruga Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Uz redovite aktivnosti koje su financijski pokrivene državnim proračunom, Središnji ured Uprave za zatvorski sustav i probaciju nastavio je tijekom 2019. godine unaprjeđivati poslove izvršavanja kazne zatvora između ostalog i provođenjem aktivnosti koje se financiraju iz europskih fondova.

Centar za dijagnostiku u Zagrebu

Upućivanje na izvršavanje kazne zatvora u nadležnosti je suca izvršenja nadležnog županijskog suda. U Centar za dijagnostiku u Zagrebu (u daljnjem tekstu Centar za dijagnostiku) koji se fizički nalazi u Zatvoru u Zagrebu, upućuju se sve osobe osuđene na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, a osobe osuđene na kaznu zatvora do šest mjeseci u pravilu se upućuju u zatvore najbliže mjestu prebivališta zatvorenika. Sve osobe kojima je izrečena kazna maloljetničkog zatvora, osobe kojima je uz kaznu zatvora izrečena sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i osobe čija je kazna preuzeta na izvršavanje sukladno međunarodnom ugovoru ili posebnom zakonu, upućuju se u Centar za dijagnostiku, bez obzira na dužinu kazne.

Za vrijeme boravka zatvorenika u Centru za dijagnostiku, stručnjaci različitih specijalnosti obavljaju poslove psihosocijalne dijagnostike u svrhu izrade prijedloga pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora kao i prijedloga o izboru vrste i tipa kaznenog tijela gdje će se nastaviti izvršavanje kazne zatvora, o čemu odluku donosi Središnji ured.

Centar za izobrazbu

Centar za izobrazbu je u listopadu 2019. godine navršio 20 godina postojanja i rada.

Poslovi od posebnog značaja za Upravu za zatvorski sustav i probaciju su, između ostaloga, stručna izobrazba službenika zatvorskog sustava i probacije koju obavlja Centar za izobrazbu kao jedna od ustrojstvenih jedinica Uprave.

Kaznionice

Kaznionice su ustrojene kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa, radi izvršavanja kazne zatvora izrečene u

kaznenom postupku, sigurnosnih mjera izrečenih uz kaznu zatvora i kazne maloljetničkog zatvora. Poslovi kaznionica su osiguranje kaznionica, održavanje unutarnjeg reda i nadzora nad zatvorenicima, poslovi dežurstva i sprovođenja zatvorenika, smještaj, prehrana i osiguravanje odgovarajuće opreme za zatvorenike, predlaganja, provedbe i praćenja pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanje zatvorenika, organiziranja slobodnog vremena zatvorenika, organizacije rada i strukovne izobrazbe zatvorenika, zdravstvene zaštite zatvorenika, vođenja propisanih evidencija, službeničkih i financijsko-knjigovodstvenih poslova te obavljanje ostalih poslova koji osiguravaju upravljanje i rad kaznionicama izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa.

Za obavljanje navedenih poslova ustrojene su: Kaznionica u Glini, Kaznionica u Lepoglavi, Kaznionica u Lipovici-Popovači, Kaznionica u Požegi, Kaznionica u Turopolju, Kaznionica u Valturi i Zatvorska bolnica u Zagrebu.

Zatvori

Zatvori se ustrojavaju kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju za obavljanje poslova izvršavanja mjere istražnog zatvora, kazne zatvora izrečene u kaznenom, prekršajnom i drugom sudskom postupku, osiguranja zatvora, održavanja unutarnjeg reda i nadzora nad zatvorenicima, poslova dežurstva i sprovođenja zatvorenika, smještaj, prehrana i osiguravanje odgovarajuće opreme zatvorenika, predlaganja, provedbe i praćenja pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora, obrazovanje zatvorenika, organiziranja slobodnog vremena zatvorenika, organizacije rada i strukovne izobrazbe zatvorenika, zdravstvene zaštite zatvorenika, vođenja propisanih evidencija, kadrovskih i financijsko-knjigovodstvenih poslova i ostalih poslova koji omogućuju upravljanje i rad zatvora, izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su: Zatvor u Bjelovaru, Zatvor u Dubrovniku, Zatvor u Gospiću, Zatvor u Karlovcu, Zatvor u Osijeku, Zatvor u Požegi, Zatvor u Puli-Pola, Zatvor u Rijeci, Zatvor u Sisku, Zatvor u Splitu, Zatvor u Šibeniku, Zatvor u Varaždinu, Zatvor u Zadru i Zatvor u Zagrebu.

Odgojni zavodi

Odgojni zavodi su ustrojeni kao posebne ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav i probaciju za izvršavanje odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod izrečene u kaznenom postupku maloljetnim počiniteljima kaznenog djela, izvan sjedišta Ministarstva pravosuđa.

Za izvršavanje navedenih poslova ustrojeni su: Odgojni zavod u Požegi (odgajalice) i Odgojni zavod u Turopolju (odgajalici).

Standardi izvršavanja kazne zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod

Zakon o izvršavanju kazne zatvora i međunarodni ugovori te drugi pravno obvezujući pravni izvori propisuju, pored ostalog, standarde smještaja i prava zatvorenika.

Članak 14. Zakona o izvršavanju kazne zatvora propisuje da svaki zatvorenik ima, pod uvjetima predviđenim Zakonom, pravo na: smještaj primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima, zaštitu osobnosti i osiguravanje tajnosti osobnih podataka, redovite obroke hrane i vode u skladu sa zdravstvenim standardima, rad, izobrazbu, stručnu pravnu pomoć i pravno sredstvo za zaštitu svojih prava propisanih Zakonom, zdravstvenu zaštitu i zaštitu majčinstva, dodir s vanjskim svijetom, boravak na otvorenom prostoru kaznionice, odnosno zatvora najmanje dva sata dnevno, dopisivanje i razgovor sa svojim odvjetnikom, vjeroispovijedanje i

razgovor s ovlaštenim vjerskim predstavnikom, vjenčanje u kaznionici, odnosno zatvoru, glasovanje na općim izborima i druga prava predviđena Zakonom.

Zatvorenik strani državljanin ima pravo dopisivati se i razgovarati s diplomatskim i konzularnim predstavnikom svoje zemlje ili države koja štiti njegova prava.

Prilikom prijama na izdržavanje kazne zatvora zatvorenik mora biti upoznat sa svojim pravima, načinom njihove zaštite i obvezama.

Maloljetnici na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora ili mjere istražnog zatvora ostvaruju neka prava u širem opsegu od prava punoljetnih osoba na izdržavanju kazne zatvora ili mjere istražnog zatvora. Tako npr. ostvaruju pravo na više posjeta članova obitelji od punoljetnih zatvorenika: najmanje četiri puta mjesečno i blagdanom u trajanju od najmanje dva sata, a po odobrenju upravitelja i trećih osoba još najmanje dva puta mjesečno u trajanju najmanje jedan sat te dulji boravak na otvorenom prostoru: najmanje tri sata dnevno.

Smještaj zatvorenika i maloljetnika

Kazna zatvora dulja od 6 mjeseci izrečena u kaznenom postupku muškim osobama izvršava se u svim kaznionicama, a izrečena ženskim osobama izvršava se u Kaznionici u Požegi.

U Kaznionici u Požegi u studenom 2019.godine uređenjem i opremanjem novih prostorija formiran je zatvoreni odjel , te je kapacitet Kaznionice povećan za 10 mjesta.

Istražni zatvor, kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku do šest mjeseci, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku te kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršava se u zatvorima.

U četiri zatvora (Gospić, Puli-Pola, Zagreb i Šibenik) ustrojeni su posebni odjeli za izvršavanje kazne zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci.

U Zatvoru u Bjelovaru u svibnju 2019. godine uređenjem i opremanjem novih prostorija povećan je kapacitet zatvora za 9 mjesta.

U Zatvorskoj bolnici u Zagrebu liječe se oboljeli zatvorenici te se izvršava sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz kaznu zatvora.

Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u zatvorenim i poluotvorenima uvjetima u posebnim odjelima unutar Kaznionice u Požegi, dok je odjel za izvršavanje ove kazne u otvorenim uvjetima (za maloljetnike) ustrojen u Kaznionici u Valturi.

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod koju sudovi izriču maloljetnim počiniteljima kaznenih djela izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju i Odgojnom zavodu u Požegi.

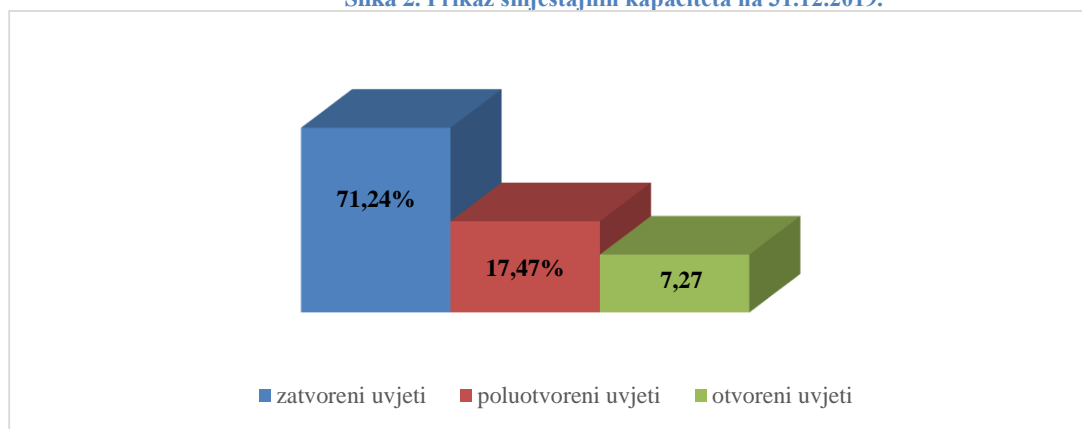
Zatvorenicima - osobama s invaliditetom osigurava se smještaj primjeren vrsti i stupnju njihove invalidnosti.

Ukupni zakonski kapacitet u 2019. godini u kaznionicama i zatvorima namijenjen je smještaju 3919 zatvorenika od čega:

- u zatvorenim uvjetima 2909 mjesta,
- u poluotvorenim uvjetima 725 mjesta, te
- u otvorenim uvjetima 285 mjesta

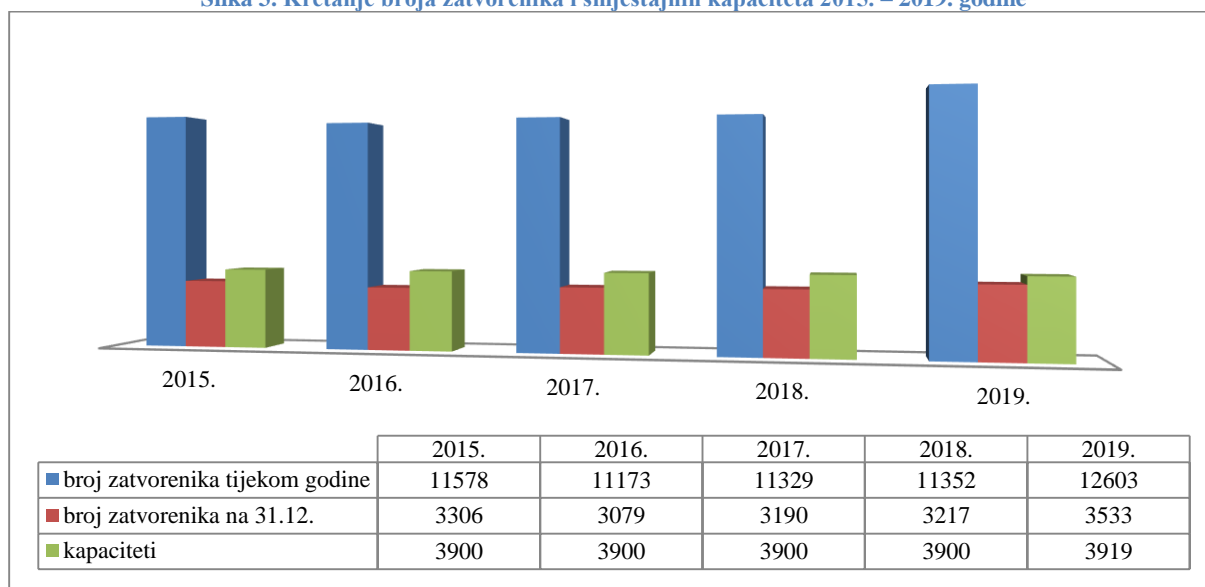
UKUPNO 3.919 mjesta

Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2019.

Bez obzira što je trenutno ukupno brojno stanje u zatvorskom sustavu manje od postojećeg zakonskog kapaciteta, potrebno je razmotriti potrebe za dodatnim smještajnim kapacitetima u zatvorenim uvjetima, odnosno uvjetima s najvećim stupnjem sigurnosti.

Slika 3. Kretanje broja zatvorenika i smještajnih kapaciteta 2015. – 2019. godine

Porast broja zatvorenika nastavljen je i u 2019. godini, poglavito zbog porasta broja istražnih zatvorenika, najviše zbog određivanja istražnog zatvora u postupcima nezakonitog prelaska državne granice.

Prehrana zatvorenika i maloljetnika

Zatvorenicima i maloljetnicima osiguravaju se tri obroka dnevno, poslužena u pravilnim razmacima, kalorične vrijednosti najmanje 3000 kcal dnevno. Zatvorenicima koji su radno angažirani osigurava se i dodatan obrok.

Obroci svojom kakvoćom i količinom zadovoljavaju prehrambene i zdravstvene standarde, te su primjereni životnoj dobi, zdravstvenom stanju, naravi posla kojeg zatvorenik obavlja te njegovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Jelovnik utvrđuje upravitelj tjedno na prijedlog Povjerenstva za izradu jelovnika. Sukladno potrebama zatvorenika kaznionice i zatvori osiguravaju nekoliko različitih jelovnika sukladno potrebama i svojim mogućnostima. Tako je zatvorenicima uz redovni jelovnik u svim kaznionicama i zatvorima dostupan tzv. vjerski jelovnik i jelovnik za dijabetičare. Prema zdravstvenom stanju zatvorenika i prema nalogu liječnika osiguravaju se i drugi jelovnici:

jelovnik za dijetalnu, gastičnu, hepatalnu dijetu te GIHT-CRON dijetu. Prema potrebama zatvorenika i mogućnostima kaznionice i zatvora osigurava se i jelovnik za vegetarijansku prehranu.

Od svakog obroka ostavlja se uzorak radi eventualne analize za slučaj pojave trovanja hranom. Sanitarne inspekcije redovito obavljaju nadzor nad stanjem čistoće i higijene u kuhinjama i pomoćnim prostorijama o čemu dostavljaju nalaz.

1. OSOBE KOJIMA JE ODUZETA SLOBODA

Kad navodimo statističke podatke o osobama kojima je oduzeta sloboda u kontekstu Uprave za zatvorski sustav i probaciju, to se odnosi isključivo na kategorije koje su obuhvaćene Zakonom o izvršavanju kazne zatvora:

- zatvorenici (osobe na izdržavanju kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku, osobe na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora, osobe na izdržavanju mjere istražnog zatvora, osobe kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora, osobe kojima je u prekršajnom postupku izrečena novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, osobe kojima je temeljem članka 135. Prekršajnog zakona (Narodne novine, br. 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17 i 118/18) određeno zadržavanje)
- maloljetnici (osobe na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod)

Tijekom 2019. godine, kroz zatvorski sustav Republike Hrvatske prošlo je **12.603** zatvorenika različitih formalno-pravnih statusa.

Tabela 1. Broj zatvorenika obzirom na spol prema navedenim kategorijama

kategorije zatvorenih osoba	31.12.2018.			novoprimiti tijekom 2019.			tijekom 2019.			otpušteni			Pre mješteni u drugu kaznionicu/zatvor			31. 12. 2019.					
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U			
Zatvorenici	1972	108	2080	1994	125	2119	3966	233	4199	1602	106	1708	350	16	366	2014	111	2125			
Istražni zatvor	943	55	998	4101	315	4416	5044	370	5414	3862	299	4157	1	0	1	1181	71	1252			
Prekršajno kažnjeni	Osobe kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora			24	0	24	603	12	615	627	12	639	587	12	599	0	0	0	40	0	40
	Zadržani u prekršaju			47	0	47	1849	90	1939	1896	90	1986	1852	88	1940	0	0	0	44	2	46
	Supletorno kažnjen			17	1	18	235	6	241	252	7	259	247	7	254	0	0	0	5	0	5
Odgojna mjera	38	6	44	37	7	44	75	13	88	29	4	33	0	0	0	46	9	55			
Maloljetnički zatvor	8	0	8	9	1	10	17	1	18	6	0	6	2	0	2	9	1	10			
UKUPNO	3049	170	3219	8828	556	9384	11877	726	12603	8185	516	8697	353	16	369	3339	194	3533			

Obzirom na spol u zatvorskom sustavu dominiraju muški zatvorenici (95,58%) u odnosu na žene zatvorenice (4,42%). Ovakav trend obzirom na spol je tijekom godina relativno stabilan.

Ukupan broj zatvorenika koji je prošao kroz zatvorski sustav Republike Hrvatske u 2019. (12.603) godini veći je za 9,92% u odnosu na broj zatvorenika tijekom 2018. godine (11.352), dok je postotak povećanja broja zatvorenika na dan 31.12.2019. u odnosu na prethodnu godinu veći i iznosi 11,53%.

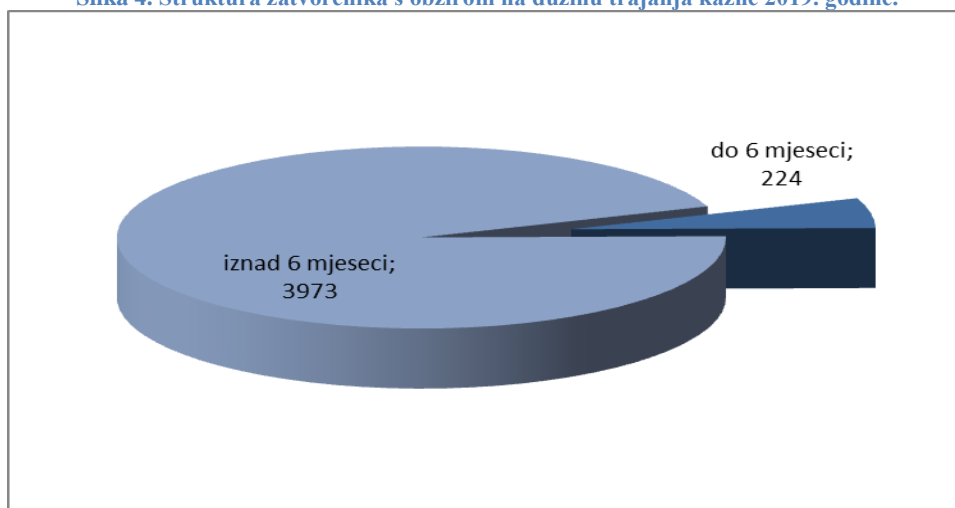
1.1. Zatvorenici

1.1.1. Zatvorenici na izdržavanju kazne zatvora

Tijekom 2019. godine kaznu zatvora izdržavalo je 4217 zatvorenika što predstavlja 33,36% od ukupnog broja zatvorske populacije koja se u 2019. godini nalazila u zatvorskom sustavu, što je povećanje u odnosu na 2018. godinu, tijekom koje je kaznu izdržavao 4136 zatvorenik.

Od ukupnog broja zatvorenika na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci tijekom 2019. godine bilo je 3.973 zatvorenika ili 94,21%.

Slika 4. Struktura zatvorenika s obzirom na dužinu trajanja kazne 2019. godine.

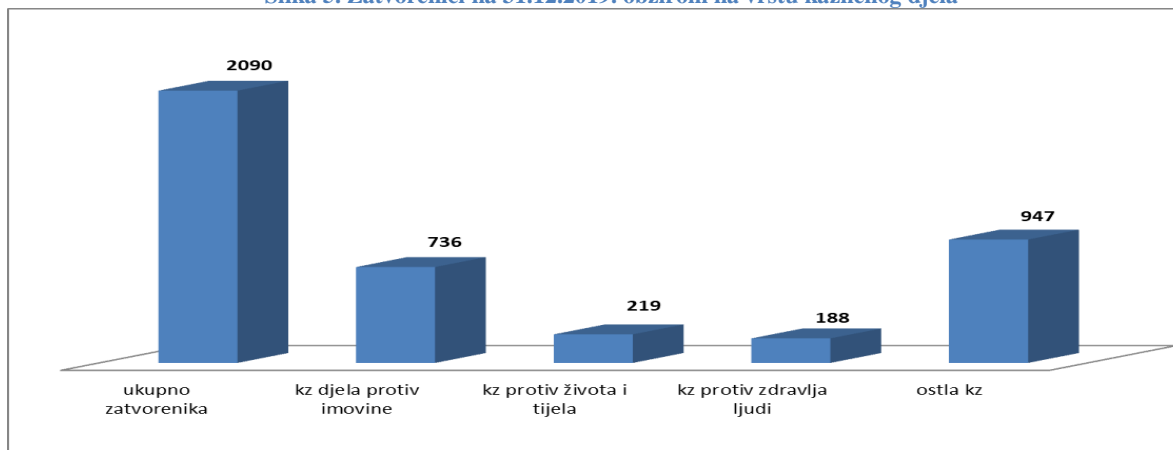
Na dan 31.12.2019. godine u zatvorskom sustavu je u 616 slučajeva zabilježena neka od izrečenih sigurnosnih mjera. Od ukupnog broja izrečenih sigurnosnih mjera, najveći udio čine: sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti (sve ovisnosti 37,54%) mjera oduzimanja predmeta (34,9%), i obvezno psihijatrijsko liječenje (10,55%). Ostale izrečene sigurnosne mjere zajedno čine 17,01%.

Tabela 2. Broj izrečenih sigurnosnih mjera na dan 31.12.2019. godine (jedan zatvorenik može imati jednu ili više izrečenih sigurnosnih mjera)

SIGURNOSNE MJERE	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
čl. 71. obavezan psihosocijalni tretman NOVI KZ	31	4	35
čl. 73. zabrana približavanja NOVI KZ	12	0	12
čl. 74. udaljenje iz zajedničkog kućanstva NOVI KZ	3	0	3
čl. 75. zabrana pristupa Internetu NOVI KZ	4	0	4
čl. 76. zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora NOVI KZ	0	0	0
čl. 75. obvezno psihijatrijsko liječenje NOVI KZ ČL.68.	61	4	65
čl. 76. obvezno liječenje od ovisnosti NOVI KZ ČL.69.	218	14	232
obvezno liječenje ovisnosti od droga	86	6	92
obvezno liječenje ovisnosti od alkohola	109	8	117
obavezno liječenje ovisnosti od kocke	3	0	3
izrečena mjera zbog dvije ili više vrsta ovisnosti (droga,alkohol i kocka) iz čl.76. i čl. 69.	20	0	20
čl. 77. zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti NOVI KZ ČL.71.	11	2	13
čl. 78. zabrana upravljanja motornim vozilom NOVI KZ ČL. 72.	37	0	37
čl. 79. protjerivanje stranca iz zemlje	0	0	0
čl. 80. oduzimanje predmeta	212	3	215
UKUPNO	589	27	616

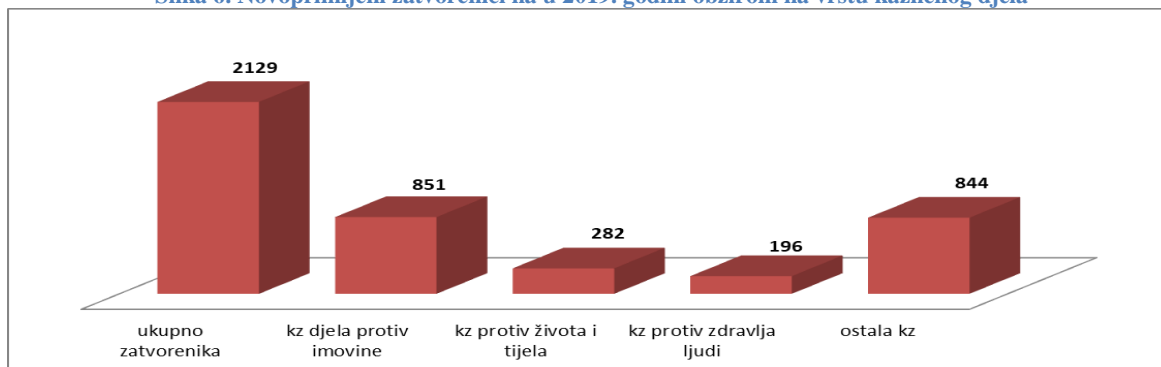
Prema strukturi kaznenih djela na dan 31.12.2019. godine (svih statusa zatvorenici, maloljetnički zatvor i odgojna mjera) najveći udio u ukupnom broju zatvorenika čine zatvorenici koji su počinili kaznena djela protiv imovine (36,16%) djelo protiv života i tijela (10,76%) i protiv zdravlja ljudi (9,23%), dok sva ostala kaznena djela imaju udio od 43,85%

Slika 5. Zatvorenici na 31.12.2019. obzirom na vrstu kaznenog djela

Prema strukturi kaznenog djela od broja novoprimljenih zatvorenika u 2019. godine, (zatvorenici, maloljetnički zatvor i odgojna mjera) najveći udio u ukupnom broju zatvorenika ponovno čine zatvorenici koji su počinili kaznena djela protiv imovine (39,97%), protiv života i tijela (13,24%) i protiv zdravlja ljudi (9,2%) dok sva ostala kaznena djela imaju udio od 39,64% .

Slika 6. Novoprimljeni zatvorenici na u 2019. godini obzirom na vrstu kaznenog djela

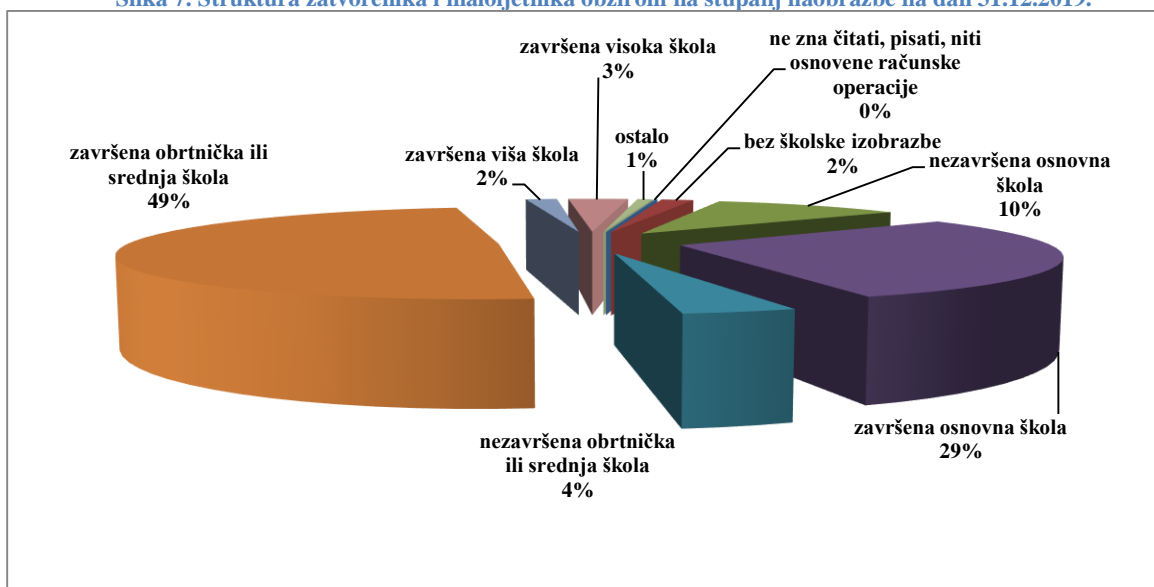
Tijekom 2019. godine na izdržavanje kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora zaprimljeno je 2129 zatvorenika. Najbrojniju grupu čine zatvorenici koji došli na izdržavanje kazne zatvora u trajanju između jedne (1) i tri (3) godine.

Druga skupina po brojnosti su zatvorenici koji izdržavaju kaznu u trajanju između šest (6) mjeseci i jedne (1) godine, dok najmanju skupinu čine zatvorenici koji su došli na izdržavanje kazne u trajanju od 30 do 40 godine.

Obzirom na spol na dan 31.12.2019. godine bilo je 2023 muškaraca (94,75%) i 112 žena (5,24%).

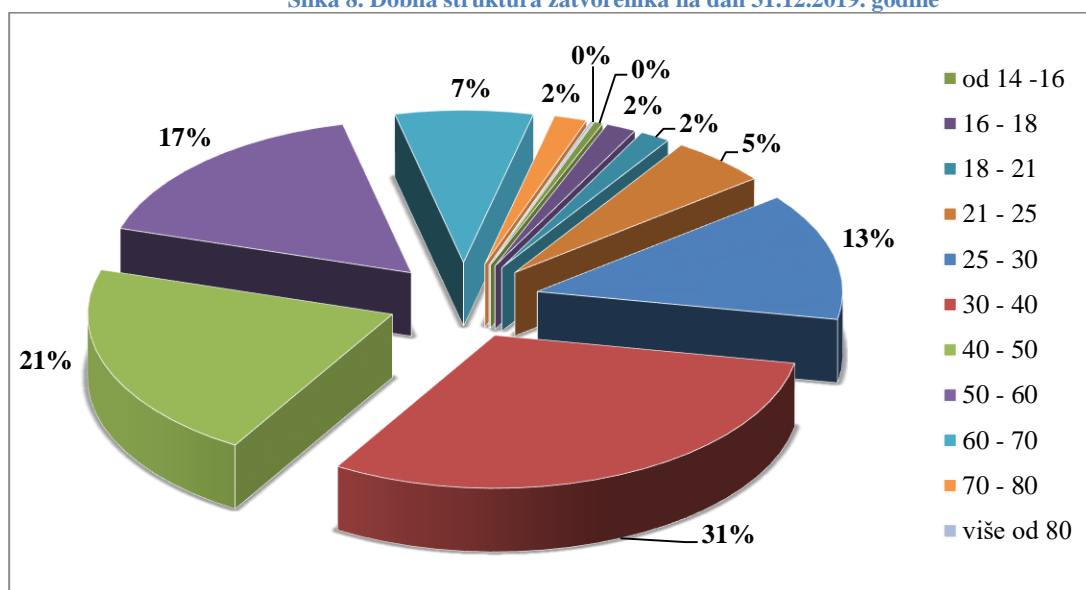
Obrazovna struktura zatvorenika na dan 31.12.2019. godine pokazuje da je gotovo polovica zatvorenika sa završenom srednjom školom (49%).

Slika 7. Struktura zatvorenika i maloljetnika obzirom na stupanj naobrazbe na dan 31.12.2019.

Na dan 31.12.2019. godine, najbrojnija skupina zatvorenika je u dobi između 30 i 40 godina (31%) te u dobi između 40 i 50 godina (21%). Ukupno 45 zatvorenika starosti je do 18 godina, a 41 zatvorenik stariji od 70 godina.

Slika 8. Dobna struktura zatvorenika na dan 31.12.2019. godine

1.1.2. Zatvorenici kojima je određena mjera istražnog zatvora

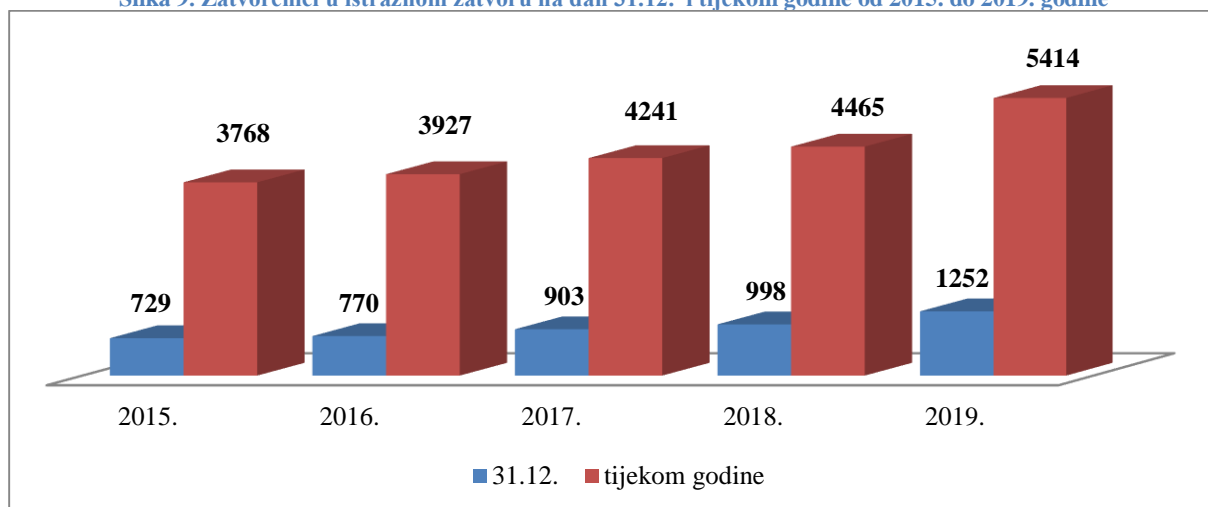
Tijekom 2019. godine mjeru istražnog zatvora izdržavalo je ukupno 5414 zatvorenika. Od toga broja 370 je žena (6,83%). Zatvorenici kojima je određena mjera istražnog zatvora u odnosu na ukupan broj zatvorenika tijekom 2019. godine čine 42,95%. U odnosu na 2018. godinu kada je tijekom godine bilo 4465 istražnih zatvorenika, tijekom 2019. godine bilo je 949 istražnih zatvorenika više, što je povećanje od 21,25%.

Na dan 31.12. 2019. mjeru istražnog zatvora izdržavalo je 1252 zatvorenika, što je u odnosu na 2018. godinu povećanje od 252 zatvorenika ili 25,45%.

Ističemo da je evidentan stalan porast broja istražnih zatvorenika. Trenutno povećanje možemo povezati s povećanjem istražnih zatvorenika kojima je izrečena mjera istražnog zatvora radi

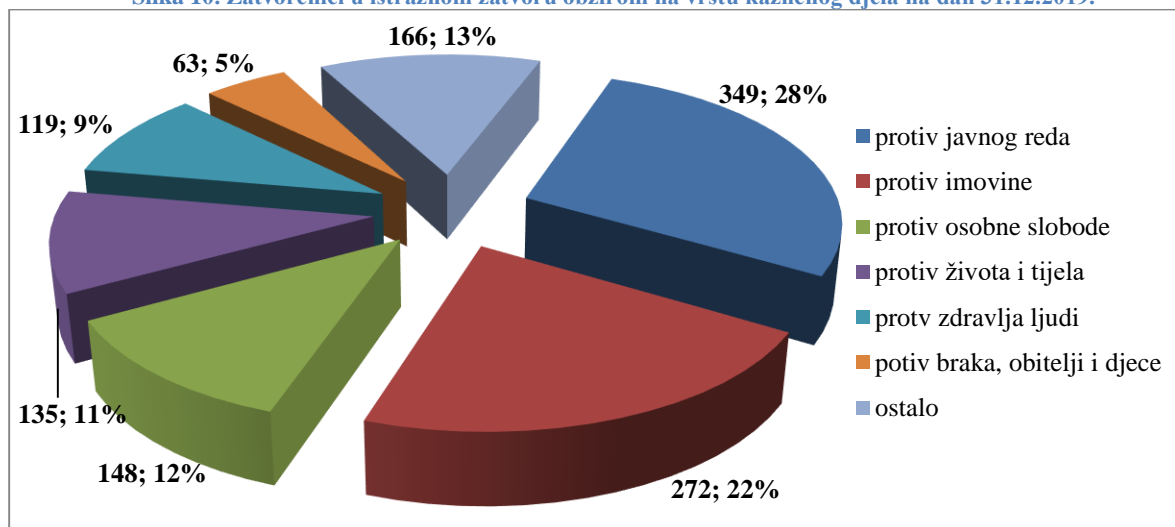
počinjenja kaznenog djela iz članka 326. Kaznenog zakona protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma. Većina tih istražnih zatvorenika su državljani Republike Srbije i Bosne i Hercegovine.

Slika 9. Zatvorenici u istražnom zatvoru na dan 31.12. i tijekom godine od 2015. do 2019. godine

U odnosu na vrstu kaznenog djela, na dan 31.12.2019. godine, najviše je bilo istražnih zatvorenika zbog kaznenih djela protiv javnog reda, protiv imovine, protiv osobne slobode, zatim protiv života i tijela, protiv zdravlja ljudi, te protiv braka, obitelji i djece

Slika 10. Zatvorenici u istražnom zatvoru obzirom na vrstu kaznenog djela na dan 31.12.2019.

Ukupno novoprimitljenih istražnih zatvorenika 2019. godine bilo je 5414. Najviše je novoprimitljenih istražnih zatvorenika koji su počinili kaznena djela protiv imovine njih 1037 ili 19,15%. Najveći porast je novoprimitljenih zatvorenika koji su počinili kaznena djela protiv javnog reda njih 1005 ili 18,56%

U odnosu na pojedinačno kazneno djelo najviše novoprimitljenih istražnih zatvorenika bilo je zbog kaznenog djela prijetnje njih 636 ili 11,74%. Znatno veliki porast u odnosu na 2018. godinu je novoprimitljenih istražnih zatvorenika za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma njih 564 odnosno 10,42% svih novoprimitljenih istražnih zatvorenika u 2019. godini.

U odnosu na duljinu trajanja istražnog zatvora, najviše zatvorenika koji su se na dan 31.12.2019. godine nalazili istražnom zatvoru, njih 445 boravilo je u istražnom zatvoru od jednog do tri mjeseca, dok je preko 30 mjeseci mjeru izdržavalo 5 istražnih zatvorenika.

Tabela 3. Istražni zatvorenici obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2019. godine

Trajanje istražnog zatvora	zatvorenici u istražnom zatvoru		maloljetni zatvorenici u istražnom zatvoru		UKUPNO		SVEUKUPNO
	m	ž	m	ž	m	ž	
do 1 mjesec	220	18	1	1	221	19	240
od 1 do 3 mjeseca	414	30	1	0	415	30	445
od 3 do 6 mjeseci	271	7	1	0	272	7	279
od 6 do 12 mjeseci	168	10	0	0	168	10	178
od 12 do 18 mjeseci	55	2	0	0	55	2	57
od 18 do 24 mjeseca	22	1	0	0	22	1	23
od 24 do 30 mjeseci	16	2	0	0	16	2	18
preko 30 mjeseci	5	0	0	0	5	0	5

U odnosu na dob u strukturi istražnih zatvorenika prevladavaju zatvorenici (oba spola) u dobi između 30-40 godina.

Tabela 4. Istražni zatvorenici obzirom na dob na dan 31.12. i tijekom 2019. godine

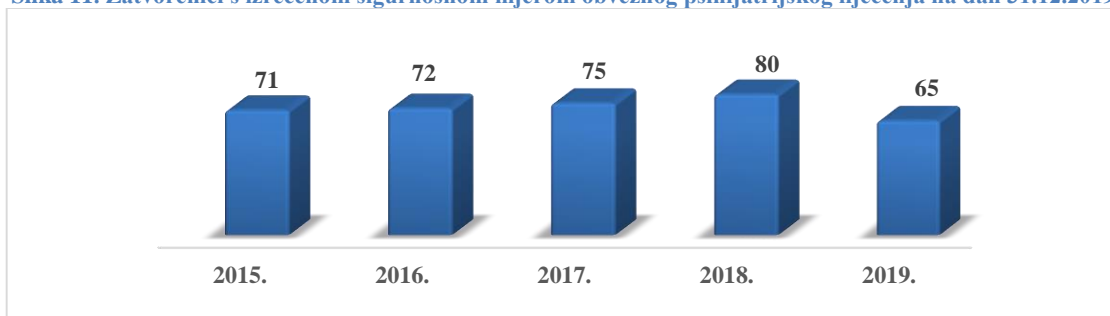
Dob	31.12.2019.		novoprimiti	
	zatvorenici u istražnom zatvoru		zatvorenici u istražnom zatvoru	
	M	Ž	M	Ž
14 - 16	1	1	8	2
16 - 18	2	0	38	2
18 - 21	48	3	186	18
21 - 25	101	10	415	43
25 - 30	147	3	616	35
30 - 40	357	18	1254	93
40 - 50	279	26	853	78
50 - 60	168	8	473	31
60 - 70	69	2	213	10
70 - 80	9	0	43	3
više od 80	0	0	2	0
UKUPNO	1181	71	4101	315

1.1.3. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja po članku 68. Kaznenog zakona

Prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora, zatvorenici koji uz kaznu zatvora imaju izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja iz članka 68. Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19), upućuju se na izdržavanje kazne zatvora u Zatvorsku bolnicu u Zagrebu, gdje se mjera izvršava u stacionarnom obliku, u pravilu do proteka prve godine, kada sud preispituje postoje li razlozi za nastavkom izvršavanja mjere. Ukoliko sud donese odluku da se nastavi s provođenjem mjere, zatvorenika se može premjestiti u drugo kazneno tijelo, gdje se mjera nastavlja izvršavati ambulantno. Neovisno o tome provodi li se sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja stacionarno ili ambulantno, kaznena tijela u propisanom roku dostavljaju izvješće sudu koji je izrekao kaznu i sigurnosnu mjeru, radi preispitivanja postoje li uvjeti za njezinim nastavkom, odnosno obustavom primjene mjere.

Tijekom 2019. godine u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu zaprimljeno je 48 zatvorenika kojima je uz kaznu zatvora izrečena sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja. Na dan 31.12.2019. godine ova sigurnosna mjera provodila se u stacionarnom obliku (u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu ili ambulantom obliku (u drugim kaznenim tijelima) prema ukupno 65 zatvorenika.

Slika 11. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja na dan 31.12.2019.

1.1.4. Nebrojivi počinitelji kaznenih djela na izvršavanju mjere istražnog zatvora na temelju članka 551. Zakona o kaznenom postupku

Tijekom 2019. godine u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu bilo je smješteno 78 osoba kojima je sud odredio istražni zatvor prema članku 551. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19), do donošenja pravomoćnog rješenja o prisilnom smještaju i liječenju.

Po pravomoćnosti rješenja o prisilnom smještaju sudac nadležnog Županijskog suda nebrojive osobe upućuje u psihijatrijsku ustanovu radi prisilnog smještaja i liječenja (Psihijatrijsku bolnicu Vrapče, Psihijatrijsku bolnicu „Dr. I. Barbot“ u Popovači, Psihijatrijsku bolnicu Rab i Psihijatrijsku bolnicu Ugljan).

1.1.5. Zatvorenici strani državljani

Na dan 31.12.2019. godine, od ukupno 481 zatvorenika stranih državljana, u zatvorskom sustavu se nalazilo ukupno 121 zatvorenika (svih statusa) koji su državljani EU i 360 zatvorenika drugih država koje nisu članice EU.

Nastavlja se trend povećanja broja stranih državljana (19,13%) u odnosu na njihov broj na dan 31.12.2018. kada se u zatvorskom sustavu nalazilo ukupno 389 zatvorenika (svih statusa) koje nisu hrvatski državljani. Navedeno povećanje najvećim je dijelom uvjetovano migrantskom krizom uslijed koje je znatno povećan broj počinjenih kaznenih djela trgovanja ljudima i/ili protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj.

U odnosu na 2018. godinu kada je u zatvorski sustav primljeno 1235 zatvorenika (310 iz EU i 925 iz ostalih zemalja) u 2019. godini zaprimljeno je 1784 zatvorenika stranih državljana (444 iz EU i 1340 iz ostalih zemalja), što je porast od 30,77%. Najviše novozaprimljenih zatvorenika je iz Republike Srbije (411) i Bosne i Hercegovine (336). Iz članica EU najviše je državljana Rumunjske (62) i Republike Slovenije (56).

Prilikom dolaska zatvorenika stranog državljanina u zatvor ili kaznionicu, o tome se odmah obavještava Ministarstvo vanjskih i europskih poslova koje zatim obavještava nadležno konzularno predstavništvo. Konzularni predstavnici redovito komuniciraju sa zatvorenicima svojim državljanima putem posjeta, telefona i/ili pisama.

1.2. Maloljetnici

U Upravi za zatvorski sustav i probaciju izvršavaju se sljedeće sankcije izrečene maloljetnicima: odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod, kazna maloljetničkog zatvora, istražni zatvor izrečen maloljetnicima te sigurnosne mjere izrečene uz odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i kaznu maloljetničkog zatvora.

1.2.1. Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju (muške osobe) i Odgojnom zavodu u Požegi (ženske osobe). Sukladno Pravilniku o načinu izvršavanja odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod, maloljetnici/ce se razvrstavaju u odgojne skupine: pozitivno poticajnu skupinu u otvorenim uvjetima, odgojnu skupinu u poluotvorenim uvjetima ili odgojnu skupinu pojačane skrbi i nadzora u zatvorenim uvjetima.

Tijekom 2019. godine na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod bilo je 75 maloljetnika i 13 maloljetnica. Na kraju 2019. godine odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod izvršavalo je 46 maloljetnika i 9 maloljetnica.

Tabela 5. Maloljetnici/e na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2019.

DOB	Broj maloljetnika	
	muški	žene
14 – 16	9	1
16 – 18	28	6
18 – 21	9	2
21 – 23	0	0
23 – 27	0	0
UKUPNO	46	9

Kod maloljetnika i maloljetnica prevladavaju kaznena djela protiv imovine, s 84,62%, slijede kaznena djela protiv spolne slobode i kaznena djela protiv osobne slobode s 2,56%, te kaznena djela protiv života i tijela i kaznena djela protiv javnog reda s 5,12%.

Među maloljetnicima (oba spola), najviše je onih sa završenom osnovnom školom, kojih je 32,72%, zatim slijede maloljetnici sa nezavršenom osnovnom školom s 30,90%, maloljetnici s nezavršenom srednjom ili obrtničkom školom sa 21,81%, dok je maloljetnika sa završenom srednjom ili obrtničkom školom 7,27%.

1.2.2. Kazna maloljetničkog zatvora

Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se posebnom Odjelu za izvršavanje maloljetničkog zatvora u Kaznionici u Požegi u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima te u otvorenim uvjetima u Kaznionici u Valturi. Za ženske osobe kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u Odjelu za izvršavanje maloljetničkog zatvora u Kaznionici u Požegi.

Tijekom 2019. godine na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora bilo je 17 maloljetnika i 1 maloljetnica. Na 31.12.2019. godine, na izvršavanju kazne maloljetničkog zatvora bilo je 9 maloljetnika i 1 maloljetnica.

Tabela 6. Maloljetnici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2019., s obzirom na dob

DOB	Broj maloljetnika	
	muški	žene
16 – 18	1	0
18 – 21	6	1
21 – 25	2	0
UKUPNO	9	1

Najviše maloljetnika, njih 80% ima izrečenu kaznu između jedne i tri godine.

Tabela 7. Maloljetnici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2019., s obzirom na duljinu izrečene kazne

DULJINA KAZNE	Broj	
	muški	žene
od 6 mjeseci do 1 godine	1	0
od 1 do 3 godine	7	1
od 3 do 5 godina	1	0
od 5 do 10 godina	0	0
UKUPNO	9	1

Na kraju 2019. godine podjednaki broj maloljetnika (40%) izvršavao je kaznu maloljetničkog zatvora zbog imovinskih kaznenih djela te kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, a 20% maloljetnika izvršavalo je kaznu maloljetničkog zatvora zbog kaznenih djela protiv imovine.

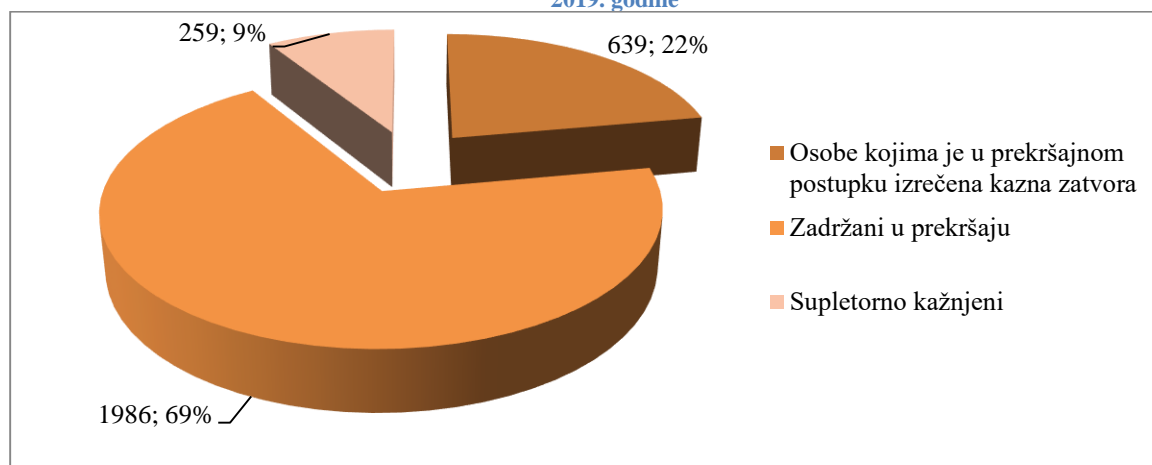
Od maloljetnika koji izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora, njih 30% ima nezavršenu osnovnu školu, 30% ima završenu osnovnu školu, a 10% ima završenu srednju ili obrtničku školu ili drugo osposobljavanje.

1.3. Kažnjenici

Termin kažnjenici označava zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora u prekršajnom postupku i zatvorenike kojima je izrečena kazna zatvora kojom je zamijenjena izrečena novčana kazna izvršavanjem kazne u zatvorima, kao i zatvorenike kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

U zatvorima je tijekom 2019. godine boravilo ukupno 2884 osoba u ova tri statusa od kojih 639 kojima je u prekršajnom postupku izrečena kazna zatvora, 259 kojima je izrečena novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, te 1986 osoba kojima je u prekršajnom postupku određeno zadržavanje.

Slika 12. Zatvorenici kojima je izrečena kazna u prekršajnom postupku obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2019. godine

1.4. Osobe starije životne dobi

Na dan 31.12.2019. godine u zatvorskom sustavu nalazio se 201 zatvorenik stariji od 59 godina (188 muškaraca i 13 žena), što predstavlja 9,45% od ukupne populacije zatvorenika. U dobi između 60 i 70 godina je ukupno 160 zatvorenika (7,52% od ukupnog broja zatvorenika), od čega je 148 muškaraca i 12 žena. U dobi između 70 i 80 godina je ukupno 38 zatvorenika (1,78% od ukupnog broja zatvorenika) od čega je 37 muškaraca i 1 žena. Troje zatvorenika stariji su od 80 godina.

1.5. Osobe s invaliditetom

Osobe s invaliditetom uključuju one koji imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima (Konvencija o pravima osoba s invaliditetom).

Uvažavajući specifične potrebe osoba s invaliditetom u ovom izvješću obuhvaćeni su podaci o zatvorenicima koji su trajno ograničeno pokretni uz pomoć invalidskih kolica, pokretni uz pomoć štake ili drugog sličnog pomagala, osobe s oštećenim sluhom kao i osobe s višestrukim oštećenjima. Iako se - statistički gledano - u zatvorskom sustavu radi o relativno malom broju zatvorenika koji su osobe s invaliditetom, ovoj populaciji zatvorski sustav pridaje posebnu i sve veću pažnju te je unutar svojih smještajnih kapaciteta osigurao, prema sadašnjim pokazateljima, dostatan broj soba.

Tijekom 2019. godine u kaznionicama i zatvorima boravilo je 8 osoba s teškim tjelesnim invaliditetom (pokretni uz pomoć invalidskih kolica), 19 osoba ograničeno pokretnih uz pomoć medicinskih pomagala, 17 osoba s oštećenim sluhom, 15 osoba s višestrukim oštećenjima, dok su 2 osobe bile djelomično lišene poslovne sposobnosti.

Osobe s invaliditetom se u pravilu nastoji ne odvajati od ostale zatvorske populacije već se radi na njihovoj inkluziji uz podržavanje postupka njihovog uključivanja u sve one dnevne aktivnosti u kojima mogu i žele sudjelovati zajedno sa ostalim zatvorenicima.

1.6. Zatvorenici ovisnici

1.6.1. Ovisnici o drogama

Ovisnici o drogama, osobe koje zloupotrebljavaju drogu, odnosno osobe s drogom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem tekstu: ovisnici o drogama) čine jednu od tretmansi i sigurnosno najzahtjevnijih skupina zatvorenika. Ovisnost o drogama je gotovo u pravilu izravno povezana s činjenjem kaznenih djela, a stopa recidivizma u ovoj skupini viša je nego u općoj zatvoreničkoj populaciji. Također, zatvorenici ovisnici o drogama skloniji su rizičnom ponašanju u zatvoru od ostale zatvoreničke populacije (samoozljeđivanje, pokušaji suicida, sukobi s drugim zatvorenicima, pokušaji unosa droge i sl.) te je kod njih veća učestalost zdravstvenih problema (hepatitis, HIV te općenito lošije zdravstveno stanje).

Tijekom 2019. godine u zatvorskom sustavu boravilo je ukupno 1216 zatvorenika i maloljetnika ovisnika o drogama (svi formalnopravni statusi), što čini 9,65% ukupne zatvoreničke populacije u toj godini (N=12603).

Na dan 31.12.2019. godine u zatvorskom sustavu se nalazilo 456 zatvorenika ovisnika o drogama (svi formalnopravni statusi), što je 12,89% ukupne zatvoreničke populacije na taj dan (N=3537).

Kada govorimo samo o osobama koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora, tijekom godine ovisnika o drogama bilo je 616 te su u ovoj potkategoriji zatvorenika (N=4199) činili udio od 14,67%. Od ukupno 2125 zatvorenika koji su izdržavali kaznu zatvora na dan 31.12.2019. godine, ovisnika o drogama je bilo 306 odnosno 14,4%.

Od 106 maloljetnika koji su tijekom 2019. godine izdržavali kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod, kod 38 maloljetnika, odnosno 35,85% utvrđeni su ovisnost o drogama, zluporaba droga i/ili poremećaji uzrokovani upotrebom psihoaktivnih tvari.

Na dan 31.12.2019. godine kaznu maloljetničkog zatvora ili odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod izdržavala su 65 maloljetnika, od čega su kod njih 28, odnosno 43,08% utvrđeni ovisnost o drogama, odnosno problemi uzrokovani uporabom droga. Jedan maloljetnik imao je izrečenu posebnu obvezu da se uz suglasnost staratelja podvrgne stručnom medicinskom postupku i postupku odvikavanja od droge.

Od 386 zatvorenika ovisnika o drogama koji su tijekom 2019. godine zaprimljeni na izdržavanje kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (sve pravomoćno osuđene osobe), 115 osoba, odnosno njih 29,79% su prvi puta na izdržavanju kazne zatvora, što je za 2,36% više nego u 2018. godini. Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o drogama imalo je izrečeno 32,12% ovisnika o drogama zaprimljenih na izdržavanje kazne zatvora u 2019. godini.

Od ukupnog broja zatvorenika ovisnika koji su se tijekom 2019. godine po bilo kojoj formalnopravnoj osnovi nalazili u zatvorskom sustavu (N=1216), najviše je zatvorenika ovisnika koji izdržavaju kaznu zatvora izrečenu u kaznenom postupku (50,65%), zatim zatvorenika na izdržavanju mjere istražnog zatvora (38,16%), prekršajno kažnjenih (8,06%), maloljetnika koji izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora (0,58%) te maloljetnika koji izdržavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod (2,55%).

U ukupnoj populaciji ovisnika o drogama tijekom 2019. godine (N=1216) najzastupljenija je bila ovisnost o više droga s 60,61% i ovisnost o opijatima s 28,21%. Slijedi ovisnost o kanabinoidima s 5,18%, ovisnost o kokainu s 3,87%, ovisnost o stimulativnim sredstvima s 1,32%, ovisnost o sedativima i hipnoticima s 0,49%, ovisnost o halucinogenima s 0,25% i ovisnost o hlapljivim otapalima s 0,08%.

Tabela 8. Zatvorenici ovisnici o drogama u odnosu na dob i spol

DOB I SPOL	Broj zatvorenika tijekom godine						Broj zatvorenika na dan 31. 12. 2019.					
	Zatvorenici, odgojni zavod, mlt. zatvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni		Zatvorenici, odgojni zavod, mlt. zatvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
16-20 god.	33	5	6	0	0	0	21	5	1	0	0	0
21-25 god.	31	1	31	0	7	0	15	1	9	0	0	0
26-30 god.	94	3	57	1	5	0	45	2	14	0	0	0
31-35 god.	145	13	93	6	19	2	53	5	22	1	1	1
36-40 god.	149	11	124	3	24	1	75	9	31	1	1	0
>40 god.	160	7	134	8	39	2	95	5	38	2	1	0
UKUPNO	613	41	445	18	94	5	305	28	115	4	3	1

Kao i u ukupnoj zatvoreničkoj populaciji, i među zatvorenicima ovisnicima o drogama (svih formalnopravnih statusa) tijekom 2019. godine prevladavaju muške osobe, s udjelom od 93,83%.

1.6.2. Ovisnici o alkoholu

Ovisnici o alkoholu, odnosno osobe s alkoholom uzrokovanim poremećajima (u daljnjem u tekstu: ovisnici o alkoholu) u zatvorski sustav u pravilu dolaze u podmaklom stupnju propadanja ličnosti te u fazi kada je alkoholizam praćen nizom dodatnih poremećaja i problema na fizičkom, psihičkom i socijalnom planu.

Tijekom 2019. godine u zatvorskom sustavu boravilo je ukupno 950 zatvorenika ovisnika o alkoholu, (svi formalnopravni statusi), što čini 7,54% ukupne zatvoreničke populacije u toj godini (N=12603).

Na 31.12.2019. godine u zatvorskom sustavu nalazilo se 287 zatvorenika ovisnika o alkoholu (svi formalnopravni statusi), što je 8,11% ukupne zatvoreničke populacije na taj dan (N=3537).

Kada govorimo samo o osobama koje su se nalazile na izdržavanju kazne zatvora, tijekom godine ovisnika o alkoholu bilo je 522 te su u ovoj potkategoriji zatvorenika (N=4199) činili 12,43%, ili 515 te su u ovoj potkategoriji zatvorenika (N=4199) činili 12,26%. Od ukupno 2125 zatvorenika koji su izdržavali kaznu zatvora 31.12.2019. godine, njih 209, odnosno 9,84% ili njih 168, odnosno 7,91% bili su ovisnici o alkoholu.

Od 299 zatvorenika ovisnika o alkoholu koji su tijekom 2019. godine zaprimljeni na izdržavanje kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (sve pravomoćno osuđene osobe), 153 osoba, odnosno njih 51,17% su prvi puta na izdržavanju kazne zatvora.

Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti o alkoholu imalo je izrečeno 43,48% ovisnika o alkoholu zaprimljenih na izdržavanje kazne zatvora u 2019. godini.

Tabela 9. Zatvorenici ovisnici o alkoholu prema dobi i spolu

DOB I SPOL	Broj primljenih zatvorenika tijekom godine						Broj zatvorenika na dan 31.12.2019.					
	Zatvorenici, odgojni zavod, mlt. zatvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni		Zatvorenici, Odgojni zavod, mlt. z atvor		Istražni zatvor		Prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20 god.	5	0	1	0	3	0	4	0	1	0	0	0
21-25 god.	28	0	8	0	5	0	11	0	2	0	0	0
26-30 god.	49	0	14	0	10	0	20	0	5	0	0	0
31-35 god.	73	3	21	1	14	0	29	1	3	1	2	0
36-40 god.	71	2	28	1	29	0	26	2	9	0	0	0
>40 god.	281	15	148	5	127	8	123	10	38	0	13	0
UKUPNO	507	20	220	7	188	8	213	0	58	1	15	0

S obzirom na spol, kao i u ukupnoj zatvoreničkoj populaciji, i među zatvorenicima ovisnicima o alkoholu (svih formalnopravnih statusa) prevladavaju muške osobe, s udjelom od 96,32% tijekom 2019. godine.

1.7. Zdravstvena zaštita zatvorenika i maloljetnika

Zdravstvena zaštita zatvorenika i maloljetnika ostvaruje se u ambulantama kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda. Specijalistički pregledi i bolničko liječenje provode se u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, a u slučajevima hitnosti ili nemogućnosti zbrinjavanja u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu zatvorenike i maloljetnike se upućuje u vanjske zdravstvene ustanove.

U 2019. godini zatvorenicima i maloljetnicima je pružana potrebna zdravstvena zaštita i liječenje u sljedećem opsegu:

- 50617 opća liječnička pregleda,
- 2726 stomatoloških pregleda,
- 6374 psihijatrijskih pregleda,
- 1507 laboratorijske pretrage,
- 53 drugih pregleda (samo Zatvorska bolnica u Zagrebu za zatvorenike iz drugih kaznenih tijela)

1.7.1. Prevencija i liječenje virusnih hepatitisa

Tijekom 2019. godine brzim testovima na hepatitis i/ili HIV testirana su 142 zatvorenika. Testiranja su se provodila u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama (128 testiranja) te u okviru redovnih aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika u kaznenim tijelima (14 testiranja).

Edukacijom i savjetovanjem usmjerenim na smanjivanje zdravstvenih šteta povezanih s uporabom droga, kao i o HIV-u i virusnim hepatitisima tijekom 2019. godine obuhvaćen je 691 zatvorenik. Edukacija i savjetovanje provodili su se individualno i grupno kroz redovite aktivnosti odjela zdravstvene zaštite zatvorenika u kaznenim tijelima (626 zatvorenika) te u suradnji s nastavnim zavodima za javno zdravstvo i udrugama (65 zatvorenika).

U 2019. godini 11 je zatvorenika liječeno od hepatitisa C, a za 12 zatvorenika obavljena je pred terapijska dijagnostička obrada, u okviru koje su zatvorenici upućivani na konzilijarne specijalističke preglede i preporučene dijagnostičke postupke u Kliniku za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ i druge ustanove javnog zdravstva nadležne za donošenje stručnog zaključka o potrebi liječenja i upućivanje zahtjeva za liječenje Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, koji donosi rješenje o odobrenju liječenja.

1.8. Tretman zatvorenika

Za svakog zatvorenika obvezno se donosi pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora, usklađen s individualnim kriminogenim rizicima i tretmanskim potrebama zatvorenika. Pojedinačni program izvršavanja kazne zatvora sastoji se od pedagoških, radnih, zdravstvenih, psiholoških, socijalnih i sigurnosnih postupaka.

Elementi pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora su: smještaj na odjel, raspored na rad, način korištenja slobodnog vremena, utvrđivanje obrazovne razine i potreba za obrazovanjem ili stručnim osposobljavanjem, zdravstveno stanje i potreba za liječenjem, uključivanje u posebne programe po odluci suda ili procjeni stručnog tima (program tretmana ovisnosti o drogama, alkoholu i dr.), prijedlog posebnih oblika individualnog ili skupnog rada zbog potrebe za specifičnom psihološkom, psihijatrijskom, socijalnom ili pravnom pomoći, način ostvarivanja prava na dodir s vanjskim svijetom, pogodnosti, posebne mjere sigurnosti i program pripreme za otpust i pomoći nakon otpusta.

1.8.1. Opći programi

Gledano u širem smislu, tretman obuhvaća sve postupke usmjerene prema zatvorenicima u svrhu njihove rehabilitacije i resocijalizacije. Ovakve postupke nazivamo općim programima tretmana, a odnose se na izobrazbu, rad i organizaciju slobodnog vremena zatvorenika te program pripreme za otpust i socijalnu integraciju te pružanje pomoći nakon otpusta, usmjeren na održavanje odnosa s obitelji, kontaktiranje s tijelima državne vlasti, ustanovama i udrugama te osobama koje se organizirano bave uključivanjem zatvorenika u život na slobodi. Opći programi tretmana provode se interdisciplinarno u suradnji odjela tretmana s odjelima za rad i strukovnu izobrazbu, odjelima osiguranja te odjelima zdravstvene zaštite.

1.8.1.1. Izobrazba zatvorenika i maloljetnika

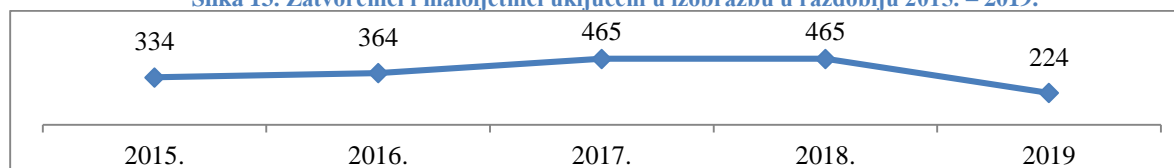
Izobrazba zatvorenika i maloljetnika odnosi se na završavanje osnovne škole bez obzira na dob zatvorenika i maloljetnika, osposobljavanje za obavljanje osnovnih, pomoćnih poslova, srednjoškolsku izobrazbu za određena zanimanja, pohađanje raznih tečajeva te nastavak započete izobrazbe na razini srednje, više i visoke škole.

Kaznionice i zatvori obvezni su organizirati nastavak izobrazbe radi završavanja osnovne škole za osobe do 21 godine starosti, a opismenjavanje se organizira neovisno o dobi. Nastavak izobrazbe predviđa se pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora, a zatvorenike se potiče na završavanje započete izobrazbe u cilju kvalitetnije reintegracije u društvenu zajednicu.

Izobrazba zatvorenika realizira se u suradnji s vanjskim obrazovnim ustanovama. U kaznionicama i zatvorima se organizira osposobljavanje za određena zanimanja, a zatvorenicima se može omogućiti stjecanje višeg i visokog obrazovanja na vlastiti trošak, ako se program izobrazbe može uskladiti sa sigurnosnim razlozima.

Izbor osposobljavanja za osnovne poslove i srednjoškolsko obrazovanje za zanimanja ograničen je brojem verificiranih programa i mogućnostima kaznionice, zatvora, odnosno odgojnog zavoda. Najčešće se radi o osposobljavanju za jednostavnija zanimanja u kojem je naglasak na praktičnom dijelu nastave. Iz potvrda o osposobljenosti i svjedodžbi o završenoj izobrazbi ne smije biti vidljivo da je ista stečena, odnosno završena tijekom izdržavanja kazne zatvora ili izvršavanja odgojne mjere.

Slika 13. Zatvorenici i maloljetnici uključeni u izobrazbu u razdoblju 2015. – 2019.

U 2019. godini u različite obrazovne programe bila su uključena 224 zatvorenika i maloljetnika. Od navedenog broja, 157 zatvorenika i maloljetnika završilo je obrazovne programe, 49 zatvorenika i maloljetnika nastavljaju započete obrazovne programe.

Tabela 10. Zatvorenici i maloljetnici uključeni u različite oblike izobrazbe tijekom 2019. godine

OBLICI IZOBRAZBE	TIJEKOM GODINE					
	upisali	završili	prekinuli	nastavljaju	u kaznenom tijelu	izvan kaznenog tijela
opismenjavanje	0	0	0	0	0	0
osnovna škola	74	35	13	26	69	5
osposobljavanje	114	95	4	15	111	4
obrtnička i strukovna škola	20	12	1	7	1	19
srednja škola	0	0	0	0	0	0
viša škola	0	0	0	0	0	0
visoka škola	1	0	0	1	0	1
tečajevi	15	15	0	0	15	0
UKUPNO	224	157	18	49	196	28

1.8.1.2. Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama

U 2019. godini nastavljeno je provođenje „Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja“.

Do lipnja 2019. obavljeno je informiranje zatvorenika, motiviranje za uključivanje te analiza iskazanog interesa. Prema preliminarnim podacima prikupljenim u 20 kaznenih tijela, za uključivanje u aktivnosti prekvalifikacije ili doškoloovanja bilo je zainteresirano 18 zatvorenika. Od navedenog broja dio zatvorenika nije ispunjavao uvjete vezano uz istek kazne i/ili posjedovanje diplome o završenoj školi/stupnju obrazovanja.

U drugoj fazi provedbe Projekta organiziran je specijalistički pregled selekcioniranih zatvorenika u suradnji kaznenog tijela s liječnikom medicine rada na čijem području se nalaze kaznena tijela. Na temelju utvrđenih medicinskih indikacija, izrađeno je završno individualno mišljenje o profesionalnoj orijentaciji, a plaćanje troškova specijalističkih pregleda medicine rada u cijelosti je snosilo Ministarstvo zdravstva, odobravanjem naloga za plaćanje odabranim ordinacijama po izvršenim pregledima. Nakon obavljenih liječničkih pregleda pri nadležnim medicinama rada, daljnju mogućnost uključivanja u Program stručnog osposobljavanja za tehniku sitotiska i Program stručnog osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju keramičar-oblagač, ostvarilo je ukupno 10 zatvorenika iz 2 kaznena tijela.

Istovremeno, ponude izvođača edukacija koje su prikupljene prosljeđene su Ministarstvu znanosti i obrazovanja na odluku, koje je provelo postupak izbora provoditelja edukacije, uvažavajući specifičnosti provedbe projekta u zatvorskim uvjetima te je ugovore o realizaciji osposobljavanja u zatvorskom sustavu sklopilo s dva učilišta (Zagrebačko učilište - ustanova za obrazovanje odraslih i Škola za grafiku, dizajn i medijsku produkciju u Zagrebu).

Stručno osposobljavanje započeto je u studenom 2019. godine u Kaznionici u Lepoglavi za zanimanje keramičar-oblagač (6 zatvorenika) i u Kaznionici u Glini za poslove u tehnici sitotiska (4 zatvorenika). Očekivano trajanje stručnog osposobljavanja je do kraja siječnja 2020. godine.

1.8.1.3. Organizacija slobodnog vremena

Tijekom 2019. godine u kaznenim tijelima organizirane su različite vrste sportsko-rekreativnih, kulturnih i vjerskih događanja za zatvorenike i maloljetnike, a u skladu s iskazanim interesom i mogućnostima kaznionica, zatvora, odnosno odgojnih zavoda.

Tabela 11. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i maloljetnika tijekom 2019. godine

KULTURNA I VJERSKA DOGAĐANJA	Koncerti	21
	kazališne predstave	6
	priredbe, izložbe	52
	galerije, muzeji	0
	vjerska događanja	496
SPORTSKA DOGAĐANJA	nogomet (turniri)	35
	stolni tenis (turniri)	50
	košarka (turniri)	16
	drugo (badminton, šah, odbojka, boćanje, dizanje utega, teretana)	900

Zatvorenici i maloljetnici su tijekom čitave godine, sudjelovali u različitim sportskim aktivnostima i baviti se sportovima kao što su nogomet, košarka, stolni tenis, badminton, odbojka, boćanje, šah ili vježbanje u teretani. Organizirani su i različiti sportski turniri unutar i između kaznenih tijela, a poticala se i suradnja s lokalnim sportskim klubovima gdje god je za to postojao interes. Održana je i sportska tribina gdje su podijelili svoja životna i profesionalna postignuća poznati gimnastičar Robert Seligman i uspješna hrvatska sportašica, atletičarka Blanka Vlašić.

Od kulturnih događanja organizirani su koncerti (vokalno-instrumentalnog sastava Riječ Života, glazbeni koncert studenata Umjetničke akademije u Osijeku, nastup gluhih violinista u sklopu projekta Violinmusicall, koncert tamburaškog glazbenog sastava iz Popovače, koncert kantautora Zvonimira Varge i dr.), kazališne predstave (stand up izvedba komičara Željka Pervana, izvedba Pučkog kazališta iz Buševca, izvedba mađioničara Caspera, te kazališna predstava „Richard III grbavi“ Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka i dr.). Organizirani su susreti s književnicima i poznatim javnim osobama (književna tribina uz gostovanje dubrovačkog pisca Vedrana Mezeia koji je predstavio svoju knjigu „Tu-sam! – Sedam priča na putu do određišta“), kao i glazbene slušaonice, predavanja te tribine o aktualnim događajima. Organiziran je interaktivni preventivni program i edukativna predstava u izvedbi Marija Kovača i Marina Ivanovića Stoke. Zatvorenici i maloljetnici sudjelovali su također u radu literarno-novinarske, likovne i glazbene sekcije, a rezultat toga su časopisi kaznenih tijela koje su pripremili i uredili zatvorenici te glazbene grupe koje djeluju u kaznenim tijelima. Tijekom godine organizirane su prodajne izložbe likovnih radova zatvorenika i maloljetnika koje su naišle na vrlo dobar odaziv.

Nastavljajući se na vrlo uspješnu praksu proteklih godina, kaznena tijela su u travnju 2019. godine aktivno sudjelovala u obilježavanju manifestacije „Noć knjige“ kroz različite aktivnosti. Organizirano je čitanje ulomaka iz knjiga, održane su radionice pričanja priča, predstavljani su literarni radovi zatvorenika, proglašeni su „najčitači“ - zatvorenici koji su tijekom godine pročitali najviše naslova, uređeni su panoji s temom knjiga i čitanja, održane su projekcije filmova snimljenih po književnim predlošcima, a većina je kaznenih tijela ostavila upaljena svjetla dulje kako bi zatvorenici mogli dulje čitati.

Tijekom 2019. godine zabilježena je suradnja s udrugama civilnog društva koje su na različite načine sudjelovale u aktivnostima vezanim uz slobodno vrijeme zatvorenika i maloljetnika.

1.8.1.4. Dušobrižništvo i vjeroispovijedanje

Zatvorenici i maloljetnici imaju pravo na vjeroispovijedanje koristeći vlastitu vjersku literaturu i stvari za religijsku uporabu, a također imaju pravo kontaktirati s vjerskim službenikom svoje vjerske zajednice.

Vjeroispovijedanje i dušobrižništvo za najzastupljenije vjerske zajednice uređeno je sporazumima o dušobrižništvu koje pojedina vjerska zajednica potpisuje s Vladom Republike Hrvatske na temelju međunarodnih ugovora i Zakona o izvršavanju kazne zatvora (ovakav sporazum za sada postoji za zatvorenike i maloljetnike katoličke, pravoslavne i muslimanske vjeroispovijesti). U slučajevima ostalih vjerskih zajednica (upisanih u Evidenciju vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj koju vodi Ministarstvo uprave) zainteresiranom zatvoreniku ili maloljetniku omogućuje se kontakt s predstavnikom kojeg imenuje vjerska zajednica.

Povodom velikih katoličkih blagdana i ostalih blagdana drugih vjeroispovijesti osobita se pažnja poklanja vjerskim potrebama zatvorenika i maloljetnika te se organiziraju svete mise i duhovni susreti koje često predvode istaknuti crkveni vjerodostojnici.

1.8.1.5. Podrška očuvanju obiteljske povezanosti zatvorenika i maloljetnika

Boravak u zatvoru ne predstavlja teškoću i izazov samo zatvorenicima, nego, ponekad u većoj mjeri i njihovim obiteljima. Činjenica izdržavanja kazne može imati različite i duboke posljedice na dobrobit i ukupno funkcioniranje obitelji, a posebno djeteta čiji je roditelj u zatvoru. Očuvanje obiteljske povezanosti i kvalitetnih obiteljskih odnosa tijekom izvršavanja kazne, realizirano kroz redovite i kvalitetne obiteljske posjete, zajedno s drugim intervencijama, značajno pridonosi ublažavanju ovih negativnih posljedica te utječe na pripremu zatvorenika i zatvorenica za socijalnu reintegraciju i život na slobodi u skladu s društvenim pravilima.

U svakodnevnom tretmanskome radu, zatvorenike se potiče na jačanje roditeljskih kompetencija što uključuje redoviti i kvalitetni kontakt s djetetom i preuzimanje odgovornosti za dijete. Sukladno zakonskim propisima, uvažavajući odredbe Konvencije o pravima djece, određeno je da djeca mogu posjećivati roditelja zatvorenika svaki tjedan i blagdanom kako bi se ublažile posljedice odvojenosti od jednog (ili čak oba roditelja) i nastojalo sačuvati obitelj od otuđenja do ponovnog spajanja po isteku kazne. Rasporedom posjeta određeno je posebno vrijeme za posjete maloljetne djece roditeljima zatvorenicima u za to posebno određenom prostoru koji je interijerom prilagođen djeci te opremljen didaktičkim sadržajima i igračkama. Svake godine kaznena tijela nastoje dodatno urediti i opremiti te prostore u skladu sa svojim materijalnim i financijskim mogućnostima. U pojedinim kaznenim tijelima u skladu s mogućnostima uređen je i vanjski prostor za djecu.

U Kaznionici u Požegi već 30 godina postoji Odjel za roditelje, jedinstven u hrvatskom zatvorskom sustavu, na kojem borave trudnice 6 tjedana prije poroda te roditelje nakon poroda zajedno s djetetom do njegove treće godine života. Tijekom 2019. godine, u ovom odjelu su boravile tri zatvorenice sa svojom djecom.

Tijekom 2019. godine proveden je Sporazum između UNICEF-a i Ministarstva pravosuđa o suradnji u zaštiti i unaprjeđenju prava djece čiji su roditelji na izdržavanju kazne zatvora u svrhu osnaživanja kapaciteta te razvijanja dodatne senzibilizacije službenika zatvorskog sustava koji su u kontaktu s djecom zatvorenika.

Jedna od aktivnosti koja je provedena u okviru Sporazuma je omogućavanje video-posjeta djece zatvorenicima. Pilot projekt „Video-posjete djece zatvorenika“ je od ožujka 2019. godine uspješno implementiran u 13 kaznenih tijela. Realizirano je 300 video-posjeta djece zatvorenicima. Organizirana je i edukacija u kojoj je sudjelovalo 68 službenika koja je osim samog načina provedbe video-posjeta obuhvatila i druge značajne teme poput upoznavanja s pravnim mehanizmima u zaštiti djece, osvješćivanja vlastitog komunikacijskog obrasca, izazovima zatvorenika u ulozi roditelja te dinamikom roditeljskih odnosa i razvoja djeteta.

U Kaznionici u Lepoglavi u potpunosti je uređen i opremljen prostor za dječje posjete. U tijeku je dodatno uređivanje i opremanje prostorija za dječje posjete didaktičkim igračkama i namještajem u 6 kaznena tijela.

1.8.1.6. Zatvorenici roditelji maloljetne djece i posjeti maloljetne djece roditeljima u 2019. godini

Među zatvorenicima i maloljetnicima koji su se na dan 31.12.2019. godine nalazili na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora, ili odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (N=2125), njih 33,31% su roditelji maloljetne djece. Od ukupno 1397 maloljetne djece zatvorenika i maloljetnika, 88,40% je na izvršavanju kazne zatvora, maloljetničkog zatvora ili odgojne mjere imalo oca (640 očeva), a 11,60% majku (68 majki).

Tabela 12. Zatvorenici i maloljetnici, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31. 12. 2019.

Roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na 31. prosinca 2019. godine	zatvorenici		mlt. zatvor		odg. zavod		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj zatvorenika i maloljetnika koji imaju maloljetnu djecu	638	68	0	0	2	0	640	68
broj maloljetne djece zatvorenika i maloljetnika	1233	162	0	0	2	0	1235	162

Tijekom 2019. godine, zabilježen je ukupno 5131 posjet maloljetne djece roditeljima (1580) koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, kazne maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod. Od ukupnog broja posjeta maloljetne djece tijekom godine, 4868 posjeta su imali očevi, koje je posjetilo 959 maloljetne djece, a 263 posjeta imale su majke, koje je posjetilo ukupno 115 maloljetne djece. Barem jedan posjet maloljetne djece tijekom 2019. godine imalo je 638 zatvorenika roditelja, od čega je bilo 583 posjeta očevima, a 55 posjeta majkama zatvorenicama.

Tabela 13. Posjeti maloljetne djece tijekom 2019.

POSJETI MALOLJETNE DJECE TIJEKOM 2019. GODINE	zatvorenici		mlt. zatvor		odg. zavod		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
broj zatvorenika i maloljetnika koji imaju maloljetnu djecu	1458	116	3	0	3	0	1464	116
broj maloljetne djece zatvorenika i maloljetnika	3023	238	6	0	4	0	3033	238
broj roditelja koji su imali barem jedan posjet maloljetne djece	583	55	0	0	2	0	585	55
broj maloljetne djece koja su dolazila u posjet zatvoreniku i maloljetniku	959	115	0	0	35	0	962	115
broj posjeta maloljetne djece zatvorenicama i maloljetnicima	4868	263	0	0	65	0	4874	263
broj djece u dobi do 3. godine života koja su se tijekom 2019. g. nalazila u Kaznionici u Požegi s majkom	0	3	0	0	0	0	0	3

Dio zatvorenika roditelja, osobito onih koji kaznu izdržavaju u poluotvorenim i otvorenim uvjetima, koristi pogodnost izlaska u mjesto prebivališta te je stoga manje dolazaka maloljetne djece u kazneno tijelo.

1.8.1.7. Priprema za otpust i pomoć nakon otpusta

Priprema zatvorenika za otpust započinje nakon dolaska na izdržavanje kazne zatvora i sastavni je dio pojedinačnog programa izvršavanja kazne. Kaznena tijela nastoje osigurati uvjete što sličnije postojećim općim životnim okolnostima. Tijekom izvršavanja kazne, zatvorenika se potiče da razvije osjećaj vlastite odgovornosti i razvije socijalne vještine u svrhu razvoja potencijala i što kvalitetnije pripreme za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim normama.

Kaznionica odnosno zatvor, najkasnije tri mjeseca prije isteka kazne intenzivira postupak uključivanja zatvorenika u pojedinačni ili skupni savjetodavni rad u vezi njegove pripreme za otpust. Tijekom savjetovanja, zatvorenika se upoznaje s njegovim pravima i dužnostima koje ima za vrijeme uvjetnog otpusta i nakon isteka kazne. Upoznaje ga se s pravima koja može ostvariti pri centrima za socijalnu skrb, motivira ga se na aktivno traženje posla po izlasku na slobodu, te ga se potiče na preuzimanje odgovornosti.

Sukladno Zakonu o izvršavanju kazne zatvora, ured za probaciju obavlja poslove pripreme prihvata zatvorenika nakon otpusta. Nadalje, prije otpusta zatvorenika koji izdržava kaznu zatvora zbog počinjenog kaznenog djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv života i tijela ili kaznenog tijela s elementima nasilja, kaznionica ili zatvor o tome obavještava Službu za podršku žrtvama i svjedocima pri Ministarstvu pravosuđa, radi obavješćivanja žrtve, oštećenog ili njihove obitelji.

Nakon otpuštanja, osuđeni se može obratiti nadležnom sudu izvršenja radi pružanja pomoći i podrške. Sudac izvršenja surađuje s centrima za socijalnu skrb kojima može pisanim rješenjem izreći poduzimanje potrebnih mjera.

Nakon otpusta, u centrima za socijalnu skrb svaka osoba ima pravo na informaciju o pravima i uslugama koje može ostvariti, kao i stručnu pomoć u rješavanju specifičnih individualnih potreba, te ostvarivanju sredstava i uvjeta za podmirenje osnovnih životnih potreba.

S obzirom da nedostatak adekvatne podrške nakon otpusta iz zatvora predstavlja jedan od najznačajnijih rizičnih čimbenika za kriminalni povratak, Uprava za zatvorski sustav i probaciju surađuje s nadležnim institucijama i organizacijama civilnog društva.

1.8.2. Posebni programi tretmana i edukativno-razvojni programi

Posebni programi tretmana primjenjuju se prema specifičnim skupinama zatvorenika (ovisnici o drogama, ovisnici o alkoholu, nasilni delinkventi, seksualni delinkventi i sl.) s ciljem smanjivanja rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela kroz ublažavanje i otklanjanje dinamičkih kriminogenih čimbenika.

Posebni programi tretmana primjenjuju se u pravilu samo za pravomoćno osuđene osobe, odnosno za zatvorenike koji izvršavaju kaznu zatvora i maloljetnike koji izvršavaju kaznu maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Posebni programi tretmana određuju se zatvorenicima i maloljetnicima u okviru provođenja pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, odnosno pojedinačnog programa postupanja, ovisno o procjeni njihovih kriminogenih rizika i tretmanskim potrebama, a provode se u pravilu grupno. Uz posebne programe, zatvorenici se uključuju i u edukativno-razvojne programe, koji nisu usmjereni izravno na kriminogene čimbenike, ali zatvorenicima omogućuju usvajanje različitih znanja i socijalnih i životnih vještina radi rješavanja specifičnih problema te općenito unaprjeđenja kvalitete života, što također utječe na uspješnost resocijalizacije.

Tijekom 2019. godine u zatvorima, kaznionicama i odgojnim zavodima primjenjivali su se sljedeći posebni programi: tretman ovisnika o alkoholu, tretman ovisnika o drogama, trening kontrole agresivnog ponašanja, tretman počinitelja kaznenih djela seksualne prirode, tretman počinitelja kaznenih djela u prometu, trening socijalnih vještina i tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja, a kao pilot program prvi puta je primijenjen i „Psihosocijalni tretman ovisnika o kockanju“, razvijen u suradnji Uprave za zatvorski sustav i probaciju s Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetom i Udrugom za kreativni socijalni rad. Od edukativno razvojnih programa provodili su se programi pod nazivom „Zatvorenik kao roditelj“, program „Vozač – čimbenik sigurnosti u prometu“ te psihosocijalna podrška zatvorenicima s posttraumatskim stresnim poremećajem.

Iako većina navedenih programa po svojim ciljevima spada u jednu od navedenih kategorija, dio programa se istovremeno može smatrati posebnim i edukativno razvojnim programom, ovisno o tome uključuje li se zatvorenika u pojedini program radi otklanjanja kriminogenih čimbenika, radi rješavanja specifičnih problema koji nisu povezani s počinjenim kaznenim djelom, ili radi unaprjeđivanja kvalitete života i međuljudskih odnosa. Primjeri ovakvih programa su „Zatvorenik kao roditelj“ i „Trening socijalnih vještina“.

Tijekom 2019. godine u posebne i/ili edukativno-razvojne programe bila su uključena 853 zatvorenika i maloljetnika, što je 17,58% manje nego prethodne godine (N u 2018.g. = 1035). Pritom valja napomenuti da jedan zatvorenik, u skladu s procijenjenim kriminogenim rizicima i potrebama, može tijekom godine biti uključen u više programa (npr. tretman ovisnika o alkoholu i tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja).

Tabela 14. Broj zatvorenika uključenih u posebne i edukativno razvojne programe

POSEBNI I EDUKATIVNO RAZVOJNI PROGRAMI		Tijekom 2019. godine	na 31. 12. 2019.
Tretman ovisnika o drogama	Modificirana TZ / KLO	125	49
	PORTOs	113	36
Tretman ovisnika o alkoholu	Modificirana TZ / KLA	111	52
	TALK	121	59
Tretman seksualnih delinkvenata – PRIKIP		31	17
Trening kontrole agresivnog ponašanja - ART		9	0
Tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjem nasilja NAS		51	29
Tretman počinitelja kaznenih djela u prometu		54	29
Trening socijalnih vještina – JUS-TSV		78	36
Zatvorenik kao roditelj		98	19
Vozač – čimbenik sigurnosti u prometu		28	3
Psihosocijalna podrška zatvoreniciima s PTSP-om		15	7
Pilot program Psihosocijalni tretman ovisnika o kockanju		19	11
UKUPNO		853	347

Osim posebnih programa koji se provode grupno, za zatvorenike kod kojih je utvrđen kriminogeni rizik, odnosno tretmanska potreba, tretman se provodi i individualno kroz različite psihosocijalne i socijalnopedagoške intervencije. Tako se u 2019. godini sa 171 zatvorenikom provodio individualni tretman ovisnosti o alkoholu, a sa 244 zatvorenika provodio se individualni tretman ovisnosti o drogama. U individualnom tretmanu tijekom godine bilo je 17 zatvorenika zbog ovisnosti o kockanju, odnosno problema povezanih s kockanjem.

1.9. Suradnja s organizacijama civilnog društva u osmišljavanju i provođenju programa i aktivnosti za zatvorenike

1.9.1. Programi i projekti organizacija civilnog društva financirani iz dijela prihoda od igara na sreću dodijeljenih Ministarstvu pravosuđa

Od 2017. godine u zatvorskom se sustavu provode programi i projekti udruga financirani iz dijela prihoda od igara na sreću dodijeljenih Ministarstvu pravosuđa.

Tijekom 2019. godine u tijeku je bila provedba treće godine trogodišnjih programa odabranih na Javnom natječaju za prijavu projekata/programa udruga za projekte u području potpore provođenju pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora/odgojne mjere raspisanom u rujnu 2016. godine. Temeljem ovog natječaja, tijekom 2019. godine nastavilo se provoditi sljedećih 13 programa, čija je vrijednost u trećoj godini provedbe **iznosila 1.720.128,74 kn:**

- „Trening socijalnih vještina u zatvorskom sustavu“ udruge Ambidekster klub,
- “Ostavi ljutnju iza rešetaka“ Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije,
- „Psihosocijalni tretman ovisnika zatvorenika“ Udruge za kreativni socijalni rad,
- „Kreativni zatvori“ udruge Skribonauti,
- „Carpe diem - program potpore za život za vrijeme i nakon zatvora“ udruge „Svijet kvalitete“,
- „Obrazovanje u zatvorskom sustavu - pravo i prilika“ udruge Liga za prevenciju ovisnosti,

- „RE-Start“ Udruge za promicanje informatike, kulture i suživota,
- „Jačanje osobnih kapaciteta zatvorenika za uspješnu reintegraciju u društvo“ udruge Terra“,
- „Drugi način-socijalno poduzetništvo u zatvorskom sustavu“ udruge Anst 1700“,
- „Rešetke nisu prepreke“ udruge Roditelji u akciji – RODA,
- „Super tata bez prepreka“ Organizacije mladih „Status M“,
- „Čitateljski program“ Hrvatskog čitateljskog društva,
- „Psihosocijalna podrška zatvorenicima, njihovim partnerima i djeci“ Centra za Inkluzivne potpore „Idem“.

U 2019. godini nastavili su se provoditi i jednogodišnji projekti odabrani na Javnom natječaju za prijavu projekata/programa udruga za projekte u području potpore provođenju pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora/odgojne mjere raspisanom u studenom 2017. godine. Temeljem ovog natječaja, provodilo se sljedećih 8 projekata, ukupne **vrijednosti 1.139.910,00 kn**:

- „Biram ispravan put“ Zajednice Pape Ivana XXIII,
- „Neprekinuta veza – povezujuće roditeljstvo u Kaznionici u Lepoglavi“ udruge Roditelji u akciji – RODA,
- „UČini više“ Udruge za promicanje informatike, kulture i suživota,
- „Libero“ Udruge za pomoć ovisnicima Vida,
- „Re-start“ Udruge za kreativni socijalni rad,
- „Uzorna kaznionica“ Hrvatskog društva likovnih umjetnika,
- „Edukacija službenika zatvorskog sustava za provođenje mindfulness programa – drugi stupanj Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije,
- „Treća kuća“ Humanitarne organizacije Zajednica Susret,

U prosincu 2018. godine Ministarstvo pravosuđa raspisalo je novi Javni natječaj za financiranje projekata udruga usmjerenih pružanju podrške provođenju pojedinačnog programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora ukupne vrijednosti 1.250.000,00 kn za financiranje projekata udruga u prioritetnom području „Povećanje kapaciteta službenika zatvorskog sustava i probacije za provođenje pojedinačnog programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora“.

Temeljem ovog natječaja, tijekom 2019. godine provodila su se sljedeća 3 projekta, ukupne **vrijednosti 1.155.158,83 kuna**, čija će se provedba nastaviti i u 2020. godini:

- „Stručna supervizija službenika zatvorskog sustava Republike Hrvatske i službenika u probaciji, udruge „Ambikester klub“,
- „Podrška službenicima zatvorskog sustava i probacije kroz superviziju“, Udruge za kreativni socijalni rad – projekt
- „Nije igra raditi u zatvorskom sustavu i probaciji - potrebe i podrška zaposlenicima“, udruge Igra

U svibnju 2019. godine Ministarstvo pravosuđa raspisalo je novi Javni natječaj za financiranje projekata udruga usmjerenih pružanju podrške provođenju pojedinačnog programa postupanja/izvršavanja kazne zatvora ukupne vrijednosti 3.100.000,00 kn. Tako je u 2019. godini započeta i provedba 15 novih projekata, čija je ukupna **vrijednost 1.155,158,83 kn**:

- „Umjetnost je u meni i u tebi“ Udruge za kreativni socijalni rad,
- „RESTART – resocijalizacijom do prevencije“ udruge Liga za prevenciju ovisnosti,
- „Neprekinuta veza“ udruge Roda,
- „Učini više“ Udruge za promicanje informatike, kulture i suživota,
- „Trening za pripremu participativnih pristupa u stručnom radu probacijske službe RH“ udruge „Ambidekster klub“

- „Horizont slobode“ udruge Hrvatsko društvo likovnih umjetnika,
- „Kreativni zatvori“ udruge Skribonauti,
- „Pakt“ Udruge za pomoć ovisnicima Vida,
- „Neformalnim obrazovanjem do posla“ udruge Igra,
- „Taata“ Udruge za kreativni socijalni rad,
- „Kodeks“ Udruge za pomoć ovisnicima Vida,
- „I ja sam tu“ Zajednice Pape Ivana XXIII,
- „Mindfulness – III stupanj“ Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije,
- „Pitanje kulture“ udruge ANST 1700
- „Osobni mentori“ udruge Igra.

1.9.2. Aktivnosti organizacija civilnog društva financirane iz drugih izvora

Osim programa i projekata financiranih iz proračuna Ministarstva pravosuđa, zatvorski sustav surađuje s udrugama i na provođenju aktivnosti financiranih iz drugih izvora, a koje se odnose na različita područja, kao što su: povećanje životnih vještina zatvorenika i maloljetnika, kreativni razvoj, razvoj znanja i vještina, rad s ovisnicima o drogama i alkoholu, sudjelovanje u rehabilitaciji zatvorenika ovisnika te postpenalni prihvati i tretman ovisnika, podrška razvijanju i održavanju odnosa zatvorenika s obiteljima, a osobito djecom, psihosocijalna podrška, osobni rast i razvoj te duhovna obnova. Različita kaznena tijela tijekom 2019. godine ostvarivala su suradnju sa sljedećim udrugama, čije su aktivnosti financirane iz drugih izvora: Korak nade, Udruga hrvatskih branitelja dragovoljaca domovinskog rata, Udruga svetog Vinka Paulskog, Udruga vojske bezgrješne, Stijena, Udruga roditelja „Korak po korak“, Krišna, Taize, Igra, MI – udruga roditelja djece i osoba s poteškoćama u razvoju, Knjiga nad knjigama i Stijena.

1.10. Premještaj zatvorenika

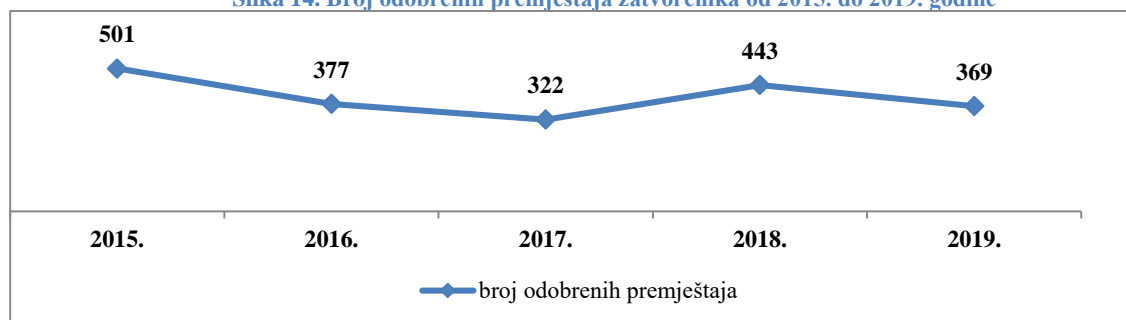
Temeljem članka 151. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, o premještaju na izdržavanje kazne u drugu kaznionicu ili zatvor odlučuje Središnji ured Uprave za zatvorski sustav i probaciju na prijedlog upravitelja kaznionice ili zatvora u kojem zatvorenik izdržava kaznu.

Upravitelj može predložiti premještaj zatvorenika radi ostvarivanja programa izvršavanja ili kad je to nužno zbog organizacije izvršavanja kazne i sigurnosti.

Tijekom 2019. godine zaprimljeno je 459 prijedloga upravitelja za premještaj zatvorenika. Središnji ured Uprave za zatvorski sustav i probaciju pozitivno je riješio 369 prijedloga, a odbio je 90 prijedloga i to uglavnom iz organizacijskih razloga, odnosno prekapacitiranosti zatvorenih penalnih uvjeta.

Najveći broj zatvorenika premješten je u zatvorene uvjete (iz drugih zatvorenih, poluotvorenih ili otvorenih uvjeta), dok je manji broj zatvorenika premješten u blaže penalne uvjete (poluotvorene ili otvorene uvjete).

Slika 14. Broj odobrenih premještaja zatvorenika od 2015. do 2019. godine

Broj prijedloga za premještaj smanjen je za 5,94% u odnosu na 2018. godinu, kada je zaprimljeno 488 predmeta. Primjena Okvirnih mjera za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izdržavanje kazne zatvora doprinijela je ujednačenosti postupanja na osnovu transparentnih kriterija.

Povećanje broja zatvorenika u zatvorenim uvjetima posljedično je utjecalo i na povećanje broja prijedloga za premještajem zatvorenika iz organizacijskih i sigurnosnih razloga.

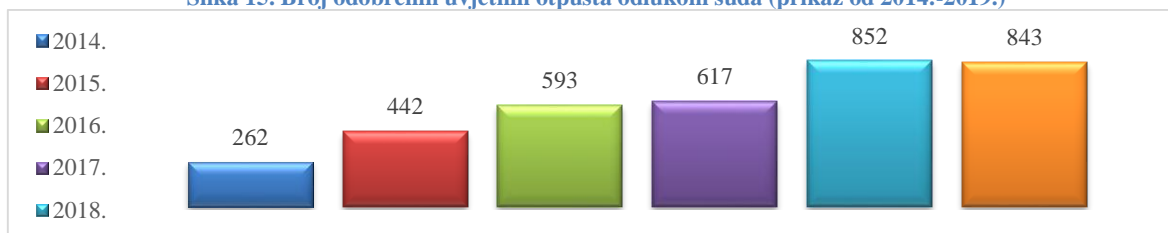
U 2019. godini povećan je broj premještaja istražnih zatvorenika, koji su premještani uz suglasnost nadležnog suda, a u svrhu omogućavanja nesmetanog kretanja osoba s invaliditetom, smanjenja prenapučenosti i smještaja istražnih zatvorenika sukladno međunarodnim standardima i praksi Europskog suda za ljudska prava.

1.11. Uvjetni otpust zatvorenika

Sukladno odredbama članka 59. Kaznenog zakona, sud može otpustiti osuđenika s izdržavanja kazne zatvora ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počinuti kazneno djelo te ako na to pristaje.

Sve odluke vezane uz uvjetni otpust zatvorenika (povodom prijedloga za uvjetni otpust ili postupka pokrenutog po službenoj dužnosti) donosi županijski sud nadležan prema sjedištu kaznionice ili zatvora (sudac izvršenja kao pojedinac nadležan je za odobravanje uvjetnog otpusta do 3 mjeseca, a sudsko vijeće kojim predsjedava sudac izvršenja nadležno je za odobravanje uvjetnog otpusta u dužem trajanju), a prema proceduri propisanoj izmijenjenim odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora iz 2013. godine.

Slika 15. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2014.-2019.)

Županijski sudovi su tijekom 2019. godine odobrili uvjetni otpust za ukupno 843 zatvorenika, što predstavlja smanjenje od 0,94 % u odnosu na prethodnu 2018. godinu kada su odobrili 852 uvjetna otpusta.

1.12. Pogodnosti zatvorenika

Pogodnosti predstavljaju skup poticajnih mjera usmjerenih na smanjivanje negativnih učinaka zatvaranja i poticanje u ostvarivanju programa izvršavanja radi ostvarivanja svrhe izvršavanja kazne zatvora. Sastoje se od ublažavanja uvjeta unutar kaznionice, odnosno zatvora te češćih dodira s vanjskim svijetom. Pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice, odnosno zatvora iznimno su važne zatvorenicima, pogotovo onima koji iz raznih razloga ne koriste izlaske već su orijentirani isključivo na pogodnosti koje im se mogu odobriti na korištenje u kaznionici ili zatvoru. Neke od ovih pogodnosti su: korištenje vlastitog TV prijamnika, samostalna priprava hrane i pića, uređenje životnog prostora osobnim stvarima, raspored u odjel s blažim uvjetima unutar iste kaznionice, odnosno zatvora, korištenje godišnjeg odmora u blažim uvjetima iste kaznionice ili zatvora i dr. S druge strane, pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom osobito su važne jer omogućuju zatvorenicima održavanje kontakata s obitelji i zajednicom, ublažavaju učinke zatvaranja te predstavljaju pripremu zatvorenika za odlazak na slobodu. Neke od ovih pogodnosti su: češći i dulji posjeti, telefoniranje bez nadzora, boravak s bračnim drugom u posebnoj prostoriji, izlazak s posjetiteljem, izlazak bez posjetitelja, izlazak u prebivalište ili boravište, izlazak radi izvršavanja posebnog programa u zajednici, korištenje godišnjeg odmora

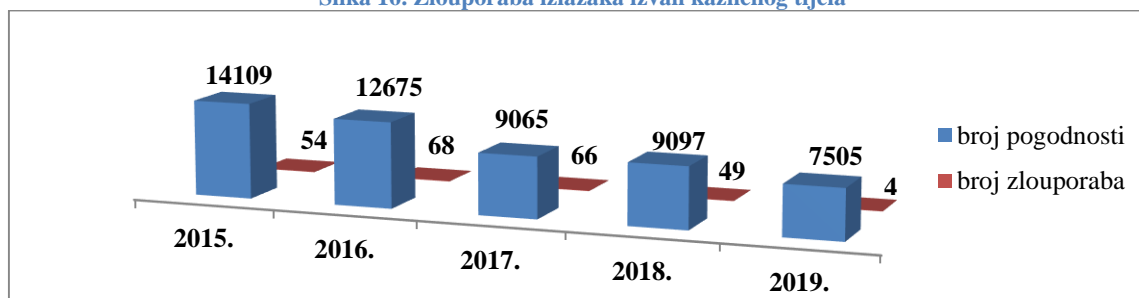
u mjestu prebivališta ili boravišta). Odluku o odobravanju pogodnosti donosi upravitelj kaznionice ili zatvora, na prijedlog stručnog tima.

Od pogodnosti ublažavanja uvjeta unutar kaznionice, odnosno zatvora, ističemo raspored u odjel s blažim uvjetima izdržavanja kazne iste kaznionice, odnosno zatvora. Ovih pogodnosti je tijekom 2019. godine odobreno 179, a zatvorenici su ih zlouporabili 21 puta. U slučaju zlouporabe ove pogodnosti, zatvoreniku se ista uskraćuje te se vraća u zatvorene uvjete izdržavanja kazne.

Tijekom 2019. godine, pogodnosti češćih dodira s vanjskim svijetom koje uključuju izlazak iz kaznenog tijela odobrene su 1797 zatvorenika, koji su iskoristili ukupno 7298 ovih pogodnosti. Osim pogodnosti izlazaka, zatvoreniku je moguće odobriti i izvanredni izlazak, koji nije pogodnost, nego se odobrava u izvanrednim situacijama propisanim Zakonom. Izvanredni izlasci tijekom 2019. godine odobreni su 135 zatvorenika, koji su ih koristili u 209 navrata. U odnosu na ukupnih 7507 iskorištenih izlazaka izvan kaznenog tijela (pogodnosti i izvanredni izlasci), zlouporaba je tijekom 2019. godine bilo 45, a manifestirale su se uglavnom u kašnjenju s odobrenih pogodnosti te povratku u kaznionicu ili zatvor pod utjecajem alkohola.

Valja napomenuti kako se unazad nekoliko godina bilježi smanjenje broja odobrenih pogodnosti izvan kaznenog tijela, što je povezano sa smanjenjem broja zatvorenika koji kaznu zatvora izdržavaju u poluotvorenim i otvorenim uvjetima, a kojima se najčešće odobravaju ove pogodnosti.

Slika 16. Zlouporaba izlazaka izvan kaznenog tijela

1.13. Transferi (premještaji) zatvorenika radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora

Sukladno Konvenciji o transferu osuđenih osoba Vijeća Europe i Dodatnom protokolu uz navedenu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima i Zakonu o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije, Republika Hrvatska preuzima izvršavanje kazne zatvora hrvatskih državljana, odnosno državljana država članica Europske unije s prijavljenim prebivalištem ili boravištem u Republici Hrvatskoj, na koju su osuđeni u drugoj državi kako bi preostali dio kazne izdržali u Republici Hrvatskoj.

Također, u okviru zatvorskog sustava Republike Hrvatske, sukladno navedenim propisima i uz primjenu načela uzajamnog priznavanja, stranim državljanima osuđenima na kaznu zatvora u Republici Hrvatskoj omogućuje se premještaj (transfer) u druge države (države njihova državljanstva, prebivališta odnosno boravišta) radi daljnjeg izdržavanja kazne zatvora.

Premještaj (transfer) zatvorenika moguć je jedino uz suglasnost nadležnih državnih tijela države iz koje se zatvorenik premješta i države u koju se zatvorenik premješta.

Tabela 15. Premještaj (transfer) zatvorenika

TRANSFER (PREMJEŠTAJ) ZATVORENIKA TIJEKOM 2019. GODINE

redni broj	transfer (premještaj na daljnje izdržavanje kazne zatvora) zatvorenika iz Republike Hrvatske						transfer (premještaj na daljnje izdržavanje kazne zatvora) zatvorenika u Republiku Hrvatsku						
	broj molbi			broj provedenih transfera (premještaja)			u državu		broj provedenih transfera (premještaja)			iz države	
	M	Ž	M+Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž	M	Ž	M+Ž	M	Ž
1	1		1	1		1	ITALIJA		4		4	NJEMAČKA	
2	1		1	1		1	RUMUNJSKA			1	1		SLOVENIJA
3	1		1	2		2	SRBIJA		2		2	ŠVEDSKA	
4			0	2		2	BUGARSKA		1		1	SRBIJA	
5			0	1		1	TURSKA		1		1	SJ..MAKEDONIJA	

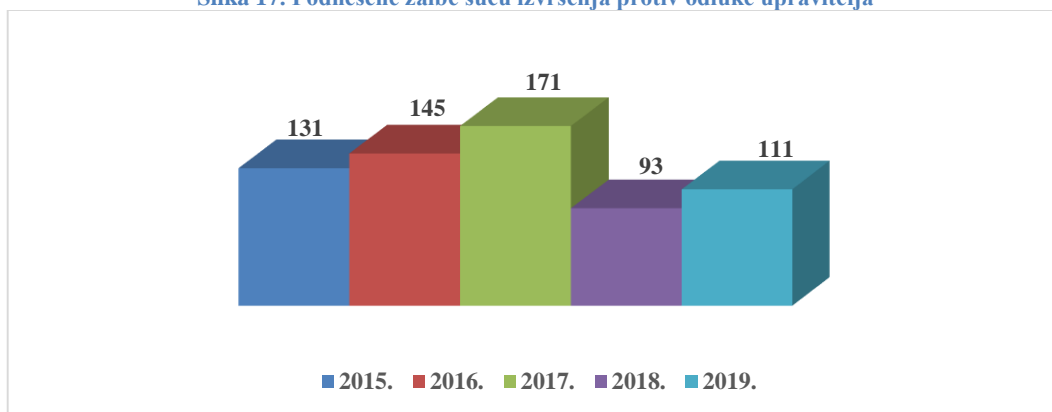
1.14. Prava zatvorenika i njihova zaštita

Temeljna ljudska prava propisana su Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i Zakonom o izvršavanju kazne zatvora.

Zaštita prava zatvorenika propisana je Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i u nadležnosti je suca izvršenja. Ostvaruje se podnošenjem žalbe ili pritužbe sucu izvršenja, te zahtjevom za sudsku zaštitu.

U 2019. godini podneseno je 111 žalbi nadležnom sucu izvršenja, od kojih je 7 ukinuto, 23 preinačene, 4 potvrđene, 11 odbačeno, a 66 odbijeno,

Slika 17. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja

1.15. Zahtjevi zatvorenika za sudsku zaštitu prava sucu izvršenja

Svaki zatvorenik kojem je nezakonito uskraćeno neko pravo ili je bio izložen bilo kakvom obliku mučenja, zlostavljanja ili ponižavanja, ima pravo na naknadu štete. Ukupno ih je podneseno 158.

Tabela 16. Zahtjevi za sudsku zaštitu prava podneseni sucu izvršenja

PODNESENI ZAHTEJEVI ZA SUDSKU ZAŠTITU PRAVA SUCU IZVRŠENJA U 2019. GODINI	zbog uvjeta smještaja	ukinuto	0	zbog prehrane	ukinuto	0
		preinačeno	0		preinačeno	0
		potvrđeno	28		potvrđeno	0
		odbačeno	0		odbačeno	0
		odbijeno	54		odbijeno	2
	zbog zdravstvene zaštite	ukinuto	0	zbog pružanja stručne pravne pomoći radi zaštite prava propisanih ZIKZ-om	ukinuto	0
		preinačeno	0		preinačeno	0
		potvrđeno	0		potvrđeno	0
		odbačeno	0		odbačeno	0
	odbijeno	23	odbijeno	1		
ukinuto	0	ukinuto	0			

zbog prava na dodir s vanjskim svijetom	preinačeno	0	zbog povrede ostalih prava	preinačeno	0
	potvrđeno	0		potvrđeno	1
	odbačeno	0		odbačeno	1
	odbijeno	6		odbijeno	42

2. ČIMBENICI SIGURNOSNIH RIZIKA – POKAZATELJI STANJA I RADA

Državni službenici odjela osiguranja osiguravaju kaznionicu, odnosno zatvor, osobe i imovinu, nadziru zatvorenike, sudjeluju u provedbi pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora uz održavanje unutarnjeg reda i stege, sprovode zatvorenike i obavljaju druge poslove propisane Zakonom o izvršavanju kazne zatvora. Poslovi odjela osiguranja su: dežurstvo, vanjsko osiguranje, unutarnje osiguranje, pretraga i sprovođenje.

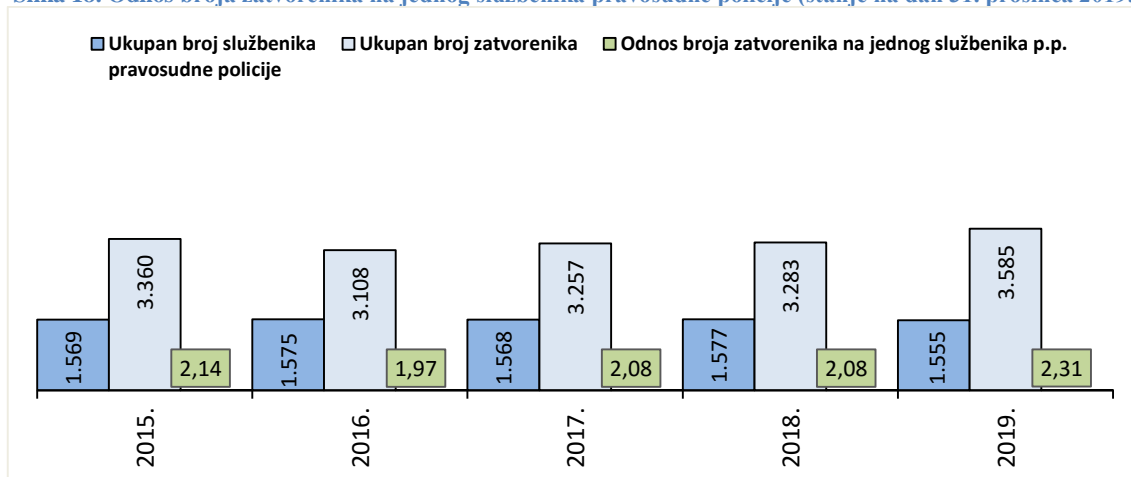
2.1. Uvod – ocjena stanja sigurnosti

Broj službenika pravosudne policije u odnosu na 2018. godinu manji je za 17 službenika odnosno manji je za (1%). Osim smanjenja broja službenika još je nekoliko elemenata koji imaju neposredan utjecaj na sustav sigurnosti i rad službenika a to su: struktura zatvorenika, postojeći i procijenjeni sigurnosni rizici, mjere sigurnosti i mjere vezane uz prevenciju incidentnih događaja, arhitektonska rješenja kaznenih tijela, tehnička zaštita kaznenih tijela i ostalo posredni i neposredni sigurnosni čimbenici.

Analizirani podaci koji su slikovno i tablično prikazani u izvješću, odnose se na podatke prikupljene dnevnim i mjesečnim praćenjem pokazatelja stanja i rada kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda.

Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije na dan 31. prosinca 2019. godine je 2,31 zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije. Međutim, uzmemo li u obzir prilikom izračuna odnosa samo ona kaznena tijela u kojima je ustrojen Odjel osiguranja, odnos je nešto povoljniji i na dan 31.12.2019. iznosi 2,27 zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije.

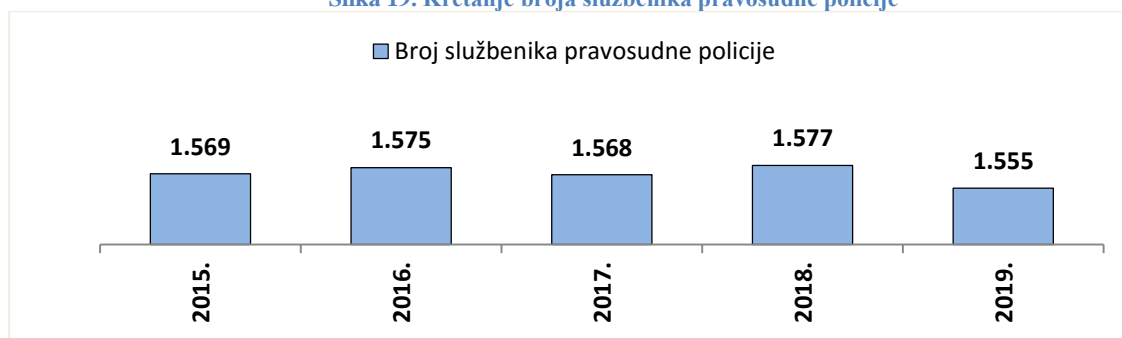
Slika 18. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2019.)

Trenutni broj službenika odjela osiguranja u kaznenim tijelima i odgojnom zavodu, možemo ocijeniti zadovoljavajućim. Kod planiranja zapošljavanja novih službenika pravosudne policije, potrebno je voditi računa o njihovom osposobljavanju za samostalno obavljanje poslova i službenih zadaća. U tom kontekstu, od iznimne važnosti je i kontinuirano sagledavanje

organizacijske strukture i modela rada, a koji imaju neposredan učinak i dovode do više razine učinkovitosti i kvalitete u obavljanju svih poslova.

Slika 19. Kretanje broja službenika pravosudne policije

Iako je broj tjelesnih napada zatvorenika na zaposlenike kaznenih tijela, u odnosu na 2018. godinu veći za 4, u odnosu porast ukupnog broja zatvorenika ne možemo govoriti o porastu broja napada zatvorenika (0,03%). Kod evidentiranih slučajeva, riječ je o trenutnim reakcijama zatvorenika na određenu situaciju, a ne planiranom i prethodno osmišljenom napadu, u kojima nije došlo do težih ozljeda zaposlenika.

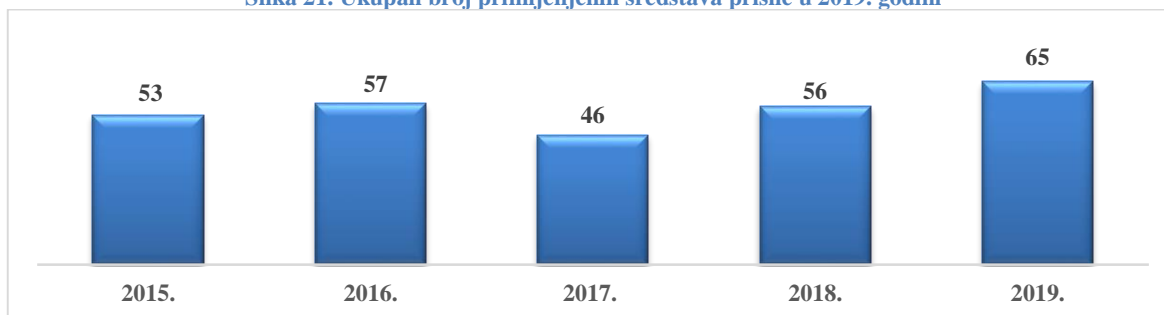
Slika 20. Tjelesni napadi zatvorenika na zaposlenike kaznenih tijela

2.2. Primjena sredstava prisile

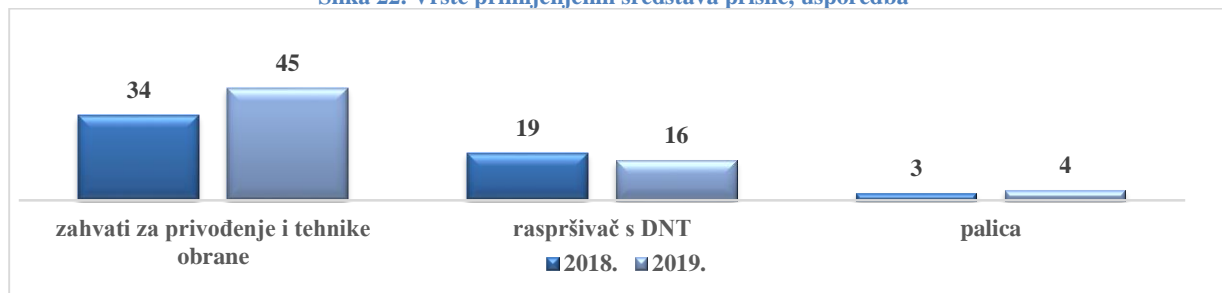
Zakon o izvršavanju kazne zatvora određuje da se sredstva prisile mogu se primijeniti samo kada je to nužno da se spriječi bijeg zatvorenika, tjelesni napad na službenike ili druge osobe, nanošenje ozljeda drugim osobama, samoozljeđivanje, namjerno prouzrokovanje materijalne štete, ili radi savladavanja pasivnog ili aktivnog otpora zatvorenika. Prisila se može primijeniti i protiv osoba koje oslobađaju zatvorenike, napadaju na zatvorenike, protupravno ulaze u objekt ili prostore kaznionice, odnosno zatvora ili ako se neovlašteno nalaze unutar objekta ili prostora kaznionice, odnosno zatvora. Sredstva prisile jesu: zahvati za privođenje i tehnike obrane, palica, raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima, električni paralizator, mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje. Između sredstva prisile, primijenit će se ono koje najmanje ugrožava zdravlje i život pojedinca.

Slika 21. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u 2019. godini

U odnosu na broj zatvorenika koji su bili tijekom 2019. godine (12603) pojavnost primjene sredstava ostala je skoro ista, odnosno bilježimo povećanje od (0,02%). U najvećem broju slučajeva primjene sredstava prisile, došlo je do primjene zahvata za privođenje i tehnike obrane (69,23%), zatim slijedi raspršivač s dopuštenim neškodljivim tvarima (24,62%) te primjena palice (6,15%).

Slika 22. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba

U zadnje tri godine sredstva prisile: električni paralizator, mlazovi s vodom, podražavajuća kemijska sredstva i vatreno oružje nisu primijenjeni niti u jednom slučaju.

Kao najčešći razlozi primjene sredstava prisile prevladavaju situacije primjene sredstava prisile radi neizvršavanja zakonite naredbe (aktivni ili pasivni otpor) i to 57,50%, zatim slijede sprečavanje tjelesnog napada na službenike 18,75%, i sprečavanje tjelesnog napada zatvorenika na drugog zatvorenika u iznosu od 17,50 %, dok su ostali razlozi zanemarivi.

Tabela 17. Razlozi primjene sredstava prisile

RAZLOG PRIMJENE SREDSTVA PRISILE / GODINA	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
sprečavanje bijega	1	2	0	2	1
sprečavanje samoozljeđivanja	1	10	2	1	2
neizvršavanje zakonite naredbe (aktivni ili pasivni otpor)	39	37	16	28	46
sprečavanja tjelesnog napada na službenike	4	8	8	9	15
sprečavanje tjelesnog napada zatvorenika na drugog zatvorenika	10	4	18	15	14
sprečavanje prouzrokovanja materijalne štete	1	3	3	1	2
UKUPNO	56	64	47	56	80

Iz usporedbe evidentiranih podataka u 2018. i 2019. godini, u porastu su vrijednosti vezane uz neizvršavanje zakonite naredbe (aktivni ili pasivni otpor) i sprečavanja tjelesnog napada na službenike.

2.3. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti

Članak 135. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, između ostaloga, određuje da će se prema zatvoreniku koji ugrožava red i sigurnost ili prijeto ugrožavanju reda i sigurnosti provoditi posebne mjere održavanja reda i sigurnosti. Naređivanje provođenja posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti u nadležnosti je upravitelja ili osobe koju on ovlasti, odnosno u slučaju primjene posebne mjere održavanja reda i sigurnosti - osamljenja, na prijedlog upravitelja i uz prethodno mišljenje liječnika, odluku o izvršavanju mjere donosi sudac izvršenja. Propisano je i provođenje određenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti koje se mogu provoditi prema zatvoreniku kojemu je određen istražni zatvor.

Slika 23. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti

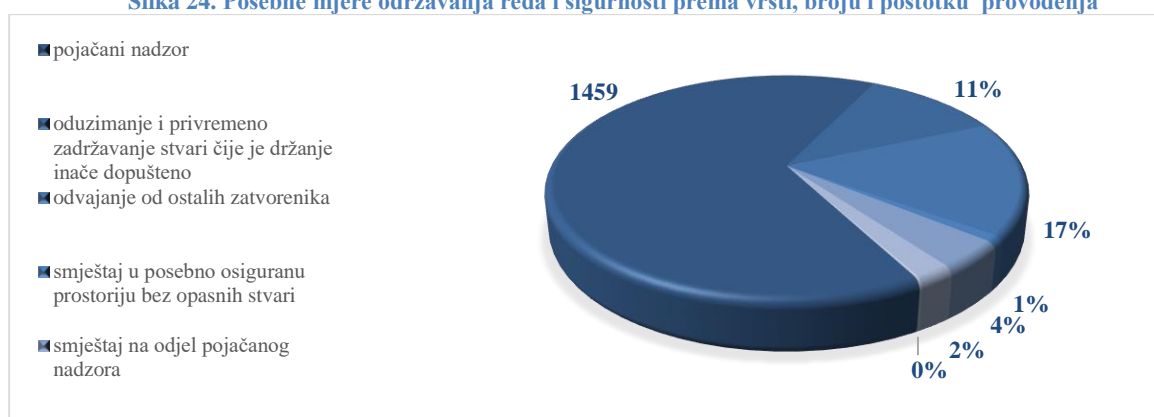

U odnosu na 2018. godinu, ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti tijekom 2019. godine, veći je za 314, ali je u odnosu na povećan broj zatvorenika ostao gotovo isti odnosno povećanje je za 2,49 %. Posebna mjera održavanja reda i sigurnosti primijenjena je na svakom petom zatvoreniku, kao i 2018. godine.

Posebna mjera održavanja reda i sigurnosti – pojačani nadzor, podrazumijeva češće motrenje zatvorenika tijekom obavljanja dnevnih aktivnosti i noću. Odvajanje od ostalih zatvorenika izvršava se smještajem zatvorenika u jednokrevetnu sobu najdulje do trideset dana. Tijekom izvršavanja ove mjere zatvorenik sudjeluje u svim aktivnostima utvrđenim pojedinačnim programom izvršavanja kazne zatvora, a koje se mogu provoditi u prostoriji u kojoj je zatvorenik smješten. Smještaj na odjel pojačanog nadzora može se narediti samo u zatvorenim kaznionicama, mjera se obvezno preispituje svaka tri mjeseca, a naređuje ju upravitelj. Osamljenjem se zatvoreniku onemogućuje kontakt s drugim zatvorenicima izdvajanjem iz skupnog načina izdržavanja kazne zatvora i zajedničkih aktivnosti, a primjenjuje se prema zatvorenicima koji svojim postupcima ozbiljno ugrožavaju sigurnost kaznenog tijela.

Pojačani nadzor je posebna mjera održavanja reda i sigurnosti s najvećim udjelom u 2019. godini (65,00 %), dok mjera osamljenja u 2019. godini nije primijenjena.

Slika 24. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku provođenja

2.4. Testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola u organizmu te na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu

Testiranja zatvorenika na prisutnost alkohola u organizmu te na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu provode se prema pravilima medicinske struke, a zatvorenika se može u svako doba testirati. Najčešće se testiranja provode kao ciljane, po uočenoj potrebi i procjeni, a obavljaju se i redovna kod dolaska zatvorenika u kaznionicu ili zatvor s korištenja pogodnosti izlaska i prilikom samostalnog javljanja zatvorenika na izdržavanje kazne zatvora. Nadalje, riječ je preventivnom djelovanju kojim se nastoji onemogućiti unos, konzumacija i eventualna zlouporaba alkohola, droga i svih drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava uz istovremeno djelovanje u poduzimanju odgovarajućih zdravstvenih, tretmanskih i sigurnosnih mjera.

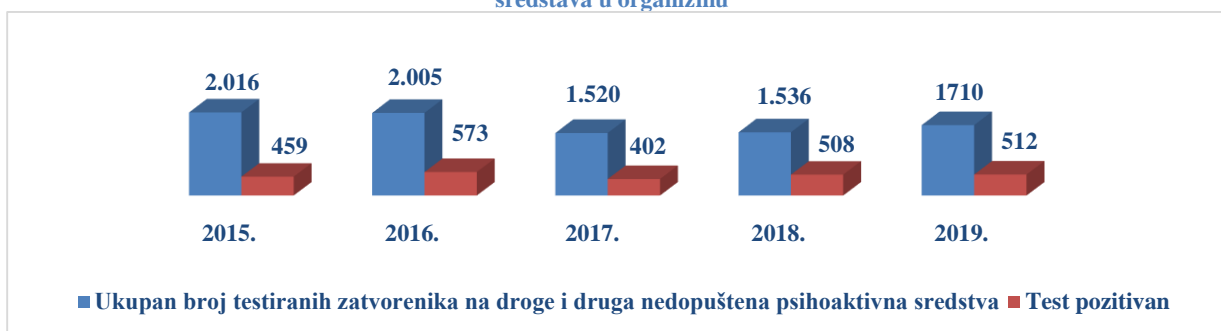
Tijekom 2019. godine izvršeno je 9.341 testiranje zatvorenika na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu, odnosno testirano je 74,11% zatvorenika.

Slika 25. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu

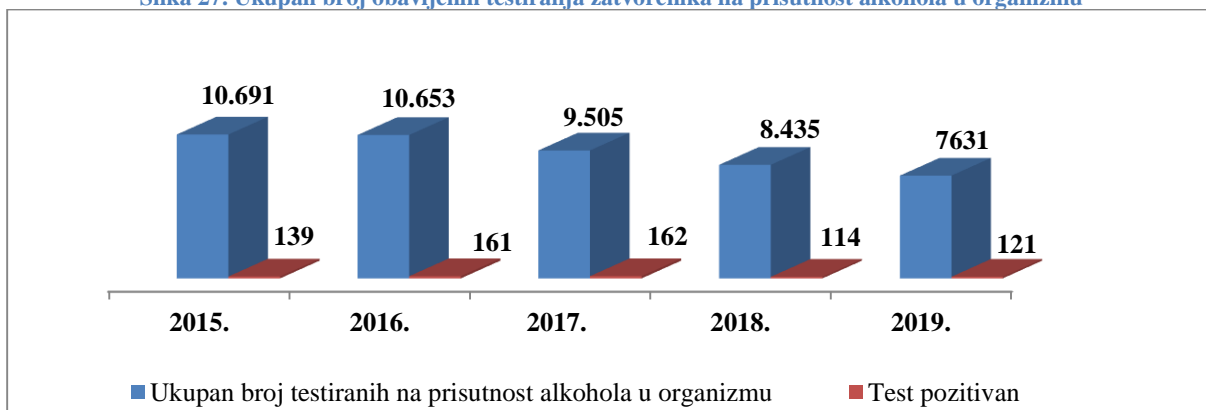
Broj testiranja u 2019. godine manji je 6,7 % nego u 2018. godini zbog manjeg broja zatvorenika u poluotvorenim i otvorenim uvjetima izdržavanja kazne zatvora.

Slika 26. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu

Naglašavamo kako se najveći broj pozitivnih rezultata na testu odnosi na zlouporabu propisane medicinske terapije zatvorenika u kaznenom tijelu, a ostali dio na zaprimanje istražnih zatvorenika, javljanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora, povratak zatvorenika u kazneno tijelo s korištenja pogodnosti izlaska i drugo.

Slika 27. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost alkohola u organizmu

2019. godine došlo je do neznatnog povećanja broja zatvorenika koji su pozitivni na prisutnost alkohola u organizmu.

2.5. Samoubojstva i smrti zatvorenika

Broj evidentiranih pokušaja samoubojstva zatvorenika u 2019. godini veći je u odnosu na 2018. godinu, odnosno evidentirano je 19 takvih rizičnih oblika ponašanja zatvorenika u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu kada ih je evidentirano ukupno 12, ali u odnosu na porast broja zatvorenika u postotku to je povećanje za 0,02%.

U 2019. godini evidentirano je ukupno 26 smrtnih slučajeva, naspram 18 smrtnih slučajeva u 2018. godini. U 2019. godini evidentiran je 1 slučaj samoubojstva zatvorenika, što je smanjenje u odnosu na 2018. godinu kada su evidentirana 3 takva slučaja. U statistiku ulaze i zatvorenici koji su preminuli u javnim bolnicama, a u najvećem broju radi se o osobama koje su bolovale od teških bolesti i prije dolaska u zatvorski sustav.

2.6. Pokušaj bijega i bjegovi

Broj evidentiranih pokušaja bjegova zatvorenika tijekom 2019. godine, manji je za 3 u odnosu na 2018. godinu. Slučajevi pokušaja bijega evidentirani su u Kaznionici u Lepoglavi i Zatvoru u Zagrebu.

Prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora bijegom se smatra svako udaljenje bez odobrenja iz kaznionice, zatvora ili odgojnog zavoda, kao i svaki ne povratak s korištenja pogodnosti izlaska i izvanrednog izlaska u trajanju duljem od 24 sata. Tijekom 2019. godine evidentirano je ukupno 30 bjegova zatvorenika, odnosno 0,69 % zatvorenika počinilo je bijeg, udaljenje ili se nije vratio s prekida kazne.

Evidentirana su dva bijega tijekom sprovođenja i to u Odgojnom zavodu u Turopolju.

Bijeg iz poluotvorenih uvjeta ili uvjeta koji odgovaraju poluotvorenim uvjetima, ukupno 5 slučajeva, evidentirani su u Kaznionici u Turopolju (2), Zatvoru u Osijeku (1) i Odgojnom zavodu u Turopolju (2).

Bjegovi zlouporabom pogodnosti, ukupno 11, evidentirani su u Kaznionici u Lepoglavi (1), Kaznionici u Požegi (1), Kaznionici u Turopolju (1), Zatvoru u Gospiću (1), Zatvoru u Šibeniku (1) i Odgojnom zavodu u Turopolju (6).

Tijekom 2019. godine, najviše bjegova evidentirano je u kategoriji zlouporabe pogodnosti i ne povratka s prekida kazne (ukupno te dvije kategorije 23 bjegova). Nisu evidentirani bjegovi zatvorenika iz zatvorenih i otvorenih uvjeta s izdržavanja kazne zatvora.

Od ukupnog broja bjegova, ukupno 76,00% otpada na bjegove koji su izvršeni u uvjetima kada se zatvorenici i maloljetnici nalaze na korištenju pogodnosti izlaska ili im je odobren prekid izvršavanja kazne zatvora.

Slika 29. Struktura bjegova s obzirom na uvjete u kojima su izvršeni u postocima

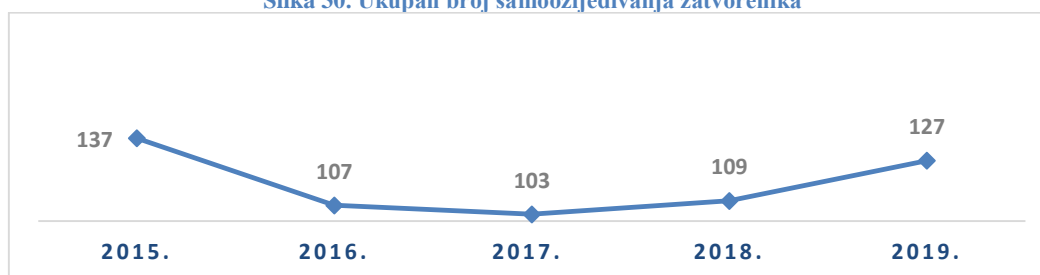
Tijekom 2019. godine, od ukupnog broja bjegova (30), 10 je vezano uz maloljetnike na izvršavanju zavisne odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (Odgojni zavod u Turopolju), a 20 na zatvorenike. Kod bjegova maloljetnika, u svim slučajevima osim u 2 slučaja radi o zlorporabi pogodnosti, tj. korištenju pogodnosti izlaska.

2.7. Ostali čimbenici sigurnosnih rizika

Kriterij za određivanje broja samoozljeđivanja nije broj zatvorenika koji su si nanijeli ozljede, već je prikazan ukupan broj izvršenih samoozljeđivanja.

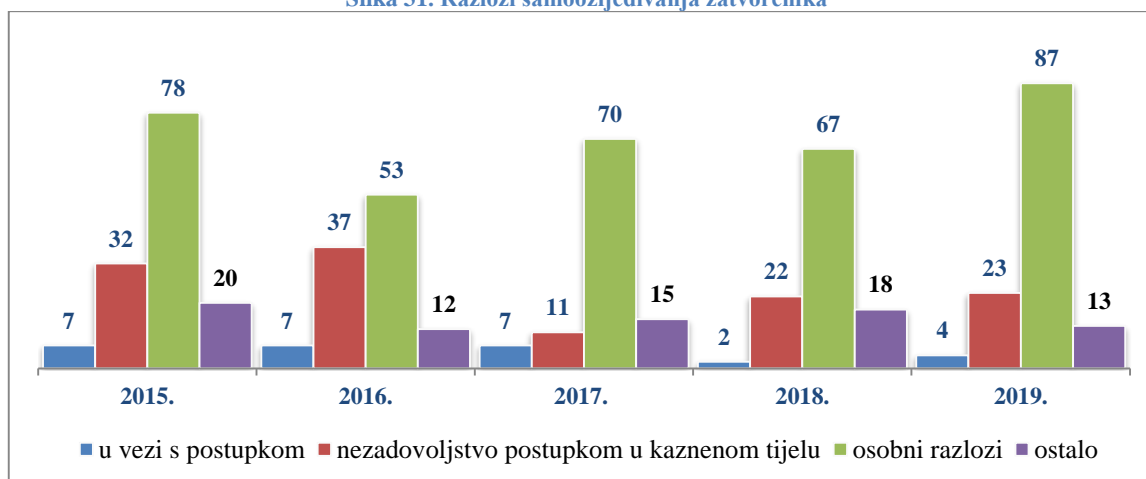
Broj slučajeva samoozljeđivanja u 2019. godini u odnosu na broj zatvorenika tijekom godine i dalje je u postotku nizak (1,00%), kao i 2018.godine (0,96%).

Slika 30. Ukupan broj samoozljeđivanja zatvorenika

Razloge izvršenja samoozljeđivanja zatvorenika pratimo kroz četiri opće kategorije, a tijekom 2019. godine, najveći udio vezan je uz razloge osobne prirode (87 slučaja), nezadovoljstvo postupkom u kaznenom tijelu (23 slučaja).

Slika 31. Razlozi samoozljeđivanja zatvorenika

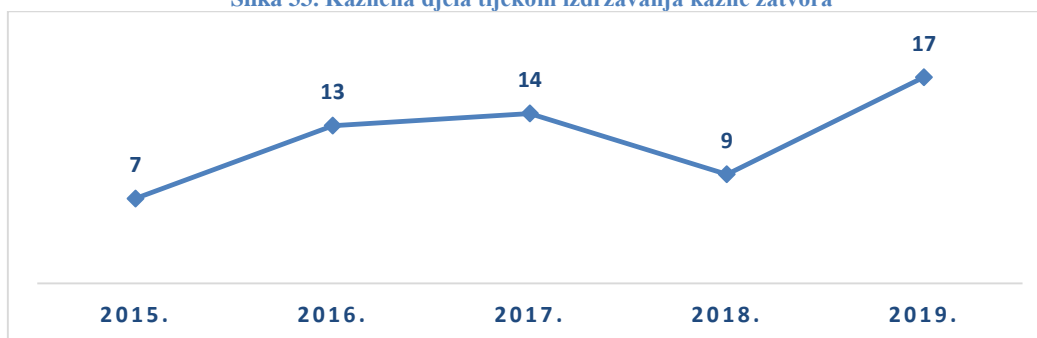

Slika 32. Odbijanja zatvorske hrane

Tijekom 2019. godine povećan je broj odbijanja zatvorske hrane u odnosu na 2018. godinu. U odnosu na ukupni broj zatvorenika u 2019. godine možemo reći da je 1,6 % odbijalo zatvorsku hranu.

Slika 33. Kaznena djela tijekom izdržavanja kazne zatvora

Ukupan broj počinjenih kaznenih djela zatvorenika tijekom izdržavanja kazne zatvora u 2019. godine veći je za 8 slučajeva nego u 2018. godini, ali u odnosu na porast broja zatvorenika možemo govoriti o zanemarivom povećanju broja kaznenih djela zatvorenika počinjenih tijekom izvršavanja kazne zatvora.

U 2019. godini evidentirano je ukupno 190 slučajeva tjelesnih sukoba zatvorenika. U odnosu na broj zatvorenika tijekom godine, povećanje tjelesnih sukoba u odnosu na 2018. godinu je zanemarivo i iznosi (0,19%).

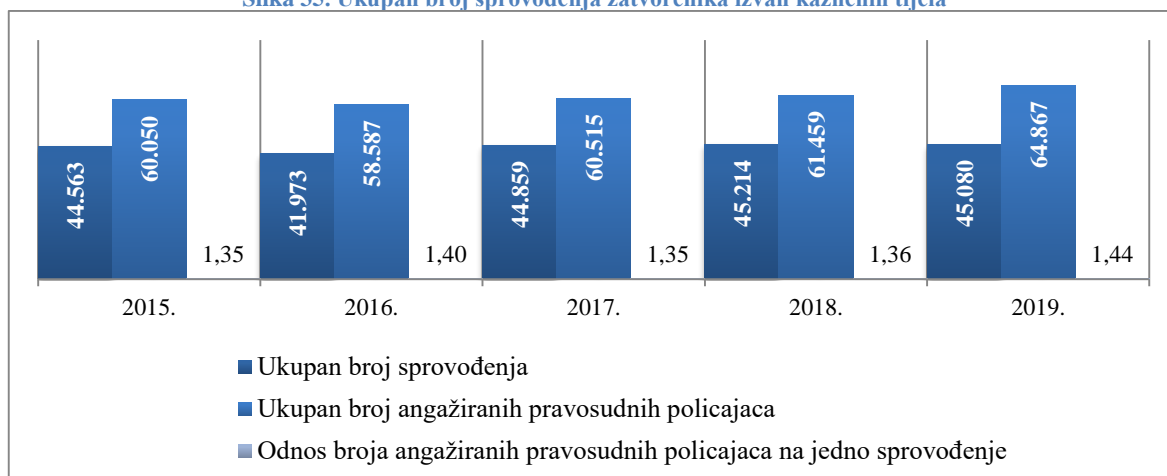
Slika 34. Tjelesni sukobi između zatvorenika

2.7.1. Sprovođenje

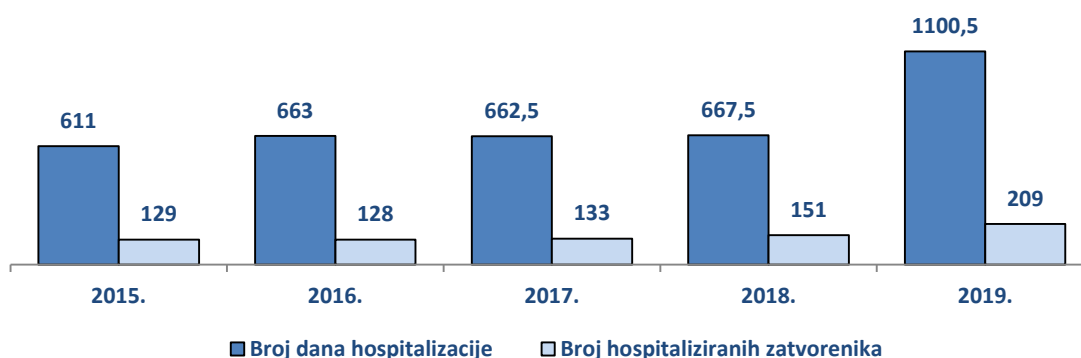
Ukupan broj obavljenih sprovođenja zatvorenika po različitim osnovama (45.080) manji je u odnosu na 2018. godinu te je i dalje je iznimno visok. Poslove sprovođenja zatvorenika možemo promatrati kao jedan od sigurnosno najzahtjevnijih poslova odjela osiguranja, ponajprije zbog mogućnosti pojavnosti mnogih oblika incidentnih događaja i potrebe osiguravanja odgovarajućeg koncepta sigurnosti u promjenjivim (vanjskim) uvjetima. U odnosu na prethodne godine vidljiv je porast broja angažiranih službenika pravosudne policije na jedno sprovođenje - 1,44 u 2019. godini.

Slika 35. Ukupan broj sprovođenja zatvorenika izvan kaznenih tijela

Osiguranje i nadzor zatvorenika na liječenju u vanjskim bolnicama zahtjevan je i složen posao, iz razloga što uključuje 24 satni angažman službenika koji poslove obavljaju u iznimno zahtjevnim uvjetima te potrebe osiguranja, u pravilu, sigurnosnog koncepta koji odgovara zatvorenim uvjetima.

Slika 36. Ukupan broj zatvorenika na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja

Radi održavanja potrebne razine sigurnosti i onemogućavanja dolaženja u posjed i korištenja nedopuštenih stvari i tvari u kaznenim tijelima svakodnevno se obavljaju temeljite pretrage osoba, pretrage prostorija i prostora gdje zatvorenici borave ili se kreću, te veliki broj djelomičnih pretraga zatvorenika. Ove pretrage obavljaju se i kod ulaza posjetitelja u kazneno tijelo, pretrage vozila koja ulaze ili izlaze iz kaznenog tijela i drugo. Njihovo svakodnevno obavljanje od iznimne su važnosti za osiguravanje potrebnih sigurnosnih uvjeta i neposrednim utjecajem na održivost sustava sigurnosti.

Slika 37. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i zatvorenika

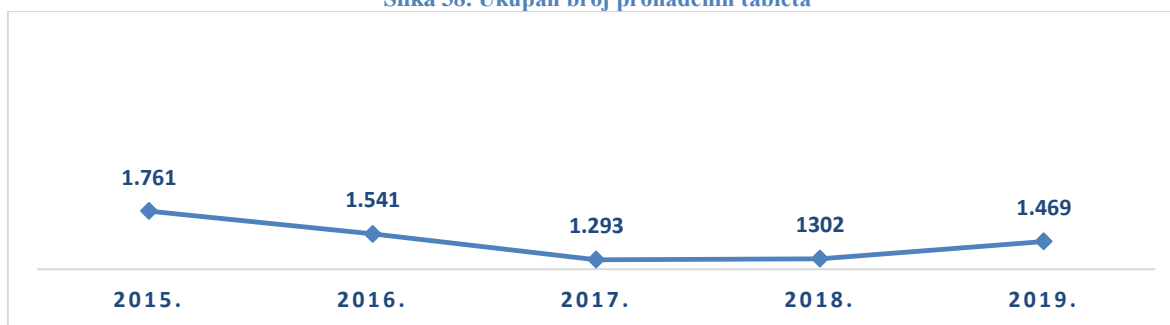
U tablici su prikazani podaci o pronađenim nedopuštenim stvarima i tvarima kod pokušaja unosa u kazneno tijelo i u kaznenom tijelu.

Tabela 18. Pronađene nedopuštene stvari i tvari

VRSTA STVARI I TVARI		GODINA				
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
mobitel		40	25	31	32	29
pila		0	0	1	1	2
nož i sl.		8	3	8	1	5
vrsta i količina droge u gramima	heroin	0,00	0,70	0,32	0,00	1,60
	kokain	0,36	0,10	0,80	1,80	2,60
	kanabis	17,40	26,95	47,69	50,79	44,44
	ecstasy (kom.)	10	0	0	2	1
	ostalo	38,80	40,60	11,32	32,90	11,10

Broj pronađenih tableta kod zatvorenika, između ostalog, u neposrednoj je vezi sa zlouporabom ordinirane terapije od zatvorskog liječnika. Provođenjem odgovarajućih mjera nastoji se suzbiti ovakav vid ponašanja zatvorenika. Obzirom na porast broja zatvorenika broj pronađenih tableta je ostao na istoj razini kao i 2018. godine

Slika 38. Ukupan broj pronađenih tableta

Broj realiziranih posjeta zatvorenicima u 2019. godini iznosi 68748 posjeta, odnosno 5,45 posjeta po zatvoreniku. U odnosu na 2018. godinu realizirano je 5269 posjeta više, ali je broj posjeta po zatvoreniku ostao isti.

Slika 39. Ukupan broj obavljenih posjeta zatvorenicima

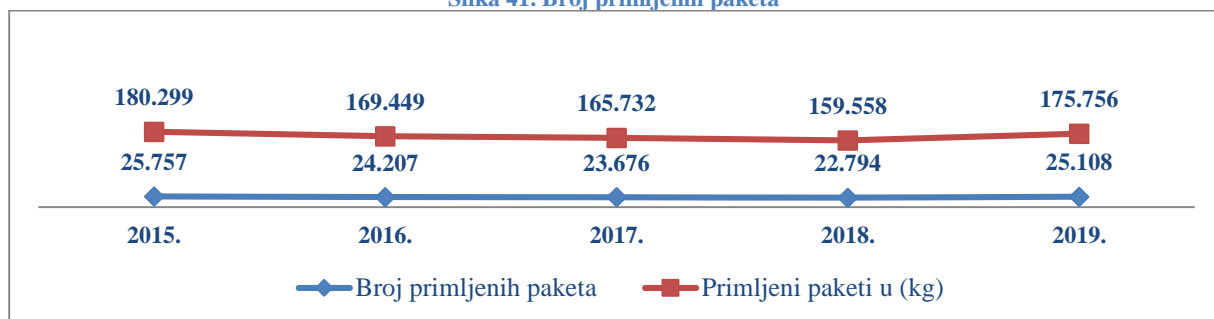
Ukupan broj posjetitelja 2019. godine u odnosu na 2018. godinu, veći je za 8953 posjetitelja ali je broj posjetitelja po zatvoreniku ostao isti i iznosi 7,3.

Slika 40. Ukupan broj posjetitelja

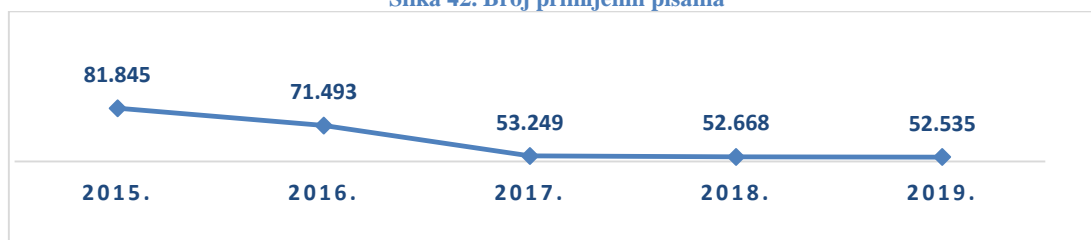
Opseg poslova vezan uz pakete koje su primili zatvorenici, u odnosu na 2018. godinu, povećan je za 2314 primljena paketa, ali je broj paketa po posjetitelju ostao isti. Ulazak posjetitelja, kao i prijem paketa i pošiljaka, predstavlja određeni sigurnosni rizik u pogledu mogućnosti unosa nedopuštenih stvari i stvari u kazneno tijelo. Zbog tog razloga, kako bi se osigurali odgovarajući sigurnosni uvjeti, kod ulaska u kazneno tijelo se obavljaju pretrage, sukladno propisima.

Slika 41. Broj primljenih paketa

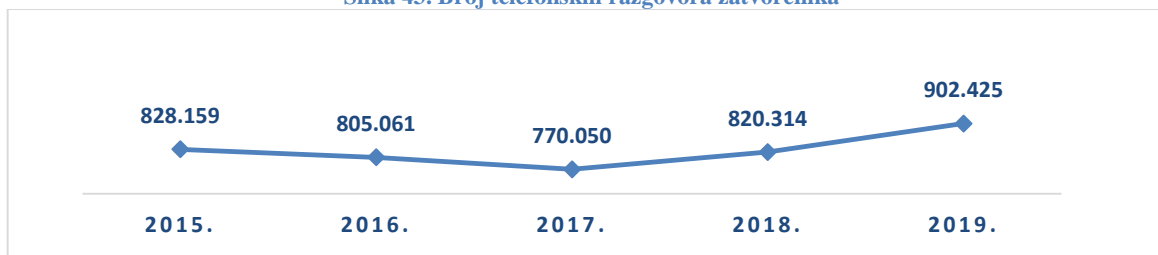
Ukupan broj pisama koje su primili zatvorenici u 2019. godini bez obzira na porast broja zatvorenika gotovo je identičan broju primljenih pisama u 2018. godini.

Slika 42. Broj primljenih pisama

Ukupan broj obavljenih telefonskih razgovora zatvorenika u 2019. godini veći je u odnosu na 2018. godinu, ali je broj telefonski razgovora po zatvoreniku ostao isti.

Slika 43. Broj telefonskih razgovora zatvorenika

2.8. Stegovni prijestupi

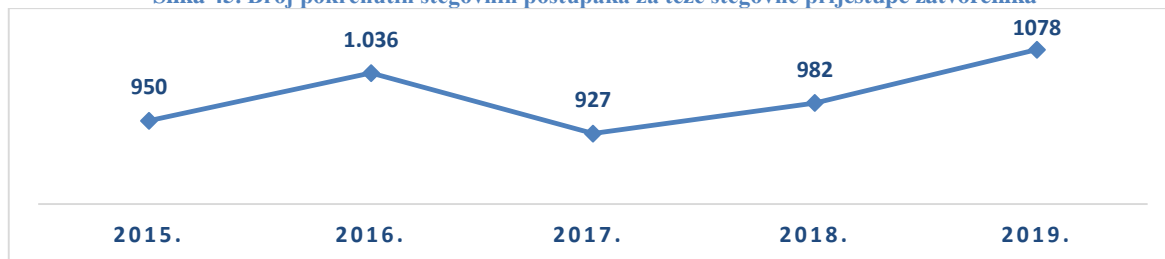
Tijekom 2019. godine pokrenuto je 482 postupaka za lakše stegovne prijestupe što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 37 postupaka.

Slika 44. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za lakše stegovne prijestupe zatvorenika

Tijekom 2019. godine pokrenuto je 1078 stegovnih postupaka zbog težih stegovnih prijestupa zatvorenika, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje za 96 postupka.

Slika 45. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za teže stegovne prijestupe zatvorenika

Ukupan broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika u 2019. godini iznosi 88, naspram 64 predložena stegovna postupka u 2018. godini, odnosno 24 postupaka više u 2019. godini. U odnosu na porast broja istražnih zatvorenika tijekom 2019. godine koji je iznosio 17,52% ostaje na istoj razini kao i prethodne godine.

Slika 46. Broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika

Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika tijekom 2019. godine smanjen je za 13 pokrenuta postupka, 113 pokrenuta postupka u 2019. godini naspram 126 pokrenuta postupka u 2018. godini.

Slika 47. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika

2.9. Zaključak ocjena stanja sigurnosti

Uzimajući u obzir sve elemente koji proizlaze iz praćenja stanja i rada te njihovom usporedbom s proteklom razdobljima, stanje sigurnosti možemo ocijeniti kao dobro.

U prilog toj tvrdnji, svakako idu i evidentirane vrijednosti rezultata praćenih kategorija koje su na razini ili ispod razine višegodišnjih prosjeka, a što proizlazi iz usporedbe promatranih pokazatelja u svim prethodnim godinama.

Uz multidisciplinarni pristup u sagledavanju svih potreba te daljnji razvoj, nadogradnju i primjenu svih odgovarajućih tehničkih elemenata zaštite, neizostavan dio je i kontinuirano ulaganje u stručno osposobljavanje službenika svih razina i kvalitetno upravljanje razvojem ljudskih potencijala.

3. ZAPOSLENICI KAZNIONICA, ZATVORA, ODGOJNIH ZAVODA I CENTARA UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV I PROBACIJU

3.1. Popunjenost sistematiziranih radnih mjesta

Na dan 31.12.2019. godine u kaznionicama, zatvorima, odgojnim zavodima i centrima ukupno je 3558 sistematiziranih radnih mjesta, a popunjeno je 2607, što je popunjenost od 73,21%.

Slika 48. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta, na dan 31.12.2019. godine

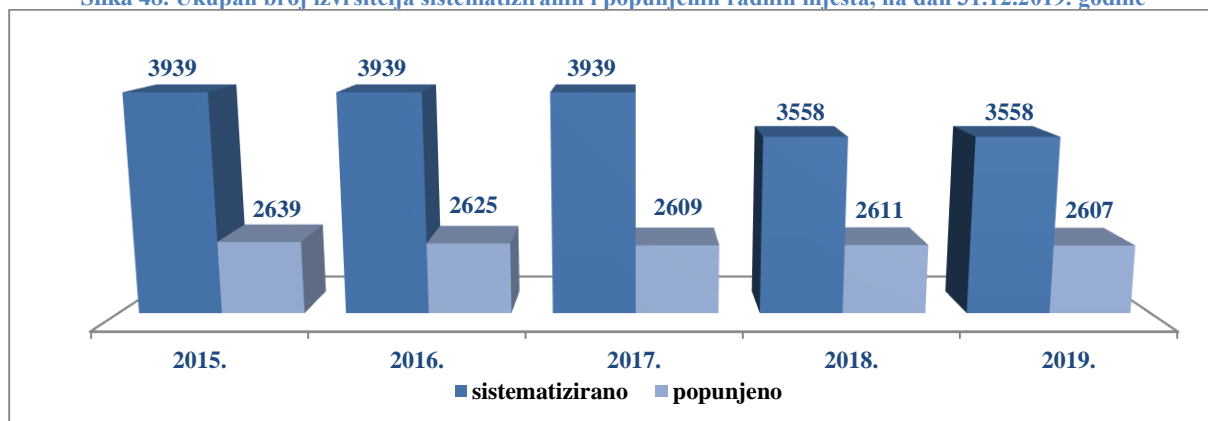

Tabela 19. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih smjesta prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2019. godine

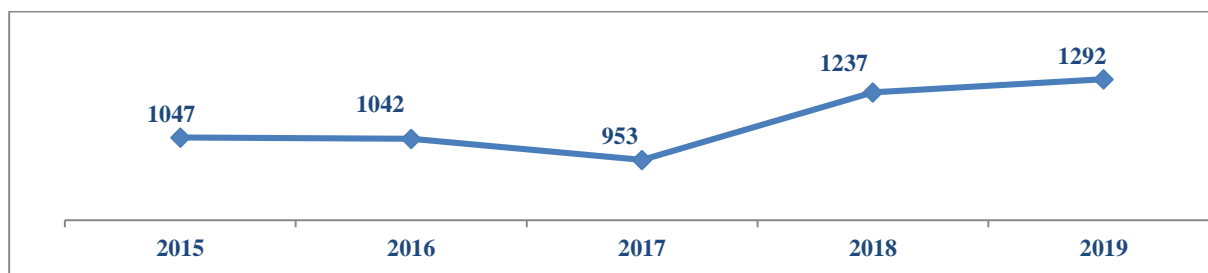
UPRAVA ZA ZATVORSKI SUSTAV	sistematizirano	popunjeno		ukupno popunjeno
		M	Ž	
Izvan ustrojstvene jedinice (upravitelji, pomoćnici upravitelja)	48	36	9	45
Upravni poslovi	212	56	71	127
Osiguranje	1984	1390	163	1553
Tretman (+ CZD u Zg)	340	53	181	234
Rad i strukovna izobrazba zatvorenika/maloljetnika	371	190	50	240
Financijsko-knjigovodstveni poslovi	388	88	181	269
Zdravstvena zaštita zatvorenika	199	41	92	133
Centar za izobrazbu	16	2	4	6
UKUPNO	3558	1856	751	2607

U svim odjelima kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara postoje upražnjena sistematizirana radna mjesta što zaposlenicima otežava obavljanje poslova izvršavanja kazne zatvora.

3.2. Bolovanja zaposlenika

Tijekom 2019. godine zbog bolovanja s posla je izostalo 1292 zaposlenika (državnih službenika i namještenika), odnosno 65 zaposlenika više nego u odnosu na 2018. godinu.

Slika 49. Bolovanja zaposlenika

Od ukupnog broja zaposlenika na bolovanju bilo je 849 muškaraca i 443 žena. Prosjek trajanja bolovanja (u mjesecima) zaposlenika - muškaraca iznosi 1,3 dok prosjek zaposlenica iznosi 1,61.

3.3. Izobrazba službenika

Svi državni službenici, pa tako i državni službenici Uprave za zatvorski sustav i probaciju, dužni su kontinuirano usavršavati svoje stručne sposobnosti i vještine, usvajanjem novih znanja i vještina te ih trajno unaprjeđivati, kako bi mogli kvalitetnije obavljati radne zadaće i biti učinkovitiji, u skladu sa zahtjevima posla, čime se ujedno postiže veće zadovoljstvo u obavljanju poslova te u konačnici veća učinkovitost zatvorskog i probacijskog sustava.

Stručna izobrazba službenika provodi se u Centru za izobrazbu, ali i drugim učilištima, kao primjerice u Državnoj školi za javnu upravu, Ministarstvu unutarnjih poslova i dr. Službenici se educiraju i kroz različite seminare, konferencije, radionice i druge oblike izobrazbe vezane za radna mjesta i struku. Zbog specifičnosti rada sa zatvorenicima, maloljetnicima i osuđenima, u Centru za izobrazbu provode se posebni programi izobrazbe državnih službenika raznovrsnih struka koji su prijeko potrebni zatvorskome sustavu.

Tijekom 2019. godine održani su 33. i 34. temeljni tečajevi za službenike Odjela osiguranja u kaznionicama i zatvorima Uprave za zatvorski sustav i probaciju, njih ukupno 40. Izobrazbu temeljenog tečaja dužni su pohađati svi službenici odjela osiguranja kaznionica i zatvora koji su u svojstvu vježbenika, kao i drugi službenici kada se po prvi puta raspoređuju u odjel osiguranja kaznionica i zatvora

U organizaciji Centra za izobrazbu, odnosno u suradnji s Centrom, tijekom 2019. godine, provedeni su i drugi programi izobrazbe, koje je pohađalo ukupno 531 zatvorskih i probacijskih službenika. U cilju provođenja različitih programa ostvareno je 2159 noćenja, koja su ostvarila 129 polaznika.

Nezaobilazna komponenta implementacije jedinstvenog sustava za zatvorsku administraciju je priprema i obuka službenika za rad kroz provođenje odgovarajućih izobrazbi za usvajanje potrebnih znanja. U tom smislu, prema sustavnom planu i programu potpune implementacije IT sustava, u kaznenim tijelima i Centru za izobrazbu tijekom 2019. godine kontinuirano su se organizirale i provodile informatičke radionice usmjerene na edukaciju korisnika iz svih organizacijskih jedinica.

3.4. Psihosocijalna pomoć zaposlenicima zatvorskog sustava i probacije

Službenici i namještenici zatvorskog sustava i probacije su tijekom obavljanja posla izloženi visoko stresnim i potencijalno traumatskim događajima. Psihološku potporu pruža Odjel za psihosocijalnu pomoć zaposlenicima zatvorskog sustava koji djeluje u Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Tijekom 2019. godine psihološku potporu je zatražilo i dobilo ukupno 26 službenika/namještenika Uprave za zatvorski sustav i probaciju.

Tim za psihološke krizne intervencije (sastavljen od službenika Uprave za zatvorski sustav i probaciju) u 2019. godini održao je tri radna sastanka. Kroz model međuresorne suradnje s Ministarstvom obrane, pet psihologinja, članova Tima za psihološke krizne intervencije pohađalo je petodnevnu stručnu edukaciju na Hrvatskom vojnom učilištu dr. Franjo Tuđman u Zagrebu. Odjel je organizirao sastanak i predavanje predstavnika Klinike za psihijatriju i Centra za krizna stanja i prevenciju ovisnosti KBC Rebro.

U svrhu prevencije psihičkog stresa početkom godine izrađen je i kaznenim tijelima dostavljen letak – „Psihologija tugovanja i žalovanja nakon gubitka bliske osobe“. Odjel za psihosocijalnu pomoć zaposlenicima zatvorskog sustava aktivno je bio uključen u obilježavanje Svjetskog dana prevencije samoubojstava izradom prigodnog letka „Samoubojstvo se može spriječiti“ i Nacionalnog dana prevencije nasilja nad ženama izradom letka „Prevencija nasilja nad ženama u zatvorskom sustavu“. Letci su putem kaznenih tijela podijeljeni svim službenicima i namještenicima u zatvorskom sustavu.

Odjel je bio aktivno uključen u izradu i provedbu Programa izobrazbe polaznika Temelnog tečaja pravosudne policije te Programa za edukaciju novoprimljenih službenika i namještenika. Službenik Odjela je aktivno sudjelovao na 27. godišnjoj konferenciji hrvatskih psihologa i Simpoziju penološke psihologije, prezentacijom stručnog rada „Prikaz sustava psiholoških kriznih intervencija prema službenicima u zatvorskom sustavu i probaciji“.

3.5. Suradnja sa sindikatima

U zatvorskom sustavu djeluje sedam sindikata, s ukupno 2.605 članova i to : Sindikat pravosudne policije Hrvatske koji je najbrojniji s 42,84% službenika članova, Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske s 23,22% službenika članova, Nezavisni sindikat pravosudne policije Republike Hrvatske s 1,27% službenika članova, Nezavisni sindikat djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova s 1,31% službenika članova te Sindikat policije Hrvatske s 13,05% službenika članova, Hrvatski opći radnički sindikat s 0,08% i Sindikat medicinske sestre/tehničari s 0,35% članova.

Sa svim navedenim sindikatima održava se stalna suradnja u odnosu na pitanja određena Kolektivnim ugovorom za državne službenike te je obavljena komunikacija i korespondencija vezano za donošenje nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa i Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa.

3.6. Žalbe Odboru za državnu službu

Odboru za državnu službu tijekom 2019. godine podneseno je ukupno 5 žalbi službenika kaznenih tijela na rješenja kojima je odlučeno o njihovim pravima i obvezama iz državne službe.

3.7. Prestanak državne službe

Tijekom 2019. godine, u ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, državna služba prestala je za sto dvadeset i dva (122) službenika, od kojih je četrdeset i jedna (41) žena i osamdeset i jedan (81) muškarac. Do prestanka državne službe došlo je iz sljedećih razloga:

- sporazumom – četrdeset i tri (43) službenika,
- odlukom Službeničkog suda - jedan (1) službenik,
- otkazom - pet (5) službenika,
- osudom za kazneno djelo - nula (0) službenika,

- smrću - tri (3) službenika,
- sporazumnim premještanjem u drugo državno tijelo – dvadeset i sedam (27) službenika,
- ostvarivanjem prava na mirovinu –
 - a. prema općem propisu – dvadeset i tri (23) službenika
 - b. prema posebnom propisu, temeljem rješenja ministra pravosuđa – dvadeset i jedan (21) službenik.

4. REZULTATI POSLOVANJA KAZNENIH TIJELA ZA RAZDOBLJE OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2019. GODINE (KONSOLIDARNO FINACIJSKO IZVJEŠĆE)

4.1. Temeljito financijsko izvješće

Zbrojni rezultati poslovanja prema Izvještaju o prihodima i rashodima za razdoblje siječanj - prosinac 2019. godine iskazuju sljedeće osnovne karakteristike ostvarenja, i to:

4.1.1. Struktura poslovanja

- PRIHODI IZ NADLEŽNOG PRORAČUNA ZA FINANCIRANJE REDOVNE DJELATNOSTI (AOP 130)	485.546.405 kn
- PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I ROBA, TE PRUŽENIH USLUGA (AOP 124)	33.854.581 kn
- OSTALI PRIHODI I PRIMICI	11.851.402 kn
A PRIHODI I PRIMICI UKUPNO (AOP 629)	531.252.388 kn
 B RASHODI I IZDACI UKUPNO (630)	 535.812.167 kn
- VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA (AOP 631-2.346.686 kn)	
- MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA.(AOP 632-6.906.465 kn)	4.559.779 kn
- VIŠAK PP PRENESENI iz 2018.g.(AOP 633-4.337.810 kn)	
- MANJAK PP PRENESENI iz 2018.g.(AOP 634-7192.993 kn)	2.855.183 kn
 C RAZLIKA PRIHODA I PRIMITAKA	
- višak pp za pokriće u 2019.g. (AOP 635-5.632.405 kn)	
- manjak pp za pokriće u 2019.g. (AOP 636-13.047.367 kn)	7.414.962 kn

Ad A/ Struktura ukupnih prihoda i primitaka (AOP 629) je sljedeća:

1. Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika (AOP 131)	91,40%
2. Prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga (AOP 124)	6,37%
3. Ostali prihodi i primici, od čega:	
- Prihodi od igara na sreću (AOP 31)	0,89%
- Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna (AOP 045)	0,67%
- Prihodi od imovine (AOP 074)	0,01%
- Prihodi po posebnim propisima (AOP 111)	0,31%
- Ostali prihodi (AOP 147)	0,29%

- Prihodi od prodaje imovine (AOP 289)	0,05%
- Prihodi od donacija od pravnih i fizičkih osoba (AOP 127)	0,01%

4.1.2. Struktura prihoda i primitaka

1) Iz strukture ukupnih prihoda i primitaka, vidljivo je dominantno učešće prihoda iz Državnog proračuna.

2) Prihodi od vlastite djelatnosti, nastaju kao prihodi od prodaje proizvoda i robe, te pruženih usluga. Osim naplaćenih prihoda od vlastite djelatnosti **33.854.581 kn** (AOP 124), kaznena tijela ostvarila su i nenaplaćene, ali obračunate prihode u iznosu od 4.168.526 kn (AOP 287), pa ukupni prihodi iznose 37.023.107 kn. Navedeni prihodi odnose se prvenstveno na prihode ostvarene radom zatvorenika.

3) Ostali prihodi i primici odnose se na:

- naknade za priređivanje igara na sreću 4.714.042 kn (AOP 031),
- pomoći od subjekata unutar općeg proračuna 3.546.662 kn (AOP 045), što čine poticaji za poljoprivrednu proizvodnju, provođenje projekta za hrvatsku pismenost, pomoć za energetska obnova objekata,
- ostali prihodi se odnose na naplate štete od zatvorenika, sufinanciranje troškova, pristojbe i naknade po posebnim propisima i donacije.

Ad B/ Struktura rashoda poslovanja (AOP 630) je sljedeća:

1. Rashodi za zaposlene (AOP 149)	397.304.297 kn	74,15%
2. Materijalni rashodi i zalihe (AOP 160+280-279)	128.542.703 kn	24,00%
3. Financijski rashodi (AOP 193)	606.592 kn	0,11%
4. Tekuće pomoći i ostali rashodi (AOP 221+257)	4.801.037 kn	0,89%
5. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (AOP 341)	4.557.538 kn	0,85%
Ukupno rashodi i izdaci (AOP 630)	535.812.167 kn	

4.1.3. Struktura rashodna poslovanja

1) Iz strukture rashoda dominantno je učešće rashoda za zaposlene, odnosno plaće, doprinosi, ostali rashodi za zaposlene.

2) Materijalne rashode čine rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge te ostali nespomenuti rashodi.

3) Preostalo su financijski rashodi, rashodi za nabavu nefinancijske imovine i ostali rashodi.

Na dan 31.12.2019. godine ukupne **dospjele obveze** za rashode poslovanja (AOP 043) iznose **3.382.466 kn**, od toga obveze za materijalne rashode i obveze za financijske rashode (AOP 049 + 054) iznose 3.327.296 kn, dok ostale tekuće obveze (AOP 074) iznose 55.170 kn.

Tabela 20. Rezultati poslovanja

REZULTATI POSLOVANJA ISKAZANI PO GODIŠNJEM OBRAČUNU					
	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Prihodi iz DP za zaposlene (plaće i prijevoz)	361.712.942	369.615.344	371.761.652	394.970.208	412.745.886
Prihodi iz DP za tekuće rashode	90.658.543	69.737.924	68.458.526	72.641.628	72.800.519

Prihodi iz DP UKUPNO	452.371.485	439.353.268	440.220.178	467.611.836	485.546.405
Prihodi iz vlastite djelatnosti	33.112.089	32.144.573	32.689.996	32.675.285	33.854.581
Ostali prihodi	6.359.562	8.907.202	21.803.269	11.231.317	11.851.402
UKUPNO PRIHODI	491.843.136	480.405.043	494.713.443	511.518.438	531.252.388
UKUPNO RASHODI	482.712.490	485.383.682	491.256.205	506.391.869	535.812.167
Višak ili manjak prihoda	9.130.646	4.978.639	3.457.238	5.126.569	4.559.779
Višak ili manjak prihoda preneseni iz prethodne godine	15.503.811	6.377.814	11.348.576	7.914.858	2.855.183
Višak ili manjak prihoda za pokriće u slijedećoj godini	6.373.165	11.356.453	7.891.338	2.788.289	7.414.962

Rezultat poslovanja za 2019. godinu, dobiva se iz razlike ukupnih prihoda (531.252.388 kn) i ukupnih rashoda (535.812.167 kn), te ukazuju na manjak prihoda od 4.559.779 kn. S obzirom na preneseni manjak prihoda iz 2018. godine, manjak prihoda za pokriće u 2020. godini, iznosi 7.414.962 kn.

4.2. Izvješće o utrošenim sredstvima u kaznenim tijelima

Za izvršavanje kaznenopravnih sankcija i mjera, u promatranom razdoblju, utrošeno je:

Tabela 21. Vrste rashoda

Vrsta rashoda	ukupni rashodi	učešće u ukupnim rashodima
	(u kn)	(u postocima)
Plaće	303.310.551	57,60%
Ostali rashodi za zaposlene	11.436.440	2,17%
Doprinosi na plaće	82.557.306	15,68%
Službena putovanja	443.444	0,08%
Naknade za prijevoz	15.442.309	2,93%
Stručno usavršavanje	73.222	0,01%
Ostale naknade troškova zaposlenima	602	0,00%
Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	4.217.209	0,80%
Materijal i sirovine	39.142.535	7,43%
Energija	20.572.831	3,91%
Materijal i dijelovi za tek. i inv. održavanje	4.037.188	0,77%
Sitni inventar i auto gume	950.350	0,18%
Službena radna i zaštitna odjeća i obuća	351.164	0,07%
Usluge telefona, pošte i prijevoza	1.467.701	0,28%
Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	2.686.148	0,51%
Usluge promidžbe i informiranja	259.226	0,05%
Komunalne usluge	18.256.933	3,47%
Zakupnine i najamnine	31.339	0,01%
Zdravstvene i veterinarske usluge	2.496.774	0,47%
Intelektualne i osobne usluge	3.072.369	0,58%
Računalne usluge	29.697	0,01%
Ostale usluge (zakup i najam)	5.415.739	1,03%
Naknada troškova osoba izvan radnog odnosa	503.722	0,10%
Naknade za rad zatvorenika	7.737.136	1,47%
Premije osiguranja	333.125	0,06%

Reprezentacija	76,489	0,01%
Ostali nespomenuti rashodi (član i pris i nak)	1.083.395	0,21%
Financijski rashodi (neg teč raz i zat kam)	606,592	0,12%
Ukupno:	526.590.816	100,00%
Pomoći unutar općeg proračuna	22	
Tekuće donacije	4.779.037	
PR-RAS AOP 148	531.391.853	

U odnosu na ukupne, prethodno navedene rashode, prosječni trošak po jednom zatvoreniku iznosi **410,91 kn dnevno** što je za 1,9 % više u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2018. godine.

Uzimajući u obzir samo direktne troškove zatvorenika, prosječni dnevni trošak po jednom zatvoreniku **iznosi 50,42 kn**, što je za 1,1% manje u odnosu na razdoblje siječanj - prosinac 2018. godine.

Tabela 22. Prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima.

	KAZNENO TIJELO	UKUPNI TROŠAK		DIREKTNI TROŠAK		1 zaposln. / xy zatvorenika
		Dnevno po 1 zatvoren.	INDEX odnos na prosjeak	dnevno po 1 zatvoreniku	INDEX odnos na prosjeak	
1	Zatvorska bolnica u Zgb	652,48	159	66,38	132	1/0,87
2	Kaznionica u Glini	259,85	63	48,52	96	1/1,98
3	Kaznionica u Lepoglavi	457,87	111	58,16	115	1/1,17
4	Kaznionica u Lip.-Popo.	646,41	157	84,13	167	1/0,83
5	Kaznionica u Požegi	817,47	199	71,45	142	1/0,66
6	Odgojni zavod u Požegi	874,25	213	39,11	78	1/0,64
7	Kaznionica u Turopolju	820,75	200	57,95	115	1/0,62
8	Odgojni zavod Turopolje	1.109,18	270	67	133	1/0,53
9	Kaznionica u Valturi	1.042,74	254	62,05	123	1/0,43
10	Zatvor u Bjelovaru	272,77	66	34,58	69	1/1,89
11	Zatvor u Dubrovniku	438,97	107	39,27	78	1/1,03
12	Zatvor u Gospiću	444,52	108	57,87	115	1/1,10
13	Zatvor u Karlovcu	407,33	99	32,58	65	1/1,47
14	Zatvor u Osijeku	257,12	63	39,11	78	1/2,07
15	Zatvor u Požegi	366,93	89	41,24	82	1/1,41
16	Zatvor u Puli - Pola	348,42	85	40,37	80	1/1,50
17	Zatvor u Rijeci	262,9	64	36,31	72	1/2,15
18	Zatvor u Sisku	449,12	109	36,33	72	1/1,22
19	Zatvor u Splitu	338,06	82	42,98	85	1/1,65
20	Zatvor u Šibeniku	395,11	96	43,13	86	1/1,34
21	Zatvor u Varaždinu	318,55	78	33,64	67	1/1,66
22	Zatvor u Zadru	413,3	101	45,96	91	1/1,16
23	Zatvor u Zagrebu	355,24	86	57,6	114	1/1,55
	PROSJEČNO	410,91	100	50,42	100	1/1,25

Napominjemo da je iskazani prosječni dnevni trošak po zatvoreniku u Kaznionicama u Požegi i Turopolju smanjen za prosječne troškove prehrane koji se odnose na maloljetnike u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju, odnosno za isti je iznos povećan prosječni dnevni trošak po maloljetniku u Odgojnim zavodima u Požegi i Turopolju.

Korigirani su i troškovi prehrane kod korisnika koji su bez naknade preuzeli prehrambene proizvode od drugih korisnika unutar zatvorskog sustava.

UKUPNI TROŠAK	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.	2019./2018.	2019./2015.
		343,96	375,36	394,52	403,10	410,91	1,9%

Struktura direktnih (dnevni) troškova zatvorenika je sljedeća:

- smještaj (energenti)	37,96%,	odnosno	19,14 kn
- prehrana	38,62%,	odnosno	19,47 kn
- liječenje i lijekovi	6,84%,	odnosno	3,35 kn
- naknade za rad u režiji	6,13%,	odnosno	3,09 kn
- ostalo (pot.mat, prepr, sl.akt.)	10,45%,	odnosno	5,27 kn
U K U P N O			50,42 kn

Slika 50. Struktura direktnih troškova zatvorenika

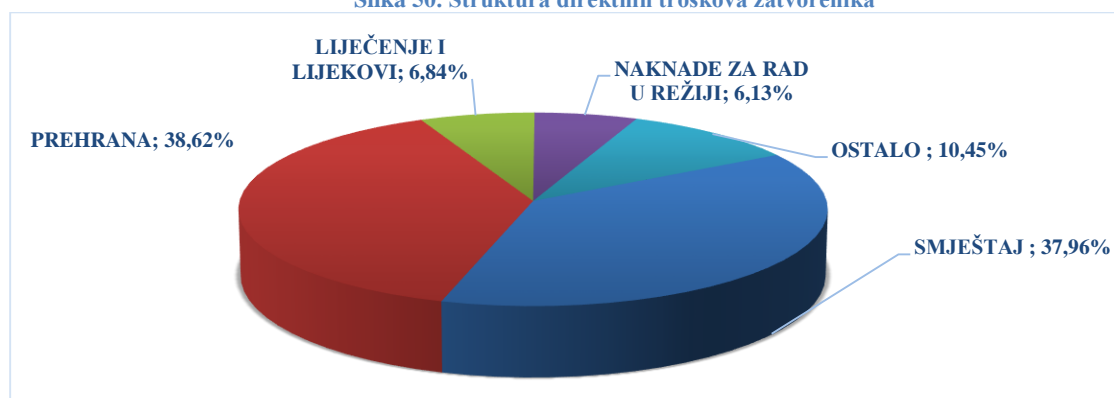
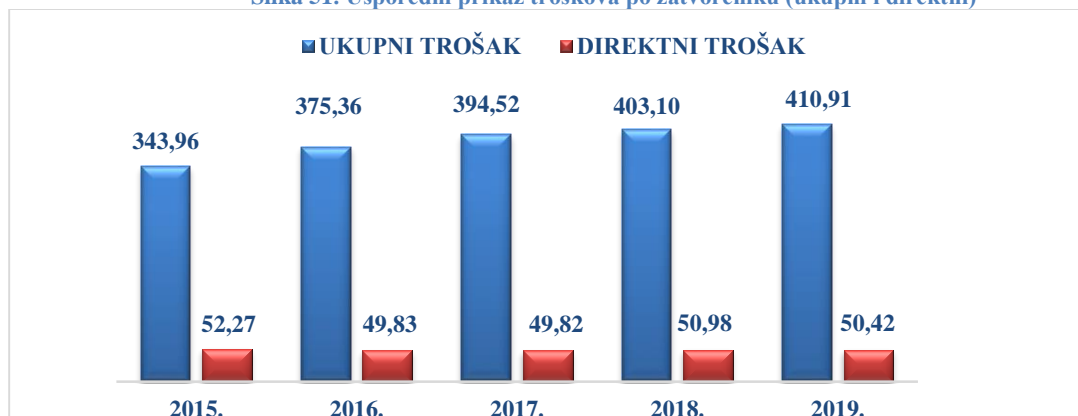

Tabela 23. Prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima.

DIREKTNI TROŠAK struktura	PROSJEČNI TROŠAK PO ZATVORENIKU					%	
	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.	2019./2018.	2019./2015.
SMJEŠTAJ (energenti)	20,32	19,35	19,41	19,72	19,14	-2,9%	-5,8%

PREHRANA	19,58	19,61	19,20	19,37	19,47	0,5%	-0,6%
LIJEČENJE I LIJEKOVI	3,14	3,25	3,19	3,38	3,45	2,1%	9,9%
NAKNADE ZA RAD režija	3,73	3,27	3,01	3,11	3,09	-0,7%	-17,2%
OSTALO	4,70	4,35	5,01	5,40	5,27	-2,4%	12,1%
	51,47	49,83	49,82	50,98	50,42	-1,1%	-2,0%

Slika 51. Usporedni prikaz troškova po zatvoreniku (ukupni i direktni)

4.3. Izvješće o uređenju i opremanju kaznenih tijela za 2019.g.

Sa aktivnosti **K629023 - UREĐENJE I OPREMANJE KAZNENIH TIJELA**, nabavljeno je

4223 – Oprema za održavanje i zaštitu :

- Komplet video nadzora s ugradnjom i programiranjem 248.713,38 kn (Z. Bolnica)
- Klima uređaji 6 kom 27.075,00 kn (K. u Lepoglavi)
- Klima uređaji 12 kom 54.150,00 kn (K. u Požegi)
- Klima uređaji 4 kom 18.050,00 kn (Z. u Požegi)
- Klima uređaji 4 kom 18.050,00 kn (Z. u Puli)
- Metalna rešetkasta vrata 384.246,82 kn (5 kaznenih tijela)
- Vanjska i unutarnja klizna vrata 98.465,75 kn (Z. u Zagrebu)

4225 – Instrumenti , uređaji i strojevi

- Industrijske perilice i sušilice rublja 1.286.632,88 kn (13 kaznenih tijela)
- Samostojeći hladnjaci 6 kom 6.594,00 kn (K. u Glini)
- Električni valjci za glačanje 51.862,76 kn (K. u Požegi i K. u Lipovici)
- Kuhinjski univerzalni stroj 23.960,00 kn (Z. u Osijeku)
- Električni kotao 28.113,75 kn (Z. u Puli)
- Električna i plinska nagibna tava 50.252,50 kn (Z. u Šibeniku i Z. u Puli)
- Električna parnokonvekcijska pećnica 49.206,56 kn (Z. u Rijeci)
- Rashladna komora vrijednosti 207.147,50 kn (Zatvor u Zagrebu)

4221 -Uredska oprema i namještaj

- Uredske stolice, stolovi i ormari u vrijednosti 86.840,35 kn (za 9 kaznenih tijela)
- Multifunkcijski printeri i pisači 8.792,39 kn (3 kaznena tijela)
- Uništavači papira 6.006,00 kn (Z. u Puli i Z. u Bjelovaru)
- Metalni namještaj vrijednosti 89.825,00 kn (K. u Požegi i Z. u Bjelovaru)

4222 – Komunikacijska oprema

- Digitalne ručne i stacionarne radiostanice 369.610,00 kn (K. u Lepoglavi)
- Baterije za motorole 132.527,59 kn (13 kaznenih tijela)

4224 – Medicinska i laboratorijska oprema

- Internistički stol 2.125,00 kn (Zatvor u Splitu)

Sa aktivnosti A544010 – DJELATNOST UPRAVE ZA ZATVORSKI SUSTAV nabavljeno je

Za zatvorenike :

- Higijenski pribor (higijenski ulošci, britvice, pjene za brijanje, toalet papir, šamponi, četkice za zube, paste za zube, sapuni, kreme za brijanje) u vrijednosti 241.197,18 kn
- Ručnici 500 kom i plahte 600 kom vrijednosti 24.312,50 kn
- Navlake za pokrivače 800 kom vrijednosti 51.500,00 kn
- Jastuci 500 kom 15.000,00 kn, jastučnice 3000 kom 8.750,00 kn
- Pidžame za Zatvorsku bolnicu 120 kom vrijednosti 16.800,00 kn
- Kuharske hlače sa pamučnim majicama 580 kom 66.685,50 kn
- Majice pamučne kratkih rukava 2.000 kom, 64.875,00 kn
- Cipele za zatvorenike 730 pari 197.787,50 kn
- Radna odijela za zatvorenike 20 kom vrijednosti 5.000,00 kn (K. u Turopolju)
- Madraci za zatvorenike 800 kom vrijednosti 221.000,00 kn

Za službenike osiguranja :

- Komplet za oružje 600 kom vrijednosti 594.780,00 kn
- Streljivo vrijednosti 38.235,20 kn
- Čarape ljetne 7.600 kom, zimske 6.100 kom i ženske nylon 2.000 kom vrijednosti 228.087,50 kn
- Jakne vodonepropusne 33 kom, vjetronepropusne 102 kom vrijednosti 99.381,25 kn
- Hlače za službenike osiguranja 1.700 kom vrijednosti 533.458,25 kn
- Košulje za službenike osiguranja 2.627 kom vrijednosti 824.243,51 kn
- Amblemi za jakne i košulje 5.480 kom vrijednosti 50.690,00 kn

4.4. Rad zatvorenika

U promatranom razdoblju brojno stanje smještenih zatvorenika, utvrđeno prema prosječnom mjesečnom stanju, je **3.366** zatvorenika. U istom razdoblju radno je angažirano prosječno mjesečno (prema punom mjesečnom fondu sati rada) 1.009 zatvorenika (30% od ukupnog prosječnog broja), a od čega je prosječno 221 zatvorenika radilo i duže od redovnog radnog vremena.

Zatvorenici, koji su radno angažirani, raspoređeni su na rad kako slijedi:

Tabela 24. Poslovi zatvorenika

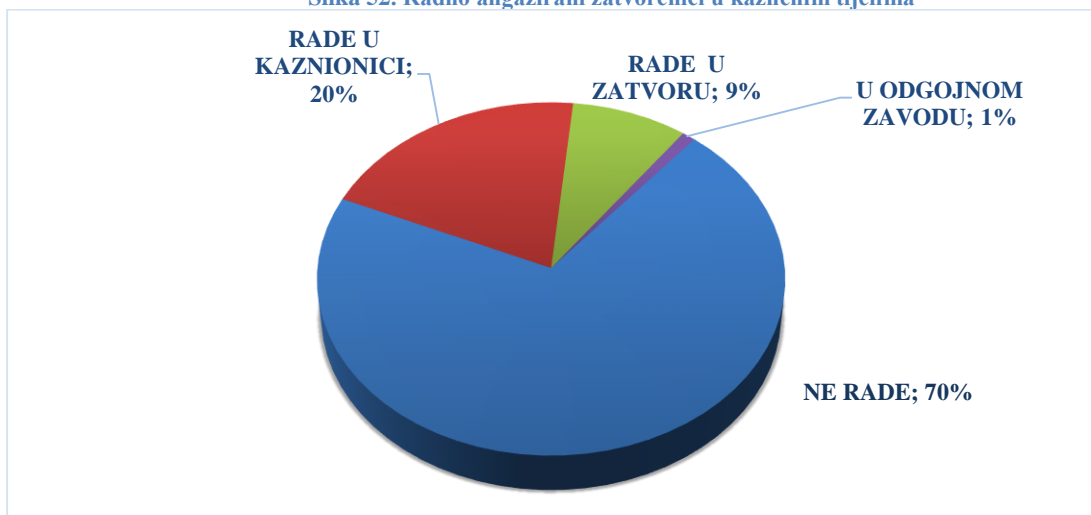
POSLOVI ZATVORENIKA	KAZNIONIC E	ZATVORI	ODGOJNI ZAVOD	UKUPNO ZAPOSLENO ZATVORENI KA
------------------------	----------------	---------	------------------	--

Režijski rad	322	48%	235	78%	33	100%	590	58%
Radionice kaznenih tijela	325	48%	13	4%	0		338	33%
Izvan kaznenog tijela	27	4%	54	18%	0		81	8%
	674		302		33		1009	

Tabela 25. Rad po kaznenim tijelima

KAZNENA TIJELA	RAD ZATVORENIKA PO KAZNENIM TIJELIMA					%	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019./2018.	2019./2015.
KAZNIONICE	878	754	700	722	674	-7%	-23%
ZATVORI	295	302	334	304	302	-1%	2%
ODGOJNI ZAVODI	46	33	33	34	33	-3%	-28%
	1219	1089	1067	1060	1009	-5%	-17%

Slika 52. Radno angažirani zatvorenici u kaznenim tijelima

Režijski, odnosno pomoćno-tehnički poslovi na kojima rade zatvorenici u kaznenim tijelima, najčešće se odnose na održavanje čistoće i urednosti prostorija i kruga kaznenih tijela, pranje vozila, ličenje, pomoćne poslove u praonici rublja, kuhinji, skladištu, zatvorskoj radionici, zatvorskoj prodavaonici i slično.

Radionice su u kaznenim tijelima organiziranje u odjelima za rad i strukovnu izobrazbu zatvorenika, a u njima se obavljaju poslovi poljoprivrede, održavanja, obrade metala i drva, ugostiteljstva, eksploatacije kamena, grafički poslovi i drugo.

Veliki dio prehrambenih proizvoda kaznionice proizvode same (radom zatvorenika), a namijenjeni su, prije svega, potrebama kaznenih tijela, za prehranu zatvorenika (priprema tri obroka dnevno i dopunski).

Kaznena tijela su, kao regijski nositelji proizvodnje hrane u 2018. godini, proizveli i isporučili u zatvorski sustav:

- povrća (207.756 kg) vrijednosti 531.302 kn,
- voće (30.878 kg) vrijednosti 77.621 kn,
- svježeg mesa (178.811 kg) vrijednosti 2.479.551 kn,
- jaja (264.125 kom) vrijednosti 245.497 kn,

- žive stoke (71.365 kg) vrijednosti 1.593.965 kn.

Prema ugovorima između kaznenih tijela i poslodavaca, zatvorenici su obavljali pomoćne poslove utovara-istovara, poslove na preseljenju, pomoćne građevinske radove, na održavanju šuma, poslove u poljoprivredi i slično.

Prema odobrenju, zatvorenici su nastavljali raditi kod svojeg poslodavca.

U promatranom razdoblju je 3 zatvorenika nastavilo raditi kod svojeg poslodavca i to u Zatvoru u Karlovcu 1 zatvorenik i u Zatvoru u Zagrebu 2 zatvorenika.

Na ime rada, njihovi poslodavci su kaznenim tijelima uplatili 252.910 kn, od čega je zatvorenicima isplaćeno 50.581 kn. (Obrazac IOR, 5,6,7).

Na ime naknada za rad zatvorenika u promatranom razdoblju, zatvorenicima je isplaćeno ukupno 7.552.504 kn, od čega za rad u redovnom radnom vremenu 7.430.808 kn, a 121.696 kn za prekovremeni rad. (Obrazac ZARADNICE).

Prosječna naknada za rad iznosi 614 kn za rad u redovnom radnom vremenu, a 660 kn za redovni rad i rad duži od punog radnog vremena. Za rad u redovnom radnom vremenu prosječno su najviše naknade za rad u zatvorskoj radionici 756 kn, a najniže u režijskom radu 533 kn.

Radom zatvorenika u promatranom razdoblju ostvareno je 32.393.996 kn prihoda, 29.224.763 kn rashoda, te je tako (uz prijenos iz prethodnog razdoblja 7.608.012 kn) ostvaren višak prihoda u iznosu od 10.777.245 kn. (Obrazac IKS), a najviše:

- Kaznionica u Valturi 6.851.258 kn
- Kaznionica u Lepoglavi 1.173.763 kn
- Kaznionica u Požegi 899.058 kn
- Kaznionica u Glini 722.866 kn
- Kaznionica u Turopolju 475.950 kn
- Zatvor u Bjelovaru 410.041 kn
- Zatvor u Puli - Pola 359.927 kn
- Zatvor u Zagrebu 236.197 kn

Ostvareni višak prihoda koristio se za poboljšanje uvjeta života i rada zatvorenika, za tekuće i kapitalne izdatke.

5. NADZOR NAD POSTUPANJEM SA ZATVORENICIMA I MALOLJETNICIMA

Nadzor nad postupanjem sa zatvorenicima u kaznionicama i zatvorima te maloljetnicima u odgojnim zavodima, sukladno zakonima, obavljaju Središnji ured Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležni sudac izvršenja, pučki pravobranitelj, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, pravobraniteljica za djecu i pravobranitelj za osobe s invaliditetom, nevladine udruge koje se bave zaštitom ljudskih prava te periodički Europski odbor za sprječavanje mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja Vijeća Europe i Misija stručnjaka Europske komisije za područje pravosuđa i unutarnjih poslova (Peer based Mission).

5.1. Nadzor Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav i probaciju

Na temelju odredbi članka 18. Zakona o izvršavanju kazne zatvora upravni i inspekcijski nadzor nad radom kaznionica, zatvora, centara i odgojnih zavoda provode ovlaštene službene osobe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Služba za unutarnju kontrolu, kao novoustrojena organizacijska jedinica Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav i probaciju, osigurala je u 2019. godini veću efikasnost u provođenju upravnog i inspekcijskog nadzora nad radom kaznenih tijela, odgojnih zavoda, Centra za dijagnostiku u Zagrebu te Centra za izobrazbu, uz provođenje preventivnih aktivnosti na osnovu posredno i neposredno pribavljenih podataka tijekom inspekcijskog nadzora o radu Zatvorskog sustava, te nadzorom provedbe mjera naloženih u nadzorima, kako o postupanju sa zatvorenicima tako i službenicima i namještenicima.

Tijekom 2019. godine ovlašteni službenici Središnjeg ureda obavili su niz stručno-instruktivnih obilazaka kaznionica, odnosno zatvora i odgojnih zavoda, koji su tijekom samog obilaska kaznenog tijela odnosno pisanim uputama uglavnom rezultirali savjetovanjem o potrebnim promjenama u svakodnevnom radu.

U odnosu na kaznena tijela u kojima su inspekcijskim nadzorom utvrđene nepravilnosti, Središnji ured naložio je mjere za njihovo otklanjanje te donio pisane napatke i upute o potrebnim promjenama u postupanju, u svrhu zakonitog postupanja i ujednačavanja prakse u kaznenim tijelima u postupanju prema zatvorenicima i maloljetnicima.

Pri tome su se razmatrale i preporuke i upozorenja pučke pravobraniteljice, po kojima je postupano u svim slučajevima kada je to bilo moguće u okviru nadležnosti i na razini Središnjeg ureda.

Nažalost preporuke o većini investicijskih ulaganja u kaznena tijela ili njihova izmještanja te izuzimanje zatvorskih službenika iz Odluke o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te stručnim službama i uredima Vlade Republike prelaze okvire nadležnosti Središnjeg ureda, ali su proslijeđene nadležnim tijelima i ugrađene su u strateške dokumente i Akcijske planove Ministarstva pravosuđa za naredno razdoblje.

5.2. Obilasci sudaca izvršenja

Temeljem članka 47. Zakona o izvršavanju kazne zatvora nadležni sudac izvršenja najmanje jednom godišnje obilazi zatvorenike, razgovara s njima i upućuje ih u njihova prava propisana Zakonom o izvršavanju kazne zatvora.

Tabela 26. Broj obilazaka suca izvršenja u 2019. godini uz naznaku načina obilaska sudac izvršenja

		OBILASCI SUCA IZVRŠENJA	
		sve zatvorenike	pojedini odjeli
ZATVORI	BJELOVAR	0	4
	DUBROVNIK	1	0
	GOSPIĆ	3	0
	KARLOVAC	19	0
	OSIJEK	7	0
	POŽEGA	14	0
	PULA	1	0
	RIJEKA	3	0
	SISAK	1	0
	SPLIT	1	1
	ŠIBENIK	0	0
	VARAŽDIN	0	0
	ZADAR	7	0
	ZAGREB	0	0
KAZNIONICE	GLINA	0	2
	LEPOGLAVA	0	0
	LIPOVICA	1	0
	POŽEGA M	1	0
	POŽEGA Ž	1	0
	POŽEGA MZ	0	0
	TUROPOLJE	0	0
	VALTURA	1	0
	ZAT. BOLNICA	0	1
	CENTAR ZA DIJAGNOSTIKU U ZAGREBU	0	0

6. MEĐUNARODNA SURADNJA

Zatvorski sustav ostvaruje suradnju s europskim zemljama i međunarodnim organizacijama i udruženjima koja djeluju u penološkom području.

Suradnju sa zatvorskim sustavima drugih europskih država Središnji ured Uprave za zatvorski sustav i probaciju ostvaruje kroz članstvo u Europskoj organizaciji za zatvorske i penalne sustave (*The European Organisation of Prison and Correctional Services, EuroPris*), ali i kroz aktivno sudjelovanje u aktivnostima Vijeća Europe te na drugim međunarodnim sastancima, seminarima, konferencijama i dr.

Uprava za zatvorski sustav i probaciju članica je EuroPrisa. Neki od ciljeva organizacije su: Savjetodavna djelatnost iz područja izvršavanja kaznenopravnih sankcija pri donošenju vezane legislative; formiranje europskih radnih skupina stručnjaka iz zatvorskih i korekcijskih sustava čija je uloga razmatranje i savjetovanje o stručnim pitanjima; utjecanje na europsku politiku i legislativu vezanu uz zatvorske i korekcijske sustave; predstavljanje interesa zatvorskih praktičara; pružanje podrške profesionalnom upravljanju zatvorskim sustavima; razvoj međusobnih odnosa i razmjena informacija s drugim organizacijama koje djeluju u kaznenopravnom području, s perspektivom razvoja najbolje prakse u ovom području. Predstavnici Uprave za zatvorski sustav i probaciju redovito sudjeluju na radionicama, seminarima, konferencijama i drugim aktivnostima koje organizira EuroPris, a dvoje službenika Središnjeg ureda sudjelovalo je tijekom 2019. godine u radu stručnih radnih skupina EuroPrisa (radne skupine na temu: informacijske tehnologije i primjena Okvirne odluka Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji).

Vijeće Europe jednom godišnje organizira konferenciju za čelnike zatvorskih sustava i probacijskih službi, koja je vremenski i lokacijski povezana s održavanjem konferencije i godišnje skupštine EuroPrisa. U svibnju 2019. godine su ova dva povezana događaja održana u Ayia Napi, Cipar, uz sudjelovanje pomoćnice ministra nadležne za zatvorski sustav i probaciju.

U okviru Vijeća Europe djeluju različita stručna tijela, od kojih je za područje izvršavanja kaznenih sankcija i mjera nadležno Vijeće za penološku suradnju, na čijim godišnjim sastancima redovito sudjeluju predstavnici Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Od 2016. godine službenica Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav i probaciju izabrana je članica stručne radne skupine ovog Vijeća. Osim sastanaka Vijeća za penološku suradnju, Vijeće Europe tijekom godine organizira 2-3 stručna sastanka s različitom tematikom vezanom uz zatvorski sustav, na kojima sudjeluju različiti stručnjaci iz Središnjeg ureda i iz kaznenih tijela, ovisno o temi i traženom profilu stručnjaka.

7. PROJEKTI

7.1. Operativni program "Učinkoviti ljudski potencijali" za razdoblje 2014.-2020.

U okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali" za razdoblje 2014.-2020. za koji su za potrebe Ministarstva pravosuđa osigurana sredstva iz Europskog socijalnog fonda, tijekom 2018. godine nastavljene su pripreme aktivnosti projekta konačnog naziva „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa kroz jačanje kapaciteta zatvorskog i probacijskog sustava te sustava za podršku žrtvama i svjedocima“, ukupne vrijednosti 9.174.000 kn. Opći cilj projekta je podizanje kvalitete rada službenika zatvorskog i probacijskog sustava te sustava za podršku žrtvama i svjedocima, dok je specifični cilj poboljšanje vještina i kompetencija ovih službenika. Glavni elementi projekta u odnosu na zatvorski sustav su razvoj novog modela organizacije rada, uz testiranje novog modela kroz pilot projekt, nabava informatičke opreme, nabava medicinske opreme za Zatvorsku bolnicu u Zagrebu i za ambulante kaznenih tijela, izobrazba službenika koji rade izravno sa zatvorenicima te stručno usavršavanje službenika za licencirane supervizore psihosocijalnog rada, koji će nakon završetka usavršavanja provoditi superviziju psihosocijalnog rada unutar sva tri sustava obuhvaćena projektom. Trajanje projekta je 24 mjeseca, s planiranim početkom u veljači 2019. godine.

POPIS SLIKA:

Slika 1. Organizacijska struktura Uprave za zatvorski sustav i probaciju.....	5
Slika 2. Prikaz smještajnih kapaciteta na 31.12.2019.	9
Slika 3. Kretanje broja zatvorenika i smještajnih kapaciteta 2015. – 2019. godine	9
Slika 4. Struktura zatvorenika s obzirom na dužinu trajanja kazne 2019. godine.	11
Slika 5. Zatvorenici na 31.12.2019. obzirom na vrstu kaznenog djela	12
Slika 6. Novoprimitljeni zatvorenici na u 2019. godini obzirom na vrstu kaznenog djela .	12
Slika 7. Struktura zatvorenika i maloljetnika obzirom na stupanj naobrazbe na dan 31.12.2019.	13
Slika 8. Dobna struktura zatvorenika na dan 31.12.2019. godine	13
Slika 9. Zatvorenici u istražnom zatvoru na dan 31.12. i tijekom godine od 2015. do 2019. godine.....	14
Slika 10. Zatvorenici u istražnom zatvoru obzirom na vrstu kaznenog djela na dan 31.12.2019.	14
Slika 11. Zatvorenici s izrečenom sigurnosnom mjerom obveznog psihijatrijskog liječenja na dan 31.12.2019.....	16
Slika 12. Zatvorenici kojima je izrečena kazna u prekršajnom postupku obzirom na vrstu izrečene kazne tijekom 2019. godine	18
Slika 13. Zatvorenici i maloljetnici uključeni u izobrazbu u razdoblju 2015. – 2019.	23
Slika 14. Broj odobrenih premještaja zatvorenika od 2015. do 2019. godine.....	31
Slika 15. Broj odobrenih uvjetnih otpusta odlukom suda (prikaz od 2014.-2019.).....	32
Slika 16. Zlouporaba izlazaka izvan kaznenog tijela.....	33
Slika 17. Podnesene žalbe sucu izvršenja protiv odluke upravitelja.....	34
Slika 18. Odnos broja zatvorenika na jednog službenika pravosudne policije (stanje na dan 31. prosinca 2019.)	35
Slika 19. Kretanje broja službenika pravosudne policije	36
Slika 20. Tjelesni napadi zatvorenika na zaposlenike kaznenih tijela	36
Slika 21. Ukupan broj primijenjenih sredstava prisile u 2019. godini	36
Slika 22. Vrste primijenjenih sredstava prisile, usporedba	37
Slika 23. Ukupan broj naređenih posebnih mjera održavanja reda i sigurnosti	38
Slika 24. Posebne mjere održavanja reda i sigurnosti prema vrsti, broju i postotku provođenja	38
Slika 25. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost alkohola, droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu	39
Slika 26. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost droga i drugih nedopuštenih psihoaktivnih sredstava u organizmu	39
Slika 27. Ukupan broj obavljenih testiranja zatvorenika na prisutnost alkohola u organizmu	39
Slika 28. Broj pokušaja bijega	40
Slika 29. Struktura bjegova s obzirom na uvjete u kojima su izvršeni u postocima.....	41
Slika 30. Ukupan broj samoozljeđivanja zatvorenika	41
Slika 31. Razlozi samoozljeđivanja zatvorenika.....	41
Slika 32. Odbijanja zatvorske hrane	42
Slika 33. Kaznena djela tijekom izdržavanja kazne zatvora	42
Slika 34. Tjelesni sukobi između zatvorenika	42
Slika 35. Ukupan broj sprovođenja zatvorenika izvan kaznenih tijela.....	43
Slika 36. Ukupan broj zatvorenika na liječenju u vanjskim bolnicama i ukupan broj dana liječenja.....	43
Slika 37. Broj obavljenih temeljitih pretraga prostorija i zatvorenika	43
Slika 38. Ukupan broj pronađenih tableta	44

Slika 39. Ukupan broj obavljenih posjeta zatvoreniciima.....	44
Slika 40. Ukupan broj posjetitelja	44
Slika 41. Broj primljenih paketa	45
Slika 42. Broj primljenih pisama	45
Slika 43. Broj telefonskih razgovora zatvorenika	45
Slika 44. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za lakše stegovne prijestupe zatvorenika	45
Slika 45. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za teže stegovne prijestupe zatvorenika	46
Slika 46. Broj predloženih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe istražnih zatvorenika	46
Slika 47. Broj pokrenutih stegovnih postupaka za stegovne prijestupe maloljetnika.....	46
Slika 48. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta, na dan 31.12.2019. godine	47
Slika 49. Bolovanja zaposlenika.....	48
Slika 50. Struktura direktnih troškova zatvorenika	54
Slika 51. Usporedni prikaz troškova po zatvoreniku (ukupni i direktni).....	55
Slika 52. Radno angažirani zatvorenici u kaznenim tijelima.....	57

POPIS TABELA:

Tabela 1. Broj zatvorenika obzirom na spol prema navedenim kategorijama.....	10
Tabela 2. Broj izrečenih sigurnosnih mjera na dan 31.12.2019. godine (jedan zatvorenik može imati jednu ili više izrečenih sigurnosnih mjera)	11
Tabela 3. Istražni zatvorenici obzirom na trajanje istražnog zatvora na dan 31.12.2019. godine.....	15
Tabela 4. Istražni zatvorenici obzirom na dob na dan 31.12. i tijekom 2019. godine	15
Tabela 5. Maloljetnici/e na izvršavanju odgojne mjere s obzirom na dob, na dan 31.12.2019.	17
Tabela 6. Maloljetnici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2019., s obzirom na dob.....	17
Tabela 7. Maloljetnici u maloljetničkom zatvoru na 31.12.2019., s obzirom na duljinu izrečene kazne	18
Tabela 8. Zatvorenici ovisnici o drogama u odnosu na dob i spol.....	20
Tabela 9. Zatvorenici ovisnici o alkoholu prema dobi i spolu.....	21
Tabela 10. Zatvorenici i maloljetnici uključeni u različite oblike izobrazbe tijekom 2019. godine.....	23
Tabela 11. Broj i vrsta aktivnosti slobodnog vremena zatvorenika i maloljetnika tijekom 2019. godine	24
Tabela 12. Zatvorenici i maloljetnici, roditelji maloljetne djece i maloljetna djeca na dan 31. 12. 2019.	27
Tabela 13. Posjeti maloljetne djece tijekom 2019.	27
Tabela 14. Broj zatvorenika uključenih u posebne i edukativno razvojne programe	29
Tabela 15. Premještaj (transfer) zatvorenika	33
Tabela 16. Zahtjevi za sudsku zaštitu prava podneseni sucu izvršenja	34
Tabela 17. Razlozi primjene sredstava prisile	37
Tabela 18. Pronađene nedopuštene stvari i stvari	44
Tabela 19. Ukupan broj izvršitelja sistematiziranih i popunjenih radnih smjesta prema ustrojstvenim jedinicama kaznionica, zatvora, odgojnih zavoda i centara, na dan 31.12.2019. godine	47

Tabela 20. Rezultati poslovanja	51
Tabela 21. Vrste rashoda	52
Tabela 22. Prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima.....	53
Tabela 23. Prikaz po kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima.....	54
Tabela 24. Poslovi zatvorenika	56
Tabela 25. Rad po kaznenim tijelima.....	57
Tabela 26. Broj obilazaka suca izvršenja u 2019. godini uz naznaku načina obilaska sudac izvršenja.....	60